

รายงานการรับฟังความคิดเห็นของผู้เกี่ยวข้องและวิเคราะห์ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจาก
ร่างพระราชบัญญัติการไกล่เกลี่ยคดีอาญาในชั้นการสอบสวน พ.ศ.
ของคณะอนุกรรมการพิจารณาศึกษาแนวทางการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์
ความรู้ด้านกฎหมายให้กับประชาชน
ในคณะกรรมการการกฎหมาย กระบวนการยุติธรรมและกิจการตำรวจ
สถานิติบัญญัติแห่งชาติ

ด้วยบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา ๑๒๘ ประกอบกับข้อบังคับการประชุมสถานิติบัญญัติแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๐ ข้อ ๗๘ วรรคสอง (๓) กำหนดให้คณะกรรมการการกฎหมาย กระบวนการยุติธรรม และกิจการตำรวจ สถานิติบัญญัติแห่งชาติ มีหน้าที่และอำนาจพิจารณาร่างพระราชบัญญัติ กระทำกิจการ พิจารณาสอบหาข้อเท็จจริงหรือศึกษาเรื่องใด ๆ ที่เกี่ยวกับระบบกฎหมาย กระบวนการยุติธรรม ตลอดจนสิทธิมนุษยชนและการคุ้มครองผู้บริโภค รวมทั้งกิจการตำรวจ และรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา ๒๖๓ กำหนดให้ในระหว่างที่ยังไม่มีสภาผู้แทนราษฎร และวุฒิสภามาตรัฐธรรมนูญนี้ ให้สถานิติบัญญัติแห่งชาติที่ตั้งขึ้นตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๕๗ ยังคงทำหน้าที่รัฐสภา สภาผู้แทนราษฎร และวุฒิสภาต่อไป และให้สมาชิกสถานิติบัญญัติแห่งชาติซึ่งดำรงตำแหน่งอยู่ในวันก่อนประกาศใช้รัฐธรรมนูญนี้ ทำหน้าที่เป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือสมาชิกวุฒิสภา ตามลำดับ

ในการดำเนินงานข้างต้นคณะกรรมการ ได้มีมติแต่งตั้งคณะอนุกรรมการพิจารณาศึกษาแนวทางการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ความรู้ด้านกฎหมายให้กับประชาชน ขึ้น เพื่อดำเนินการพิจารณาศึกษาแนวทางการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ความรู้ด้านกฎหมายให้กับประชาชน เพื่อให้ประชาชนสามารถเข้าถึงตัวบทกฎหมายต่าง ๆ ได้โดยสะดวก เข้าใจกฎหมายได้ง่าย ตลอดจนปฏิบัติตามกฎหมายได้อย่างถูกต้อง และได้มอบหมายได้มอบหมายให้คณะอนุกรรมการพิจารณาศึกษาแนวทางการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ความรู้ด้านกฎหมายให้กับประชาชนพิจารณาศึกษาในเรื่องเกี่ยวกับกระบวนการยุติธรรม ซึ่งจากการพิจารณาศึกษาเรื่องดังกล่าวคณะอนุกรรมการพบว่า ปัจจุบันกระบวนการในการดำเนินคดีมีความยุ่งยากและใช้ระยะเวลาานาน ทำให้ความขัดแย้งของคู่กรณีไม่ได้รับ การเยียวยาแก้ไขโดยเร็ว อีกทั้งคู่กรณียังต้องเสียค่าใช้จ่ายในการนำคดีขึ้นสู่ศาล จึงสมควรให้มีกฎหมายว่าด้วยการไกล่เกลี่ยคดีอาญาในชั้นการสอบสวนในความผิดอันยอมความได้ ความผิดลหุโทษ และความผิดที่มีอัตราโทษจำคุกอย่างสูงไม่เกินสามปี เฉพาะคดีมีลักษณะของการกระทำเป็นความผิดที่ไม่ร้ายแรงซึ่งผู้ต้องหาอาจกลับตนเป็นคนดีได้ เพื่อให้ผู้ต้องหามีโอกาสแสดงความสำนึกในการกระทำและพยายามบรรเทาผลร้ายแห่งความผิดนั้น และผู้เสียหาย

อาจได้รับการชดเชยเยียวยาตามสมควร อันจะนำไปสู่การยุติคดีด้วยความสมานฉันท์ ตลอดจนทำให้สามารถลดปริมาณคดีที่จะขึ้นสู่ศาลได้ โดยคณะกรรมการได้จัดทำรายงานผลการพิจารณาศึกษาต่อคณะกรรมการแล้ว ซึ่งในการประชุมคณะกรรมการ ครั้งที่ ๑๓/๒๕๖๐ วันที่ ๒๘ มีนาคม ๒๕๖๐ ที่ประชุมมีมติเห็นชอบรายงานการพิจารณาศึกษา เรื่อง การไกล่เกลี่ยคดีอาญาในชั้นการสอบสวนตามที่คณะกรรมการเสนอ และให้มีการเสนอร่างพระราชบัญญัติการไกล่เกลี่ยคดีอาญาในชั้นการสอบสวน พ.ศ. ต่อสภานิติบัญญัติแห่งชาติเพื่อพิจารณา โดยคณะกรรมการได้เสนอร่างพระราชบัญญัติการไกล่เกลี่ยคดีอาญาในชั้นการสอบสวน พ.ศ. ต่อสภานิติบัญญัติแห่งชาติเพื่อพิจารณาแล้ว เมื่อวันที่ ๒๘ มีนาคม ๒๕๖๐ แต่เนื่องจากรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ ประกาศใช้บังคับเมื่อวันที่ ๖ เมษายน ๒๕๖๐ ซึ่งมาตรา ๗๗ วรรคสอง ของรัฐธรรมนูญดังกล่าวได้กำหนดให้ก่อนการตรากฎหมายทุกฉบับ รัฐพึงจัดให้มีการรับฟังความคิดเห็นของผู้เกี่ยวข้อง วิเคราะห์ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากกฎหมายอย่างรอบด้านและเป็นระบบ รวมทั้งเปิดเผยผลการรับฟังความคิดเห็นและการวิเคราะห์นั้นต่อประชาชน และนำมาประกอบการพิจารณาในกระบวนการตรากฎหมายทุกชั้นตอนเมื่อกฎหมายมีผลใช้บังคับแล้ว รัฐพึงจัดให้มีการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมายทุกกรอบระยะเวลาที่กำหนดโดยรับฟังความคิดเห็นของผู้เกี่ยวข้องประกอบด้วย เพื่อพัฒนามาตรากฎหมายทุกฉบับให้สอดคล้องและเหมาะสมกับบริบทต่างๆ ที่เปลี่ยนแปลงไป ดังนั้น เพื่อเป็นการสร้างความรู้ความเข้าใจและดำเนินการรับฟังความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดทำกฎหมายเกี่ยวกับการไกล่เกลี่ยคดีอาญาในชั้นการสอบสวน คณะกรรมการการกฎหมาย กระบวนการยุติธรรมและกิจการตำรวจ ร่วมกับคณะกรรมการพิจารณาศึกษาแนวทางการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ความรู้ด้านกฎหมายให้กับประชาชน จึงได้จัดทำโครงการการรับฟังความคิดเห็นเพื่อการจัดทำกฎหมายเกี่ยวกับการไกล่เกลี่ยคดีอาญาในชั้นการสอบสวนขึ้น โดยคณะกรรมการจะได้นำความเห็นและข้อเสนอแนะที่ได้รับมาประกอบการพิจารณาศึกษาแนวทางการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ความรู้ด้านกฎหมายให้แก่ประชาชน รวมทั้งจัดทำวิเคราะห์ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากกฎหมายเกี่ยวกับการไกล่เกลี่ยคดีอาญาในชั้นการสอบสวนอย่างรอบด้านและเป็นระบบตามดังเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญ ดังนี้

๑. การดำเนินการรับฟังความคิดเห็นเพื่อการจัดทำกฎหมายเกี่ยวกับการไกล่เกลี่ยคดีอาญาในชั้นการสอบสวนให้เป็นไปตามมาตรา ๗๗ วรรคสองของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย

คณะกรรมการการกฎหมาย กระบวนการยุติธรรมและกิจการตำรวจ สภานิติบัญญัติแห่งชาติ ร่วมกับคณะกรรมการพิจารณาศึกษาแนวทางการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ความรู้ด้านกฎหมายให้กับประชาชน ได้ดำเนินการสร้างความรู้ความเข้าใจและดำเนินการรับฟังความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดทำกฎหมายเกี่ยวกับการไกล่เกลี่ยคดีอาญาในชั้นการสอบสวนจากผู้ที่เกี่ยวข้องเพื่อให้เป็นไปตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา ๗๗ วรรคสอง ดังนี้

๑.๑ เผยแพร่สาระสำคัญกฎหมายเกี่ยวกับการไกล่เกลี่ยคดีอาญาในชั้นการสอบสวน และกำหนดประเด็นในการรับฟังความคิดเห็นรับฟังความคิดเห็นผ่านเว็บไซต์ ดังนี้

- เว็บไซต์ของรัฐบาล (www.lawamendment.go.th)
- เว็บไซต์ของสภานิติบัญญัติแห่งชาติ (www.senate.go.th)

๑.๒ รับฟังความคิดเห็นโดยวิธีการจัดสัมมนา เพื่อเผยแพร่สาระสำคัญกฎหมายเกี่ยวกับการไกล่เกลี่ยคดีอาญาในชั้นการสอบสวนและรับฟังความคิดเห็นจากประชาชนในภูมิภาคต่าง ๆ และกรุงเทพมหานคร จำนวน ๕ ครั้ง ได้แก่

ครั้งที่ ๑ ในวันอังคารที่ ๒๐ มิถุนายน ๒๕๖๐ ณ โรงแรมโกลเด้น ซิตี้ ระยอง
อำเภอเมือง จังหวัดระยอง

ครั้งที่ ๒ ในวันอังคารที่ ๔ กรกฎาคม ๒๕๖๐ ณ โรงแรมภูเก็ต ออร์คิด รีสอร์ท
แอนด์สปา อำเภอเมือง จังหวัดภูเก็ต

ครั้งที่ ๓ ในวันอังคารที่ ๑๘ กรกฎาคม ๒๕๖๐ ณ โรงแรม เวียงทอง ลำปาง
อำเภอเมือง จังหวัดลำปาง

ครั้งที่ ๔ วันอังคารที่ ๒๕ กรกฎาคม ๒๕๖๐ ณ โรงแรมสายทอง อำเภอเมือง
จังหวัดอุบลราชธานี

ครั้งที่ ๕ วันพุธที่ ๙ สิงหาคม ๒๕๖๐ ณ สโมสรตำรวจ ถนนวิภาวดีรังสิต
แขวงตลาดบางเขน เขตหลักสี่ กรุงเทพมหานคร

โดยได้กำหนดกลุ่มเป้าหมายในการรับฟังความคิดเห็น ประกอบด้วย

- ๑) ผู้พิพากษา
- ๒) พนักงานอัยการ
- ๓) ข้าราชการตำรวจ
- ๔) ข้าราชการในกระทรวงยุติธรรม
- ๕) เจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครองในพื้นที่
- ๖) เจ้าหน้าที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่
- ๗) ทนายความ
- ๘) สื่อมวลชน

๙) ประชาชนในพื้นที่ เช่น เครือข่ายยุติธรรมชุมชน ผู้แทนศูนย์ช่วยเหลือลูกหนี้ และประชาชนที่ไม่ได้รับความเป็นธรรม กรรมการตรวจสอบและติดตามการบริหารงานตำรวจ ประจำสถานีตำรวจนครบาล และประชาชนที่สนใจ เป็นต้น

๒. ผลการรับฟังความคิดเห็นเพื่อการจัดทำกฎหมายเกี่ยวกับการไกล่เกลี่ยคดีอาญา
ในชั้นการสอบสวน

๒.๑ ผลการรับฟังความคิดเห็นรับฟังความคิดเห็นผ่านเว็บไซต์ของรัฐบาล
(www.lawamendment.go.th) และเว็บไซต์ของสภานิติบัญญัติแห่งชาติ (www.senate.go.th)

จากการเผยแพร่สาระสำคัญของกฎหมายเกี่ยวกับการไกล่เกลี่ยคดีอาญาในชั้น
การสอบสวนและกำหนดประเด็นในการรับฟังความคิดเห็นรับฟังความคิดเห็นผ่านเว็บไซต์ มีผู้ตอบแบบ
แสดงความคิดเห็น จำนวน ๗ คน ดังนี้

ความคิดเห็นของประชาชนเกี่ยวกับการไกล่เกลี่ยคดีอาญาในชั้นการ สอบสวน	เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย
๑. ประเภทคดีที่สามารถไกล่เกลี่ยได้คือ คดีความผิดลหุโทษ คดีความผิดอันยอมความได้ และคดีความผิดที่ยอมความกันไม่ได้แต่ต้อง เป็นความผิดไม่ร้ายแรง พุทธการณแห่งการกระทำไม่กระทบต่อสังคม อย่างรุนแรง ควรมีอัตราโทษอย่างสูงไม่เกิน ๓ ปี	๔ คน (๕๗.๑%)	๓ คน (๔๒.๙%)
๒. เมื่อคู่กรณีสมัครใจ พนักงานสอบสวนจะส่งเรื่องให้ผู้ไกล่เกลี่ย ดำเนินการแทน	๕ คน (๗๑.๔%)	๒ คน (๒๘.๖%)
๓. ผู้ไกล่เกลี่ยต้องดำเนินการให้แล้วเสร็จ ภายในเวลาที่กำหนด (๖๐ วัน)	๔ คน (๕๗.๑%)	๓ คน (๔๒.๙%)
๔. ถ้าไกล่เกลี่ยสำเร็จให้ผู้ไกล่เกลี่ยทำบันทึกส่งพนักงานสอบสวน เพื่อนำเสนอพนักงานอัยการ ถ้าไกล่เกลี่ยไม่สำเร็จ พนักงานสอบสวน จะสอบสวนต่อไป	๕ คน (๗๑.๔%)	๒ คน (๒๘.๖%)
๕. การไกล่เกลี่ยจะมีการทำความตกลงกันทางแพ่งด้วย	๔ คน (๕๗.๑%)	๓ คน (๔๒.๙%)
๖. ผู้ไกล่เกลี่ยเป็นผู้ที่ต้องมีคุณสมบัติตามที่กฎหมายกำหนดไว้ เช่น อายุไม่ต่ำกว่า ๓๐ ปี ผ่านการอบรมหลักสูตรภายใต้การควบคุมของกระทรวง ยุติธรรม และขึ้นทะเบียนไว้	๔ คน (๕๗.๑%)	๓ คน (๔๒.๙%)
๗. ระยะเวลาระหว่างการไกล่เกลี่ยไม่ควรนำเรื่องอายุความ และ มาตรการคุ้มครอง ฟากซึ่งมาใช้บังคับ	๕ คน (๗๑.๔%)	๒ คน (๒๘.๖%)
๘. กระบวนการไกล่เกลี่ยจะให้เป็นความลับ	๕ คน (๗๑.๔%)	๒ คน (๒๘.๖%)

๙. คู่กรณีสามารถถอนตัวจากการไกล่เกลี่ยเมื่อใดก็ได้	๕ คน (๗๑.๔%)	๒ คน (๒๘.๖%)
๑๐. กรณีไกล่เกลี่ยสำเร็จ พนักงานสอบสวนจะส่งผลการไกล่เกลี่ยให้พนักงานอัยการพิจารณาพร้อมสำนวนการสอบสวน	๕ คน (๗๑.๔%)	๒ คน (๒๘.๖%)

ข้อเสนอแนะอื่นๆ

๑) ต้องกำหนดบทลงโทษ และมาตรฐานทางจริยธรรมของผู้ไกล่เกลี่ย โทษต้องรุนแรงเด็ดขาด เพื่อป้องกันการค้าความ และต้องกำหนดมาตรการคุ้มครอง และมาตรการปกป้องผู้เสียหายมิให้มีการใช้อิทธิพลขู่ให้มีการยอมความกันเกิดขึ้น

๒) ระยะเวลาในการไกล่เกลี่ย ๖๐ วัน มากเกินไป ควรใช้เวลาเพียง ๓๐ วัน

๓) ผู้ที่ทำหน้าที่ไกล่เกลี่ยควรเป็นพนักงานอัยการ เนื่องจากมีความรู้ทางกฎหมายและไม่ทำให้เกิดการเสียเปรียบ ประกอบกับหากไกล่เกลี่ยไม่สำเร็จพนักงานสอบสวนก็ต้องส่งสำนวนไปยังอัยการอยู่ดี

๔) การไกล่เกลี่ยควรเป็นไปตามความสมัครใจของทั้ง ๒ ฝ่าย ไม่ควรมีการบังคับแม้ว่าจะเป็นเพียงความผิดที่ยอมความได้และความผิดลหุโทษ

๒.๒ ผลการรับฟังความคิดเห็นจากการสัมมนาในส่วนภูมิภาค และกรุงเทพมหานคร

จากการจัดสัมมนาของคณะกรรมการการกฤษฎีกา กระบวนการยุติธรรมและกิจการตำรวจ สภานิติบัญญัติแห่งชาติ ร่วมกับคณะอนุกรรมการพิจารณาศึกษาแนวทางการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ความรู้ด้านกฎหมายให้กับประชาชน เพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจและดำเนินการรับฟังความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดทำกฎหมายเกี่ยวกับการไกล่เกลี่ยคดีอาญาในชั้นการสอบสวนจากผู้ที่เกี่ยวข้องทั้งในส่วนภูมิภาค และกรุงเทพมหานคร จำนวน ๕ ครั้ง มีผลการรับฟังความคิดเห็น ดังนี้

๒.๒.๑ ผลการรับฟังความคิดเห็นของประชาชนในการจัดทำกฎหมายเกี่ยวกับการไกล่เกลี่ยคดีอาญาในชั้นการสอบสวน วันอังคารที่ ๒๐ มิถุนายน ๒๕๖๐ ณ โรงแรมโกลเด้น ซิตี้ ระยอง อำเภอเมือง จังหวัดระยอง (ผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน ๑๓๕ คน)

ความคิดเห็นของประชาชนเกี่ยวกับการไกล่เกลี่ยคดีอาญาในชั้นการสอบสวน	เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย
๑. ประเภทคดีที่สามารถไกล่เกลี่ยได้คือ คดีความผิดลหุโทษ คดีความผิดอันยอมความได้ และคดีความผิดที่ยอมความกันไม่ได้แต่ต้องเป็นความผิดไม่ร้ายแรง พุทธการณแห่งการกระทำไม่กระทบต่อสังคมอย่างรุนแรง ควรมีอัตราโทษอย่างสูงไม่เกิน ๓ ปี	๑๒๔ คน (๙๑.๙%)	๑๑ คน (๘.๑%)

๒. เมื่อคู่กรณีสมัครใจ พนักงานสอบสวนจะส่งเรื่องให้ผู้ไกล่เกลี่ย ดำเนินการแทน	๑๒๔ คน (๙๑.๙%)	๑๑ คน (๘.๑%)
๓. ผู้ไกล่เกลี่ยต้องดำเนินการให้แล้วเสร็จ ภายในเวลาที่กำหนด (๖๐ วัน)	๑๑๑ คน (๘๒.๒%)	๒๔ คน (๑๗.๘%)
๔. ถ้าไกล่เกลี่ยสำเร็จให้ผู้ไกล่เกลี่ยทำบันทึกส่งพนักงานสอบสวน เพื่อนำเสนอพนักงานอัยการ ถ้าไกล่เกลี่ยไม่สำเร็จ พนักงานสอบสวน จะสอบสวนต่อไป	๑๒๓ คน (๙๑.๑%)	๑๒ คน (๘.๙%)
๕. การไกล่เกลี่ยจะมีการทำความตกลงกันทางแพ่งด้วย	๑๒๗ คน (๙๔.๑%)	๘ คน (๕.๙%)
๖. ผู้ไกล่เกลี่ยเป็นผู้ที่ต้องมีคุณสมบัติตามที่กฎหมายกำหนดไว้ เช่น อายุไม่ต่ำกว่า ๓๐ ปี ผ่านการอบรมหลักสูตรภายใต้การควบคุมของกระทรวง ยุติธรรม และขึ้นทะเบียนไว้	๑๒๓ คน (๙๑.๑%)	๑๒ คน (๘.๙%)
๗. ระยะเวลาระหว่างการไกล่เกลี่ยไม่ควรนำเรื่องอายุความ และ มาตรการคุ้มครอง ผากขังมาใช้บังคับ	๑๑๕ คน (๘๕.๒%)	๒๐ คน (๑๔.๘%)
๘. กระบวนการไกล่เกลี่ยจะให้เป็นความลับ	๑๒๒ คน (๙๐.๔%)	๑๓ คน (๙.๖%)
๙. คู่กรณีสามารถถอนตัวจากการไกล่เกลี่ยเมื่อใดก็ได้	๑๐๗ คน (๗๙.๓%)	๒๘ คน (๒๐.๗%)
๑๐. กรณีไกล่เกลี่ยสำเร็จ พนักงานสอบสวนจะส่งผลการไกล่เกลี่ย ให้พนักงานอัยการพิจารณาพร้อมสำนวนการสอบสวน	๑๑๐ คน (๘๑.๕%)	๒๕ คน (๑๘.๕%)

ข้อเสนอแนะอื่น ๆ

๑) ผู้ทำหน้าที่ไกล่เกลี่ย

- ควรมีความรู้ด้านกฎหมาย
- ควรมีความรู้ด้านหลักการไกล่เกลี่ย และควรผ่านการอบรมหลักสูตร
เกี่ยวกับการไกล่เกลี่ย
- เป็นเจ้าหน้าที่รัฐ
- ให้พนักงานสอบสวนเป็นผู้ทำหน้าที่ไกล่เกลี่ย VS ไม่ควรให้พนักงานสอบสวน
เป็นผู้ทำหน้าที่ไกล่เกลี่ย
- ควรมีคุณสมบัติทางกฎหมายระดับปริญญาตรี
- ควรมีคุณสมบัติเฉพาะด้านตามแต่ละประเภทคดี

- ควรเชิญผู้นำชุมชน หรือผู้ที่คู่กรณีเคารพเข้าสู่กระบวนการไกล่เกลี่ย
- ควรเป็นผู้ที่มีความประพฤติดีงามเป็นที่ประจักษ์ ไม่เป็นผู้มีอิทธิพล

ไม่เป็นนักการเมือง

- ควรมีความเป็นกลาง
- ควรมีอิสระในการทำงาน
- ควรแต่งตั้งเป็นรูปแบบคณะกรรมการไกล่เกลี่ย
- ควรกำหนดค่าตอบแทนผู้ทำหน้าที่ไกล่เกลี่ยอย่างพอเพียงและเหมาะสม

๒) กระบวนการไกล่เกลี่ย

- ควรกำหนดหลักเกณฑ์และเงื่อนไขในการไกล่เกลี่ยให้ชัดเจน
- ควรมีกฎหมายคุ้มครองผู้ทำหน้าที่ไกล่เกลี่ย
- ควรมีกฎหมายป้องกันการแทรกแซงการใช้ดุลพินิจของเจ้าพนักงาน
- ควรระบุฐานความผิดที่จะเข้าสู่การไกล่เกลี่ยให้ชัดเจน
- การไกล่เกลี่ยควรทำแบบเปิดเผย
- อัตราโทษความผิดที่สามารถไกล่เกลี่ยได้ควรเพิ่มเป็นจำคุกไม่เกิน ๕ ปี

เช่น คดีประมาท หรือคดีเกี่ยวกับเพศ คดีเกี่ยวกับทรัพย์สิน คดีที่ยาวจนอายุไม่เกิน ๑๘ ปีกระทำความผิดเกี่ยวกับร่างกายหรือทรัพย์สิน คดีความรุนแรงในครอบครัว คดียิงปืนในที่สาธารณะ คดีพกพาอาวุธปืน เป็นต้น

- ทุกกรณีควรเข้าสู่กระบวนการไกล่เกลี่ย ก่อนเข้าสู่กระบวนการยุติธรรม

กระแสหลัก

- ไม่ควรกำหนดให้คดีที่ยอมความไม่ได้เข้าสู่กระบวนการไกล่เกลี่ย เพราะจะ

เป็นการเปิดโอกาสให้เกิดการทุจริต

- ไม่ควรกำหนดระยะเวลาในการไกล่เกลี่ยแบบตายตัว
- ควรกำหนดเงื่อนไขในการถอนตัวจากกระบวนการไกล่เกลี่ยให้ชัดเจน
- เมื่อเข้าสู่กระบวนการไกล่เกลี่ย ไม่ควรให้ตำรวจทำสำนวนสอบสวน
- คดีความรุนแรงในครอบครัว ควรกำหนดให้สหวิชาชีพเข้ามามีส่วนร่วม

ในการไกล่เกลี่ยด้วย

- ควรมีการส่งเสริมการไกล่เกลี่ยตามพระราชบัญญัติระเบียบบริหาร

ราชการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๓๔ มากกว่าสร้างกระบวนการขึ้นมาใหม่

- สำนวนการไกล่เกลี่ยควรกระทำเป็นการลับ

- ควรมีมาตรการป้องกันการใช้อิทธิพล เพื่อบีบบังคับให้คู่กรณีอีกฝ่ายหนึ่งเข้าสู่การไกล่เกลี่ย
 - ผู้มีฐานะทางการเงินอาจใช้การไกล่เกลี่ยเป็นช่องทางในการเลี่ยงกระบวนการยุติธรรมหลัก
 - ไม่ควรให้ผู้ที่ทำความผิดซ้ำ เข้าสู่กระบวนการไกล่เกลี่ย
- ๓) ผลการไกล่เกลี่ย
- ผลการไกล่เกลี่ยจะต้องไม่นำไปเป็นส่วนหนึ่งในการต่อสู้ในชั้นศาล
 - หากการไกล่เกลี่ยเป็นผลสำเร็จ ควรมีมาตรการบางอย่างเพื่อบังคับเอาแก่ผู้ทำความผิด เพื่อให้ประชาชนเกรงกลัวต่อการกระทำความผิดกฎหมายบ้านเมือง เช่น กำหนดให้ถูกคุมประพฤติ ๑ ปี หรือบำเพ็ญสาธารณประโยชน์ เป็นต้น
 - การไกล่เกลี่ยควรยุติในชั้นพนักงานสอบสวน ไม่ควรส่งต่อไปยังพนักงานอัยการ
 - ควรมีมาตรการป้องกันกรณีที่เจ้าหน้าที่บังคับให้คู่กรณีเข้าสู่กระบวนการไกล่เกลี่ยโดยไม่สมัครใจ

๒.๒.๒ ผลการรับฟังความคิดเห็นของประชาชนในการจัดทำกฎหมายเกี่ยวกับการไกล่เกลี่ยคดีอาญาในชั้นการสอบสวน วันอังคารที่ ๔ กรกฎาคม ๒๕๖๐ ณ โรงแรมภูเก็ต ออร์คิด รีสอร์ทแอนด์สปา อำเภอเมือง จังหวัดภูเก็ต (ผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน ๑๑๐ คน)

ความคิดเห็นของประชาชนเกี่ยวกับการไกล่เกลี่ยคดีอาญาในชั้นการสอบสวน	เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย
๑. ประเภทคดีที่สามารถไกล่เกลี่ยได้คือ คดีความผิดลหุโทษ คดีความผิดอันยอมความได้ และคดีความผิดที่ยอมความกันไม่ได้แต่ต้องเป็นความผิดไม่ร้ายแรง พุทธิการณ์แห่งการกระทำไม่กระทบต่อสังคมอย่างรุนแรง ควรมีอัตราโทษอย่างสูงไม่เกิน ๓ ปี	๑๐๓ คน (๙๓.๖%)	๗ คน (๖.๔%)
๒. เมื่อคู่กรณีสมัครใจ พนักงานสอบสวนจะส่งเรื่องให้ผู้ไกล่เกลี่ยดำเนินการแทน	๑๐๕ คน (๙๕.๕%)	๕ คน (๔.๕%)
๓. ผู้ไกล่เกลี่ยต้องดำเนินการให้แล้วเสร็จ ภายในเวลาที่กำหนด (๖๐ วัน)	๙๕ คน (๘๖.๔%)	๑๕ คน (๑๓.๖%)
๔. ถ้าไกล่เกลี่ยสำเร็จให้ผู้ไกล่เกลี่ยทำบันทึกส่งพนักงานสอบสวน เพื่อนำเสนอพนักงานอัยการ ถ้าไกล่เกลี่ยไม่สำเร็จ พนักงานสอบสวนจะสอบสวนต่อไป	๑๐๐ คน (๙๐.๙%)	๑๐ คน (๙.๑%)

๕. การไกล่เกลี่ยจะมีการทำความตกลงกันทางแพ่งด้วย	๑๐๘ คน (๙๘.๒%)	๒ คน (๑.๘%)
๖. ผู้ไกล่เกลี่ยเป็นผู้ที่ต้องมีคุณสมบัติตามที่กฎหมายกำหนดไว้ เช่น อายุไม่ต่ำกว่า ๓๐ ปี ผ่านการอบรมหลักสูตรภายใต้การควบคุมของกระทรวงยุติธรรม และขึ้นทะเบียนไว้	๙๘ คน (๘๙.๑%)	๑๒ คน (๑๐.๙%)
๗. ระยะเวลาระหว่างการไกล่เกลี่ยไม่ควรนำเรื่องอายุความ และมาตรการตัดฟ้อง ผากขังมาใช้บังคับ	๙๒ คน (๘๓.๖%)	๑๘ คน (๑๖.๔%)
๘. กระบวนการไกล่เกลี่ยจะทำได้เป็นความลับ	๗๙ คน (๗๑.๘%)	๓๑ คน (๒๘.๒%)
๙. คู่กรณีสามารถถอนตัวจากการไกล่เกลี่ยเมื่อใดก็ได้	๙๑ คน (๘๒.๗%)	๑๙ คน (๑๗.๓%)
๑๐. กรณีไกล่เกลี่ยสำเร็จ พนักงานสอบสวนจะส่งผลการไกล่เกลี่ยให้พนักงานอัยการพิจารณาพร้อมสำนวนการสอบสวน	๘๙ คน (๘๐.๙%)	๒๑ คน (๑๙.๑%)

ข้อเสนอแนะอื่น ๆ

๑) ผู้ทำหน้าที่ไกล่เกลี่ย

- ควรมีความรู้ด้านหลักการไกล่เกลี่ย และควรผ่านการอบรมหลักสูตรเกี่ยวกับการไกล่เกลี่ย
- ให้พนักงานสอบสวนเป็นผู้ทำหน้าที่ไกล่เกลี่ยเนื่องจากเป็นผู้ที่ทราบข้อมูลข้อเท็จจริงในคดีเป็นอย่างดีตั้งแต่ต้น
- ไม่ควรให้พนักงานสอบสวนเป็นผู้ทำหน้าที่ไกล่เกลี่ยเนื่องจากอาจไม่ได้รับความไว้วางใจและการยอมรับจากคู่กรณีและสังคม และพนักงานสอบสวนมีภาระงานมากอยู่แล้ว
- ควรเชิญผู้นำชุมชน หรือผู้ที่คู่กรณีเคารพเข้าสู่กระบวนการไกล่เกลี่ย
- ผู้ไกล่เกลี่ยควรเป็นผู้ที่คู่กรณีไว้วางใจ และเป็นผู้ที่มีความรู้ด้านกฎหมาย
- ผู้ไกล่เกลี่ยควรเป็นรูปแบบคณะกรรมการไกล่เกลี่ย โดยแต่งตั้งจากผู้นำชุมชน อัยการ ฝ่ายปกครอง ตำรวจ (พนักงานสอบสวน) หรือข้าราชการตำรวจที่ผ่านงานสอบสวนมาแล้วเกินอายุแล้ว ร่วมเป็นคณะกรรมการไกล่เกลี่ยด้วย
- ควรมีฝ่ายต่าง ๆ ที่คู่กรณีไว้วางใจเข้าร่วมในการไกล่เกลี่ยด้วย เป็นบุคคลที่คู่กรณีทั้ง ๒ ฝ่าย ให้การยอมรับ หรือนักกฎหมายเข้าร่วมรับฟังด้วย
- ควรกำหนดให้พนักงานสอบสวนเป็นผู้พิจารณาหลักเกณฑ์ของคดีที่จะให้มีการไกล่เกลี่ย

๒) คุณสมบัติของผู้ต้องหา

- ควรกำหนดคุณสมบัติของผู้ต้องหาที่จะเข้าสู่กระบวนการไกล่เกลี่ย เช่น เพศ อายุ มากกว่าพิจารณาเพียงเกณฑ์อัตราโทษ ๓ - ๕ ปี
- ผู้ต้องหาที่จะเข้าสู่กระบวนการไกล่เกลี่ย ต้องมีการคัดกรองประวัติว่าเคยต้องโทษมาก่อนด้วย หากมีการประพฤติผิดกฎหมายโดยสันดาน มีประวัติต้องโทษมาแล้ว ก็ไม่ควรเข้าสู่กระบวนการไกล่เกลี่ย ไม่ว่าจะเคยต้องโทษในคดีประเภทใดมาก็ตาม
- ผู้ต้องหาต้องไม่กระทำความผิดซ้ำ ต้องสำนึกเข็ดหลาบ

๓) ประเภทคดี

- การไกล่เกลี่ยควรกำหนดเฉพาะคดีความผิดเล็กน้อยและไม่ร้ายแรง ไม่มีผลกระทบต่อสังคม ไม่ควรรวมถึงคดีความผิดอันยอมความได้
- การไกล่เกลี่ยควรดำเนินการกับคดีที่มีอัตราโทษไม่เกิน ๕ ปี
- ควรระบุฐานความผิดให้ชัดเจน

๔) กระบวนการไกล่เกลี่ย

- กรณีคดีความผิดเล็กน้อยควรให้ดุลยพินิจพนักงานสอบสวนกำหนดให้คู่กรณีเข้าสู่กระบวนการไกล่เกลี่ยได้
- การกำหนดให้ไม่นำเรื่องการปล่อยตัวชั่วคราวมาบังคับใช้ในกระบวนการไกล่เกลี่ย อาจทำให้ผู้กระทำความผิดใช้เป็นช่องทางในการหลบหนี ควรให้อายุความสะดุดหยุดลง
- เอกสารการไกล่เกลี่ยควรนำมารวมกับสำนวนการสอบสวนก่อนส่งไปยังพนักงานอัยการ
- การไกล่เกลี่ยแม้จะเกิดผลดีต่อประชาชน แต่อาจเป็นการสร้างภาระให้แก่พนักงานสอบสวนหากไม่เตรียมความพร้อมในการปฏิบัติ
- ในการไกล่เกลี่ยจำเป็นต้องจัดให้มีสำนักงาน สถานที่ และเจ้าหน้าที่ในการดำเนินการ รวมถึงมีการรวบรวมข้อมูลสถิติของการไกล่เกลี่ย ดังนั้น จึงควรมีการจัดสรรงบประมาณให้แก่ สถานีตำรวจภูธรแต่ละแห่ง
- การไกล่เกลี่ยควรมีการลงรับเป็นเลขคดี เพื่อประโยชน์ในการขอบุคลากรเพิ่ม
- การไกล่เกลี่ยควรทำได้ทุกคดี นอกเหนือจากความผิดทางอาญา
- ควรมีกฎหมายรองรับพนักงานสอบสวน ในกรณีที่การไกล่เกลี่ยไม่สำเร็จและพนักงานสอบสวนต้องทำการสอบสวนต่อไป แต่คู่กรณีอาจร้องเรียนว่าพนักงานสอบสวนดำเนินคดีล่าช้า
- แยกสำนวนการไกล่เกลี่ยออกจากสำนวนการสอบสวน
- การไกล่เกลี่ยสมควรให้ถึงศาล
- การไกล่เกลี่ยควรกระทำโดยเปิดเผย โปร่งใส

- ไม่ควรกำหนดให้มีการถอนตัวเมื่อใดก็ได้ เมื่อเข้าสู่กระบวนการไกล่เกลี่ยแล้ว
ควรอยู่ในกระบวนการไกล่เกลี่ยจนสิ้นสุดกระบวนการ

- เมื่อดำเนินการไกล่เกลี่ยสำเร็จ หรือคู่กรณีตกลงกันได้ ก็ควรกำหนดไว้ใน
กฎหมายฉบับนี้ว่าให้คดีอาญาเลิกกัน

๕) ระยะเวลาในการไกล่เกลี่ย

- ผู้ไกล่เกลี่ยควรดำเนินการให้แล้วเสร็จภายใน ๔๕ วัน ถ้า ๖๐ วันจะนานเกินไป
- ระยะเวลาในการไกล่เกลี่ยค่อนข้างนานเกินไป ควรกำหนดระยะเวลาในการ
ไกล่เกลี่ยเพียง ๓๐ วัน

- การไกล่เกลี่ยนั้น หากไม่นำมาตรการตัดพ้อ ฝากขังมาใช้บังคับนั้น
อาจจะเป็นช่องทางให้เกิดความไม่สุจริตแก่ฝ่ายผู้ต้องหาก็ได้

- ควรกำหนดกรอบระยะเวลาในการไกล่เกลี่ย

- ระยะเวลาในการไกล่เกลี่ยไม่ควรเกิน ๓๐ วัน และขยายได้ออกไปไม่เกิน
๓๐ วัน (โดยต้องมีเหตุจำเป็นในการขยายระยะเวลา)

๖) ผลการไกล่เกลี่ย

- การไกล่เกลี่ยควรยุติในชั้นพนักงานสอบสวนแจ้งเป็นใบเหลืองให้อัยการ
เหมือนคดีเปรียบเทียบ ปรับ ไม่ควรส่งต่อไปยังพนักงานอัยการ

- ในกรณีการไกล่เกลี่ยสำเร็จ ควรกำหนดหลักเกณฑ์กรณีพนักงานส่งสำนวน
การสอบสวนเสนอพนักงานอัยการให้ชัดเจน

- หากการไกล่เกลี่ยสำเร็จ ให้คณะกรรมการไกล่เกลี่ยทำหนังสือแจ้ง
หัวหน้างานสอบสวนทราบ เพื่อมอบให้พนักงานสอบสวนเจ้าของเรื่องทำความเห็นเสนอพนักงานอัยการ
สรุปสำนวนแบบคดีอาญา ในความผิดต่อส่วนตัว

- กรณีการไกล่เกลี่ยสำเร็จ ให้กำหนดไว้ในกฎหมายว่าคดีเป็นอันยุติ
สิทธินำคดีอาญามาฟ้องเป็นระงับไปตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ไม่ต้องรับเป็นคดี
หรือรับคำร้องทุกข์

- ควรกำหนดให้ชัดเจนในกรณีที่คู่กรณีไม่ปฏิบัติตามข้อตกลง ควรมีภาคบังคับ
บทลงโทษ

- การไกล่เกลี่ยคดีที่มีอัตราโทษต่ำกว่า ๓ ปี เมื่อการไกล่เกลี่ยสำเร็จ
ควรกำหนดให้มี การจำหน่ายคดีได้ หรือให้คดีเป็นอันยุติ เพื่อลดภาระสำนวนที่ค้างอยู่ในระบบ

- เมื่อการไกล่เกลี่ยยุติ ควรกำหนดให้นำผลการไกล่เกลี่ยส่งศาล และต้องกำหนด
แนวทางในการปฏิบัติให้ชัดเจน

- ผลการไกล่เกลี่ยให้ใช้บังคับทางกฎหมายได้

- เมื่อการไกล่เกลี่ยสำเร็จ ควรส่งผลการไกล่เกลี่ยไปยังพนักงานเพื่อพิจารณาว่าเป็นไปตามกฎหมายไกล่เกลี่ยหรือไม่ โดยไม่ต้องส่งพร้อมสำนวนการสอบสวน

๗) อื่น ๆ

- เห็นด้วยให้มีการไกล่เกลี่ยคดีอาญาในชั้นการสอบสวน เพื่อลดปริมาณคดีที่ขึ้นสู่ศาล และภาระงานของหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรม และคู่กรณีไม่ต้องเสียเวลาและค่าใช้จ่าย

- จะทำอย่างไร ให้กระบวนการไกล่เกลี่ยมีความน่าเชื่อถือ และให้ความยุติธรรมแก่ทุกฝ่าย

- ผู้ไกล่เกลี่ยเป็นองค์ประกอบที่สำคัญ จะมีคุณสมบัติอย่างไร และมาจากไหน มีความน่าเชื่อถือ แค่ไหน

- ควรกำหนดให้มีค่าธรรมเนียมในการไกล่เกลี่ยเหมือนคดีแพ่ง

- ควรให้ความรู้เรื่องการไกล่เกลี่ยกับเจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครองด้วย

- การไกล่เกลี่ยควรทำให้เป็นรูปธรรม มีศูนย์ระดับตำบล หมู่บ้าน

- สถานที่ในการไกล่เกลี่ยควรเป็นศูนย์กลาง เดินทางสะดวก เช่น อำเภอ

เพื่อความทั่วถึง

- ควรมีค่าเดินทางให้ผู้ไกล่เกลี่ยด้วย และหาห้องสำหรับไกล่เกลี่ย

- ขั้นตอนการไกล่เกลี่ยควรเป็นการลดภาระงาน ไม่ใช่เป็นการเพิ่มภาระงาน

นอกจากนี้ยังมีประเด็นคำถามจากผู้เข้าร่วมสัมมนา ดังนี้

- การไกล่เกลี่ยในคดีที่รัฐเป็นผู้เสียหาย จะสามารถทำได้หรือไม่

- การคัดเลือกผู้ไกล่เกลี่ย มีกระบวนการและเงื่อนไขอย่างไร

- หากคู่กรณีปฏิบัติตามเงื่อนไขในการไกล่เกลี่ยไม่ครบถ้วน จะมีวิธีการในการ

บังคับให้คู่กรณีปฏิบัติตามอย่างไร

- ความผิดเกี่ยวกับเด็กจะกำหนดให้ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องสามารถเข้ามามีส่วนร่วม

ในการไกล่เกลี่ยได้อย่างไร

- หากการไกล่เกลี่ยไม่สำเร็จ จะมีการรื้อฟื้นคดีมาว่ากล่าวหรือไม่ อย่างไร

๒.๒.๓ ผลการรับฟังความคิดเห็นของประชาชนในการจัดทำกฎหมายเกี่ยวกับการไกล่เกลี่ยคดีอาญาในชั้นการสอบสวน วันอังคารที่ ๑๘ กรกฎาคม ๒๕๖๐ ณ โรงแรม เวียงทอง ลำปาง อำเภอเมือง จังหวัดลำปาง (ผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน ๑๗๙ คน)

ความคิดเห็นของประชาชนเกี่ยวกับการไกล่เกลี่ยคดีอาญาในชั้นการสอบสวน	เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย
๑. ประเภทคดีที่สามารถไกล่เกลี่ยได้คือ คดีความผิดลหุโทษ คดีความผิดอันยอมความได้ และคดีความผิดที่ยอมความกันไม่ได้แต่ต้องเป็นความผิดไม่ร้ายแรง พฤติการณ์แห่งการกระทำไม่กระทบต่อสังคมอย่างรุนแรง ควรมีอัตราโทษอย่างสูงไม่เกิน ๓ ปี	๑๖๙ คน (๙๔.๔๑%)	๑๐ คน (๕.๕๙%)
๒. เมื่อคู่กรณีสมัครใจ พนักงานสอบสวนจะส่งเรื่องให้ผู้ไกล่เกลี่ยดำเนินการแทน	๑๖๘ คน (๙๓.๘๕%)	๑๑ คน (๖.๑๕%)
๓. ผู้ไกล่เกลี่ยต้องดำเนินการให้แล้วเสร็จ ภายในเวลาที่กำหนด (๖๐ วัน)	๑๕๕ คน (๘๖.๕๙%)	๒๔ คน (๑๓.๔๑%)
๔. ถ้าไกล่เกลี่ยสำเร็จให้ผู้ไกล่เกลี่ยทำบันทึกส่งพนักงานสอบสวนเพื่อนำเสนอพนักงานอัยการ ถ้าไกล่เกลี่ยไม่สำเร็จ พนักงานสอบสวนจะสอบสวนต่อไป	๑๖๔ คน (๙๑.๖๒%)	๑๕ คน (๘.๓๘%)
๕. การไกล่เกลี่ยจะมีการทำความตกลงกันทางแพ่งด้วย	๑๗๐ คน (๙๔.๙๗%)	๙ คน (๕.๐๓%)
๖. ผู้ไกล่เกลี่ยเป็นผู้ที่ต้องมีคุณสมบัติตามที่กฎหมายกำหนดไว้ เช่น อายุไม่ต่ำกว่า ๓๐ ปี ผ่านการอบรมหลักสูตรภายใต้การควบคุมของกระทรวงยุติธรรม และขึ้นทะเบียนไว้	๑๕๖ คน (๘๗.๑๕%)	๒๓ คน (๑๒.๘๕%)
๗. ระยะเวลาระหว่างการไกล่เกลี่ยไม่ควรนำเรื่องอายุความ และมาตรการผิดฟ้อง ผากังมาใช้บังคับ	๑๕๗ คน (๘๗.๗๑%)	๒๒ คน (๑๒.๒๙%)
๘. กระบวนการไกล่เกลี่ยจะให้เป็นความลับ	๑๕๐ คน (๘๓.๘๔%)	๒๒ คน (๑๖.๒๖%)
๙. คู่กรณีสามารถถอนตัวจากการไกล่เกลี่ยเมื่อใดก็ได้	๑๔๗ คน (๘๒.๑๒%)	๓๒ คน (๑๗.๘๘%)
๑๐. กรณีไกล่เกลี่ยสำเร็จ พนักงานสอบสวนจะส่งผลการไกล่เกลี่ยให้พนักงานอัยการพิจารณาพร้อมสำนวนการสอบสวน	๑๕๓ คน (๘๕.๔๗%)	๒๖ คน (๑๔.๕๓%)

ข้อเสนอแนะอื่น

๑) ผู้ทำหน้าที่ไกล่เกลี่ย

๑.๑) ผู้ที่จะมาทำหน้าที่ไกล่เกลี่ย

- ควรกำหนดให้พนักงานสอบสวนเป็นผู้ทำหน้าที่ไกล่เกลี่ยเนื่องจากเป็นผู้ที่ทราบข้อมูลข้อเท็จจริงในคดีเป็นอย่างดีตั้งแต่ต้น

- ไม่ควรให้พนักงานสอบสวนเป็นผู้ทำหน้าที่ไกล่เกลี่ยเนื่องจากอาจไม่ได้รับความไว้วางใจและการยอมรับจากคู่กรณี อีกทั้งพนักงานสอบสวนเป็นผู้ทำสำนวนตามกระบวนการยุติธรรมปกติ จึงจำเป็นต้องมีความเป็นกลางเพื่ออำนวยความสะดวกให้แก่ประชาชน ดังนั้น หากกำหนดให้พนักงานสอบสวนเป็นผู้ทำหน้าที่ไกล่เกลี่ย อาจกระทบต่อการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าพนักงานตำรวจตามกระบวนการยุติธรรมปกติได้

- ควรกำหนดให้มีพนักงานสอบสวนผู้ทำหน้าที่ไกล่เกลี่ยโดยเฉพาะ แยกออกจากพนักงานสอบสวนทั่วไป เพื่อให้มีพนักงานสอบสวนผู้รับผิดชอบการไกล่เกลี่ยโดยตรงและไม่เป็นการสร้างภาระให้แก่พนักงานสอบสวนทั่วไป

- ควรให้พนักงานสอบสวนเป็นผู้ไกล่เกลี่ยเบื้องต้น หากไกล่เกลี่ยไม่สำเร็จ ควรเสนอเรื่องให้เข้าสู่คณะกรรมการไกล่เกลี่ย

- ควรกำหนดให้คู่กรณีมีสิทธิเลือกผู้ไกล่เกลี่ยว่าจะให้พนักงานสอบสวนเป็นผู้ไกล่เกลี่ย หรือให้ผู้ที่ผ่านมาการฝึกอบรมหลักสูตรเกี่ยวกับการไกล่เกลี่ยเป็นผู้ไกล่เกลี่ย

- ผู้ที่จะมาทำหน้าที่ไกล่เกลี่ยต้องเป็นผู้ที่มีอำนาจดำเนินคดีทั้งทางแพ่งและทางอาญา โดยไม่ต้องผ่านการอบรมจากกระทรวงยุติธรรม

- ผู้ไกล่เกลี่ยควรมีรูปแบบเป็นคณะกรรมการ อย่างน้อย ๓ นาย และผ่านการอบรมการไกล่เกลี่ย

- คณะกรรมการไกล่เกลี่ยควรอยู่ในความรับผิดชอบของฝ่ายปกครอง โดยมีตำรวจ ๑ คน ร่วมเป็นคณะกรรมการ

- ผู้ไกล่เกลี่ยไม่จำเป็นต้องเป็นคณะกรรมการ

๑.๒) คุณสมบัติของผู้ไกล่เกลี่ย

- ควรมีความรู้ด้านหลักการไกล่เกลี่ย และควรผ่านการอบรมหลักสูตรเกี่ยวกับการไกล่เกลี่ยเพราะจะมีความเป็นกลางในการปฏิบัติหน้าที่

- ควรมีคุณธรรม

- ควรมีความรู้ด้านกฎหมาย

- ควรมีความน่าเชื่อถือในสังคม

- ควรมีครอบครัวเป็นหลักแหล่งแน่นอน

ศาลยุติธรรม

- ควรมีสุขอนามัยดี
- ควรผ่านการอบรมจากหน่วยงานที่เป็นที่ยอมรับ เช่น สำนักงาน

ศาลยุติธรรม

- ควรมีจิตอาสาช่วยเหลือผู้อื่น
- ควรมีประสบการณ์
- ควรมีความเป็นกลาง
- ควรมีความยุติธรรม
- ควรมีความสามารถ
- ควรมีวุฒิภาวะสูง
- ควรมีอายุไม่ต่ำกว่า ๓๕ ปี , ๔๐ ปี , ๔๕ ปี , ๕๐ ปี
- ผู้ไกล่เกลี่ยไม่จำเป็นต้องผ่านการอบรม แต่ควรเป็นคนที่คู่กรณี

ยอมรับ

- ควรมีการอบรมการไกล่เกลี่ยเบื้องต้นให้แก่ผู้ปกครองท้องที่ (กำนัน

ผู้ใหญ่บ้าน) รวมทั้งผู้บริหารท้องถิ่น

๒) กระบวนการไกล่เกลี่ย

๒.๑) ประเภทคดี

- คดีความผิดที่จะให้มีการไกล่เกลี่ยควรระบุในบัญชีแนบท้ายให้ชัดเจน
- ควรให้คดีที่มีอัตราโทษไม่เกิน ๕ ปี เข้าสู่กระบวนการไกล่เกลี่ยได้
- ควรให้คดีที่มีอัตราโทษไม่เกิน ๑๐ ปี เข้าสู่กระบวนการไกล่เกลี่ยได้

โดยแบ่งการไกล่เกลี่ยเป็น ๒ ระดับ คือการไกล่เกลี่ยคดีธรรมดา และการไกล่เกลี่ยในคดีอัตราโทษสูง (ยื่นคำร้องต่อศาล เพื่อให้ศาลเป็นผู้อนุญาตให้มีการไกล่เกลี่ย)

- ควรกำหนดให้ความผิดอันยอมความได้ทุกประเภทสามารถไกล่เกลี่ยได้
- ควรกำหนดให้ความผิดฐานหมิ่นประมาทด้วยการโฆษณาสามารถ

ไกล่เกลี่ยได้

- ควรกำหนดให้กรณีเกิดอุบัติเหตุทำให้ผู้เสียหายบาดเจ็บสาหัสหรือ

เสียชีวิต สามารถไกล่เกลี่ยได้

- ประเภทคดีที่สามารถไกล่เกลี่ยได้ ควรเป็นไปในแนวทางที่สอดคล้องกับ

การไกล่เกลี่ยระดับอำเภอ

๒.๒) ระยะเวลาในการไกล่เกลี่ย

- ควรกำหนดระยะเวลาการไกล่เกลี่ยเพียง ๓๐ วัน และให้ขยาย

ระยะเวลาได้ ๒ ครั้ง ครั้งละไม่เกิน ๑๕ วัน

- ควรกำหนดระยะเวลาในการไกล่เกลี่ยเป็น ๙๐ วัน เนื่องจากหากกำหนดไว้เพียง ๖๐ วัน อาจทำให้การไกล่เกลี่ยไม่แล้วเสร็จ

- การไกล่เกลี่ยควรดำเนินการโดยเร็ว

๒.๓) สถานที่ในการไกล่เกลี่ย

- ในการไกล่เกลี่ยจำเป็นต้องจัดให้มีสำนักงาน สถานที่ และเจ้าหน้าที่ในการดำเนินการ รวมถึงมีการรวบรวมข้อมูลสถิติของการไกล่เกลี่ย ดังนั้น จึงควรมีการจัดสรรงบประมาณให้แก่สถานีตำรวจภูธรแต่ละแห่ง

- ควรใช้สถานีตำรวจเป็นสถานที่ในการไกล่เกลี่ย

- ควรใช้ที่ว่าการอำเภอเป็นสถานที่ในการไกล่เกลี่ย โดยแต่งตั้งปลัดอำเภอ ผู้ใหญ่บ้าน ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน สัสดีอำเภอ เจ้าพนักงานของอำเภอ เป็นผู้ไกล่เกลี่ย เนื่องจากระยะทางไม่ไกลจากท้องที่เกิดเหตุ

๒.๔) การถอนตัวจากการไกล่เกลี่ย

- ไม่ควรกำหนดให้คู่กรณีสามารถถอนตัวจากการไกล่เกลี่ยเมื่อใดก็ได้ เพราะเมื่อกระบวนการไกล่เกลี่ยดำเนินไปจนกระทั่งเจ้าหน้าที่ตำรวจส่งบันทึกการไกล่เกลี่ยไปยังพนักงานอัยการเพื่อสั่งยุติคดีแล้ว หากคู่กรณีถอนตัวจากการไกล่เกลี่ยจะทำให้เจ้าหน้าที่ตำรวจต้องเริ่มสอบสวนตามกระบวนการยุติธรรมปกติใหม่ ซึ่งทำให้คดีมีความล่าช้า ดังนั้น จึงควรมีหลักเกณฑ์และเงื่อนไขในการถอนตัวที่ชัดเจน

- เมื่อคู่กรณีถอนตัวจากการไกล่เกลี่ยแล้ว จะสามารถเข้าสู่กระบวนการไกล่เกลี่ยได้อีกครั้งหรือไม่ หากสามารถเข้าสู่กระบวนการไกล่เกลี่ยได้อีกครั้ง ควรมีการกำหนดระยะเวลาในการเข้าสู่กระบวนการไกล่เกลี่ยไว้อย่างชัดเจน

- ควรกำหนดระยะเวลาและเงื่อนไขในการถอนตัวจากการไกล่เกลี่ยให้ชัดเจน

๒.๕) ประเด็นอื่น ๆ

- กระบวนการไกล่เกลี่ยอาจเป็นการสร้างภาระเกินความจำเป็นไม่เกิดประโยชน์ต่อการปฏิบัติหน้าที่ของพนักงานสอบสวน และเป็นไปได้ยากในทางปฏิบัติ

- ควรกำหนดให้กระบวนการไกล่เกลี่ยเริ่มขึ้นก่อนการร้องทุกข์และมีให้นำอายุความเกี่ยวกับการร้องทุกข์มาใช้ระหว่างที่คู่กรณีเข้าสู่กระบวนการไกล่เกลี่ย เนื่องจากหากกระบวนการไกล่เกลี่ยไม่สำเร็จ คู่กรณีจะสามารถร้องทุกข์และเข้าสู่กระบวนการยุติธรรมตามปกติได้

- ควรเริ่มกระบวนการไกล่เกลี่ยหลังการร้องทุกข์และพนักงานสอบสวนจะต้องทำสำนวนทางคดีควบคู่กันไป เนื่องจากการสอบสวนต้องดำเนินการโดยไม่ชักช้า และหากรอจนกว่าการไกล่เกลี่ยแล้วเสร็จ พยานหลักฐานในคดีอาจสูญหายได้

- การไกล่เกลี่ยควรมีการลงรับเป็นเลขคดี

- หากพนักงานสอบสวนรับเรื่องการไกล่เกลี่ยไว้แล้วควรชะลอการรับคดี (ตัดเลขคดี) เพื่อรอผลการไกล่เกลี่ยให้ชัดเจน เนื่องจากหากรับเป็นเลขคดีแล้วจะมีผลกระทบต่อระยะเวลาในการสอบสวน

- ควรให้อำนาจพนักงานสอบสวนพิจารณาว่าจะให้มีการไกล่เกลี่ยหรือไม่ โดยเฉพาะกรณีที่คู่กรณีฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งเป็นผู้มีอิทธิพลหรือเคยกระทำความผิดมาหลายครั้งแล้ว หากกำหนดให้มีการไกล่เกลี่ยอาจมีการข่มขู่คู่กรณีอีกฝ่ายหนึ่งได้

- พนักงานสอบสวนควรมีการตรวจสอบประวัติผู้ต้องหาก่อนการไกล่เกลี่ย

- เมื่อเข้าสู่กระบวนการไกล่เกลี่ย พนักงานสอบสวนไม่ควรแจ้งข้อกล่าวหากับผู้ต้องหา แต่พนักงานสอบสวนสามารถรวบรวมพยานหลักฐานในส่วนที่ไม่เกี่ยวกับผู้ต้องหาต่อไปได้

- การไกล่เกลี่ยต้องเกิดจากความยินยอมของคู่กรณี

- เด็กและเยาวชนจะเข้าสู่กระบวนการไกล่เกลี่ยได้ต้องได้รับความยินยอมจากบิดา มารดา หรือผู้ปกครอง

- ควรมีผู้ที่คู่กรณีไว้วางใจเข้าร่วมกระบวนการไกล่เกลี่ยด้วย

- ในการไกล่เกลี่ยควรดำเนินการร่วมกับทนายความในพื้นที่

- ควรกำหนดให้ผู้ไกล่เกลี่ยและคู่กรณีสาบานตนก่อนเริ่มกระบวนการ

ไกล่เกลี่ย

- ในกรณีที่คู่กรณีฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งตั้งข้อรังเกียจผู้ไกล่เกลี่ย ให้สามารถ

เปลี่ยนตัวผู้ไกล่เกลี่ยได้

- การไกล่เกลี่ยควรทำได้ทั้งเปิดเผยและเป็นความลับ แล้วแต่กรณี

- ควรกำหนดให้อายุความในคดีต้องสะดุดหยุดลงระหว่างการไกล่เกลี่ย

- ระหว่างการไกล่เกลี่ยควรกำหนดให้มีการวางประกันเพื่อป้องกันผู้ต้องหา

หลบหนี

- ควรให้นำมาตรการป้องกันการผิดฟ้องมาใช้ในกระบวนการไกล่เกลี่ยด้วย เพื่อให้

สอดคล้องกับประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

- ในกรณีที่พนักงานสอบสวนส่งบันทึกการไกล่เกลี่ยพร้อมสำนวน

การสอบสวนไปยังพนักงานอัยการ พนักงานสอบสวนจะต้องมีความเห็นในทางคดีอย่างไร

- การส่งสำนวนให้พนักงานอัยการต้องกำหนดหลักเกณฑ์ให้ชัดเจน และเป็นไปในแนวทางเดียวกัน
- เมื่อใกล้เกลี่ยสำเร็จควรกำหนดให้มีการส่งบันทึกผลการใกล้เกลี่ยไปยังพนักงานอัยการเช่นเดียวกับการเปรียบเทียบปรับในคดีจราจร โดยไม่ต้องสรุปสำนวนการสอบสวนส่งไปยังพนักงานอัยการ
- ถ้าเห็นว่าการใกล้เกลี่ยจะยุติเรื่องได้ ไม่ควรให้พนักงานสอบสวนทำสำนวนเพื่อลดภาระพนักงานสอบสวน
- ควรกำหนดให้การใกล้เกลี่ยสามารถยุติได้ในชั้นพนักงานสอบสวน โดยไม่ต้องส่งเรื่องไปยังพนักงานอัยการ
- ควรแก้ไขประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๓๙ เกี่ยวกับสิทธินำคดีอาญามาฟ้องเป็นอันระงับไป หรือบัญญัติไว้ในกฎหมายใกล้เกลี่ยโดยเฉพาะว่า หากใกล้เกลี่ยสำเร็จให้ตำรวจส่งยุติคดีได้
- เมื่อใกล้เกลี่ยสำเร็จแล้ว ควรมีหน่วยงานหรือเจ้าหน้าที่คอยติดตามดูแลบำบัด ผู้ที่กระทำความผิดว่าสามารถกลับตัวได้และประพฤติตัวดีขึ้น จนเป็นที่พึงพอใจของผู้เสียหายหรือไม่
- ควรกำหนดให้พยานหลักฐานในการใกล้เกลี่ยสามารถรับฟังในชั้นศาลได้
- การใกล้เกลี่ยเป็นกระบวนการยุติธรรมทางเลือก ดังนั้น จึงต้องพัฒนาวิธีพิจารณาความอาญาให้ครบวงจร คือ ๑. มีกฎหมายกำหนดมาตรการแทนการสอบสวนหรือการฟ้องคดี ๒. มีกฎหมายที่กำหนดให้พนักงานอัยการมีอำนาจชะลอการฟ้องหรือสั่งไม่ฟ้อง ๓. มีกระบวนการหรือหน่วยงานควบคุมเงื่อนไขในการใกล้เกลี่ย
- ควรมีการตั้งองค์กรกลางรับผิดชอบการใกล้เกลี่ยในทุกระดับ โดยให้ภาคประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการใกล้เกลี่ยในลักษณะคณะลูกขุน
- กรณีทำความตกลงในทางแพ่งหรือสัญญาประนีประนอมเห็นควรนำวิธีของกระทรวงมหาดไทยมาใช้ คือ การใกล้เกลี่ยระดับอำเภอ ควรส่งเรื่องให้พนักงานอัยการดำเนินการในชั้นศาล โดยไม่จำเป็นต้องฟ้องร้องทางแพ่ง
- การกระทำความผิดบางประเภทส่งผลกระทบต่อชุมชน ดังนั้น จึงควรมีการเยียวยาความเสียหายให้แก่ชุมชนด้วย
- ควรมีองค์กรอิสระในการใกล้เกลี่ยทุกชั้น ไม่ว่าจะเป็นชั้นการสอบสวน ชั้นพนักงานอัยการ หรือชั้นศาล
- ควรมีค่าตอบแทนให้คณะกรรมการใกล้เกลี่ยอย่างน้อย ๒๐๐ บาท เพื่อเป็นค่าตอบแทนในการเดินทางมาใกล้เกลี่ย

- ควรกำหนดให้ผู้รักษาการตามพระราชบัญญัตินี้ออกกฎกระทรวงและระเบียบเกี่ยวกับการรับเรื่องเข้าสู่กระบวนการไกล่เกลี่ยได้
- ภายหลังจากที่มีการบังคับใช้กฎหมายเกี่ยวกับการไกล่เกลี่ยคดีอาญาในชั้นการสอบสวน อาจต้องแก้ไขระเบียบสำนักตำรวจแห่งชาติเกี่ยวกับระยะเวลาในการสอบสวน
- ควรมีหน่วยงานกลางในการอบรมผู้ไกล่เกลี่ย ปลุกจิตสำนึกในการไกล่เกลี่ยและการใช้กฎหมายไปในทางที่ถูกต้อง

๒.๒.๔ ผลการรับฟังความคิดเห็นของประชาชนในการจัดทำกฎหมายเกี่ยวกับการไกล่เกลี่ยคดีอาญาในชั้นการสอบสวน วันอังคารที่ ๒๕ กรกฎาคม ๒๕๖๐ ณ โรงแรมลายทอง อำเภอเมือง จังหวัดอุบลราชธานี (ผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน ๑๑๖ คน)

ความคิดเห็นของประชาชนเกี่ยวกับการไกล่เกลี่ยคดีอาญาในชั้นการสอบสวน	เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย
๑. ประเภทคดีที่สามารถไกล่เกลี่ยได้คือ คดีความผิดลหุโทษ คดีความผิดอันยอมความได้ และคดีความผิดที่ยอมความกันไม่ได้แต่ต้องเป็นความผิดไม่ร้ายแรง พฤติการณ์แห่งการกระทำไม่กระทบต่อสังคมอย่างรุนแรง ควรมีอัตราโทษอย่างสูงไม่เกิน ๓ ปี	๑๑๓ คน (๙๗.๔%)	๓ คน (๒.๖%)
๒. เมื่อคู่กรณีสมัครใจ พนักงานสอบสวนจะส่งเรื่องให้ผู้ไกล่เกลี่ยดำเนินการแทน	๑๐๔ คน (๘๙.๗%)	๑๒ คน (๑๐.๓%)
๓. ผู้ไกล่เกลี่ยต้องดำเนินการให้แล้วเสร็จ ภายในเวลาที่กำหนด (๖๐ วัน)	๑๐๔ คน (๘๙.๗%)	๑๒ คน (๑๐.๓%)
๔. ถ้าไกล่เกลี่ยสำเร็จให้ผู้ไกล่เกลี่ยทำบันทึกส่งพนักงานสอบสวนเพื่อนำเสนอพนักงานอัยการ ถ้าไกล่เกลี่ยไม่สำเร็จ พนักงานสอบสวนจะสอบสวนต่อไป	๑๐๘ คน (๙๓.๑%)	๘ คน (๖.๙%)
๕. การไกล่เกลี่ยจะมีการทำความตกลงกันทางแพ่งด้วย	๑๑๐ คน (๙๔.๘%)	๖ คน (๕.๒%)
๖. ผู้ไกล่เกลี่ยเป็นผู้ที่ต้องมีคุณสมบัติตามที่กฎหมายกำหนดไว้ เช่น อายุไม่ต่ำกว่า ๓๐ ปี ผ่านการอบรมหลักสูตรภายใต้การควบคุมของกระทรวงยุติธรรม และขึ้นทะเบียนไว้	๑๐๕ คน (๙๐.๕%)	๑๑ คน (๙.๕%)
๗. ระยะเวลาระหว่างการไกล่เกลี่ยไม่ควรนำเรื่องอายุความ และมาตรการผิดฟ้อง ผากังมาใช้บังคับ	๑๑๐ คน (๙๔.๘%)	๖ คน (๕.๒%)
๘. กระบวนการไกล่เกลี่ยจะให้เป็นความลับ	๙๔ คน (๘๑.๐%)	๒๒ คน (๑๙.๐%)

๙. คู่กรณีสามารถถอนตัวจากการไกล่เกลี่ยเมื่อใดก็ได้	๙๗ คน (๘๓.๖%)	๑๙ คน (๑๖.๔%)
๑๐. กรณีไกล่เกลี่ยสำเร็จ พนักงานสอบสวนจะส่งผลการไกล่เกลี่ยให้พนักงานอัยการพิจารณาพร้อมสำนวนการสอบสวน	๑๐๐ คน (๘๖.๒%)	๑๖ คน (๑๓.๘%)

ข้อเสนอแนะอื่น

๑) **ผู้ทำหน้าที่ไกล่เกลี่ย**

๑.๑) ผู้ที่จะมาทำหน้าที่ไกล่เกลี่ย

- ควรให้พนักงานสอบสวนเป็นผู้ทำการไกล่เกลี่ย
- ผู้ไกล่เกลี่ยควรเป็นรูปแบบคณะกรรมการ
- ผู้ไกล่เกลี่ยควรเป็นรูปแบบคณะกรรมการ และควรเปิดโอกาสให้

คู่กรณี เลือกบุคคลที่จะทำหน้าที่ไกล่เกลี่ยร่วมกับผู้ไกล่เกลี่ยที่กระทรวงยุติธรรมรับรอง

- ผู้ไกล่เกลี่ยควรเป็นบุคคลที่คู่กรณีไว้วางใจ หรือให้ความเคารพนับถือ
- ผู้ไกล่เกลี่ยควรเป็นรูปแบบคณะกรรมการ

๑.๒) คุณสมบัติของผู้ไกล่เกลี่ย

- ผู้ไกล่เกลี่ย ควรวิเคราะห์ปัญหาในคดีนั้น ๆ ให้ดี ก่อนมีการไกล่เกลี่ย
- ผู้ไกล่เกลี่ย ไม่ควรจำกัดเฉพาะผู้ที่ผ่านการอบรมจากกระทรวงยุติธรรม
- จริยธรรมของผู้ไกล่เกลี่ยเป็นเรื่องสำคัญ มิฉะนั้น ผู้ไกล่เกลี่ยอาจ

เรียกรับผลประโยชน์ได้

๒) **กระบวนการไกล่เกลี่ย**

- ให้พนักงานสอบสวนดำเนินการไกล่เกลี่ย
- กรณีมีข้อตกลงทางแพ่ง หากคู่กรณีประสงค์ให้นำมาพิจารณาด้วย

ก็ให้ดำเนินการให้ ไม่ควรมีการบังคับ

- การไกล่เกลี่ยไม่ควรกระทำเป็นการลับ
- การไกล่เกลี่ยควรกระทำก่อนมีการรับคำร้องทุกข์ เป็นการรับเรื่องไว้เป็นหลักฐาน
- การไกล่เกลี่ยจะเปิดเผยหรือลับ แล้วแต่กรณี
- การไกล่เกลี่ยควรแยกประเภทให้ชัดเจน เช่น ไกล่เกลี่ยก่อนที่พนักงานสอบสวน

รับคำร้องทุกข์ไกล่เกลี่ยเมื่อพนักงานสอบสวนรับคำร้องทุกข์แล้ว (ได้ตัวผู้ต้องหาหรือยังไม่ได้ตัวผู้ต้องหา) และควรมีแนวปฏิบัติของพนักงานสอบสวนให้ชัดเจน

- ควรกำหนดให้นักจิตวิทยา ผู้นำชุมชน เข้าร่วมในการไกล่เกลี่ยด้วย

๓) ประเภทคดี

- ควรกำหนดให้คดีความผิดฐานประมาทเป็นเหตุให้ผู้อื่นถึงแก่ความตาย (มาตรา ๒๙๑ โทษไม่เกิน ๑๐ ปี) พระราชบัญญัติจราจรทางบก หรือคดีรชนกัน สามารถไกล่เกลี่ยได้
- ควรกำหนดให้คดีฉ้อโกงประชาชน (มาตรา ๓๔๑ โทษไม่เกิน ๓ ปี) หรือ คดีภัยออกทรัพย์ (มาตรา ๓๕๒ โทษไม่เกิน ๓ ปี) สามารถไกล่เกลี่ยได้
- ควรกำหนดอัตราโทษไม่เกิน ๕ ปี
- ควรกำหนดโทษเกิน ๓ ปี
- ควรระบุประเภทคดีที่ไม่สามารถไกล่เกลี่ยได้ให้ชัดเจน
- ควรระบุประเภทคดีที่จะสามารถไกล่เกลี่ยได้ให้ชัดเจน

๔) ระยะเวลาในการไกล่เกลี่ย

- ระยะเวลาในการไกล่เกลี่ยควรเป็น ๓๐ วัน
- ระยะเวลาในการไกล่เกลี่ย ๖๐ วัน น้อยเกินไป
- ควรกำหนดระยะเวลาในการไกล่เกลี่ยให้ชัดเจน

๕) สถานที่ในการไกล่เกลี่ย

- ควรให้ยุติธรรมจังหวัดเป็นเจ้าภาพในการไกล่เกลี่ย โดยจัดตั้งหน่วยงานในตำบลทุกตำบล
- ควรมีเบี้ยเลี้ยง งบประมาณ รางวัลแก่ผู้ไกล่เกลี่ยและผู้ที่เกี่ยวข้อง รวมถึง ค่าตอบแทนด้านอื่น ๆ ด้วย

๖) ผลการไกล่เกลี่ย

- ถ้าการไกล่เกลี่ยสำเร็จ ก็ให้ทำบันทึกยุติในพนักงานสอบสวน โดยไม่ต้องเสนอพนักงานอัยการ
- กรณีไกล่เกลี่ยสำเร็จ ไม่ควรทำสำนวนการสอบสวนให้เสียเวลา
- เมื่อการไกล่เกลี่ยสำเร็จ อัยการก็ควรมีความเห็นสั่งไม่ฟ้องในคดีนั้นไป
- ถ้าการไกล่เกลี่ยสำเร็จ ควรส่งผลการไกล่เกลี่ยให้พนักงานอัยการพิจารณา
- หากการไกล่เกลี่ยไม่สำเร็จ ให้ผู้เสียหายร้องทุกข์ดำเนินคดีตามระเบียบ
- เมื่อการไกล่เกลี่ยสำเร็จ ควรทำหนังสือส่งพนักงานอัยการเป็นบันทึกการไกล่เกลี่ยของคู่กรณี โดยไม่ต้องทำสำนวน
- ผลการไกล่เกลี่ยควรมีสภาพบังคับคู่กรณีปฏิบัติตามข้อตกลง โดยไม่ต้องนำเรื่องนั้นขึ้นสู่ศาลอีก
- ควรกำหนดหลักเกณฑ์ให้ชัดเจน ในกรณีไกล่เกลี่ยไม่สำเร็จ

- เมื่อใกล้เกลี่ยสำเร็จก็ลงบันทึกประจำวันไว้เป็นหลักฐาน
- ควรระบุรายละเอียดข้อตกลงของคู่กรณีให้ชัดเจน
- ให้ผู้ใกล้เกลี่ยทำบันทึกเสนอพนักงานสอบสวน ไม่ว่าจะใกล้เกลี่ยสำเร็จ

หรือไม่สำเร็จ

- ควรแจ้งให้คู่กรณีทราบถึงข้อกฎหมายหรือความผิดที่จะทำการใกล้เกลี่ย

๓) การผิดฟ้อง ผากซัง

- การผิดฟ้อง ผากซัง ควรดำเนินการตามปกติ เพื่อประโยชน์ในการนำตัวผู้ต้องหามาฟ้องหากการใกล้เกลี่ยไม่สำเร็จ

- หากอยู่ระหว่างการผิดฟ้อง ผากซัง ภายหลังไม่สามารถใกล้เกลี่ยสำเร็จ เห็นควรให้เริ่มนับการผิดฟ้อง ผากซังใหม่

๔) ประเด็นอื่น ๆ

- ควรผลักดันให้กฎหมายฉบับนี้เป็นรูปธรรม และควรประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนรับทราบ

- ควรมีกฎหมายคุ้มครองผู้ใกล้เกลี่ยและพนักงานสอบสวน

- กฎหมายฉบับนี้ควรดำเนินการให้แล้วเสร็จ ภายในเดือนมีนาคม - เมษายน พ.ศ. ๒๕๖๑ ตามหลักการและเหตุผล เพื่อลดความขัดแย้งของคู่กรณีได้รวดเร็ว ลดค่าใช้จ่ายและเวลาประกอบอาชีพของคู่กรณี ลดเจ้าหน้าที่ของรัฐ ลดค่าใช้จ่ายทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง

- ควรมีการประชาสัมพันธ์กฎหมายเกี่ยวกับการใกล้เกลี่ยให้ผู้ใหญ่บ้านทราบ
- ควรให้พนักงานสอบสวนอ่านบทความเพิ่มเติม เพื่อประโยชน์ในการทำงาน
- การใกล้เกลี่ยไม่ควรกำหนดหลักเกณฑ์มากจนเกินไป
- ควรจัดสัมมนาเรื่องการใกล้เกลี่ยแยกเฉพาะกลุ่มบุคคล
- ควรมีการเชื่อมโยงกับการใกล้เกลี่ยตามพระราชบัญญัติการบริหารราชการแผ่นดิน และกระทรวงที่เกี่ยวข้อง เพื่อลดความซ้ำซ้อนของกฎหมาย

- เห็นควรให้มีกฎหมายนี้ เพื่อประโยชน์ของประชาชน

- กรรมการยุติธรรมชุมชน ควรมีเบี้ยเลี้ยงให้ เมื่อได้มีการใกล้เกลี่ยแต่ละครั้ง ควรมีวุฒิบัตรหรือหนังสือรับรอง เพื่อเป็นเอกสารที่สามารถใช้เป็นกรรมการในการใกล้เกลี่ยได้ทุกพื้นที่

ควรมีการอบรมผู้ใกล้เกลี่ยอย่างน้อย ๒ - ๓ ครั้งต่อปี

- คณะกรรมการใกล้เกลี่ยควรบูรณาการกับผู้พิพากษา อัยการ ยุติธรรมจังหวัด เจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครอง ทนายความ เป็นต้น

๒.๒.๕ ผลการรับฟังความคิดเห็นของประชาชนในการจัดทำกฎหมายเกี่ยวกับการไกล่เกลี่ยคดีอาญาในชั้นการสอบสวน วันอังคารที่ ๙ สิงหาคม ๒๕๖๐ ณ สโมสรตำรวจ ถนนวิภาวดีรังสิต แขวงตลาดบางเขน เขตหลักสี่ กรุงเทพมหานคร (ผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน ๑๙๓ คน)

ความคิดเห็นของประชาชนเกี่ยวกับการไกล่เกลี่ยคดีอาญาในชั้นการสอบสวน	เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย
๑. ประเภทคดีที่สามารถไกล่เกลี่ยได้คือ คดีความผิดลหุโทษ คดีความผิดอันยอมความได้ และคดีความผิดที่ยอมความกันไม่ได้แต่ต้องเป็นความผิดไม่ร้ายแรง พฤติการณ์แห่งการกระทำไม่กระทบต่อสังคมอย่างรุนแรง ควรมีอัตราโทษอย่างสูงไม่เกิน ๓ ปี	๑๗๓ คน (๘๙.๖%)	๒๐ คน (๑๐.๔%)
๒. เมื่อคู่กรณีสมัครใจ พนักงานสอบสวนจะส่งเรื่องให้ผู้ไกล่เกลี่ยดำเนินการแทน	๑๗๘ คน (๙๒.๒%)	๑๕ คน (๗.๘%)
๓. ผู้ไกล่เกลี่ยต้องดำเนินการให้แล้วเสร็จ ภายในเวลาที่กำหนด (๖๐ วัน)	๑๕๗ คน (๘๑.๓%)	๓๖ คน (๑๘.๗%)
๔. ถ้าไกล่เกลี่ยสำเร็จให้ผู้ไกล่เกลี่ยทำบันทึกส่งพนักงานสอบสวนเพื่อนำเสนอพนักงานอัยการ ถ้าไกล่เกลี่ยไม่สำเร็จ พนักงานสอบสวนจะสอบสวนต่อไป	๑๖๗ คน (๘๖.๕%)	๒๖ คน (๑๓.๕%)
๕. การไกล่เกลี่ยจะมีการทำความตกลงกันทางแพ่งด้วย	๑๗๘ คน (๙๒.๒%)	๑๕ คน (๗.๘%)
๖. ผู้ไกล่เกลี่ยเป็นผู้ที่ต้องมีคุณสมบัติตามที่กฎหมายกำหนดไว้ เช่น อายุไม่ต่ำกว่า ๓๐ ปี ผ่านการอบรมหลักสูตรภายใต้การควบคุมของกระทรวงยุติธรรม และขึ้นทะเบียนไว้	๑๖๖ คน (๘๖.๐%)	๒๗ คน (๑๔.๐%)
๗. ระยะเวลาระหว่างการไกล่เกลี่ยไม่ควรนำเรื่องอายุความ และมาตรการผิดฟ้อง ผากังมาใช้บังคับ	๑๗๖ คน (๙๑.๒%)	๑๗ คน (๘.๘%)
๘. กระบวนการไกล่เกลี่ยจะให้เป็นความลับ	๑๖๑ คน (๘๓.๔%)	๓๒ คน (๑๖.๖%)
๙. คู่กรณีสามารถถอนตัวจากการไกล่เกลี่ยเมื่อใดก็ได้	๑๖๑ คน (๘๓.๔%)	๓๒ คน (๑๖.๖%)
๑๐. กรณีไกล่เกลี่ยสำเร็จ พนักงานสอบสวนจะส่งผลการไกล่เกลี่ยให้พนักงานอัยการพิจารณาพร้อมสำนวนการสอบสวน	๑๕๒ คน (๗๘.๘%)	๔๑ คน (๒๑.๒%)

ข้อเสนอแนะอื่น

๑) ผู้ทำหน้าที่ไกล่เกลี่ย

- ผู้ไกล่เกลี่ยควรผ่านการอบรมและขึ้นทะเบียนจากหน่วยงานที่เป็นที่ยอมรับ และควรมีหน้าที่ติดตามและรับผิดชอบผลของการไกล่เกลี่ยคดีนั้น ๆ อีกด้วย

- ไม่ควรให้พนักงานสอบสวนเป็นผู้ไกล่เกลี่ย ควรให้มีเจ้าพนักงานที่มีหน้าที่ไกล่เกลี่ยโดยเฉพาะ โดยเห็นควรให้มีการตั้งหน่วยงานขึ้นใหม่ และมีที่ทำการที่คู่กรณีสะดวกในการเดินทาง

- ควรมีการเปิดเผยประวัติและประสบการณ์ของผู้ไกล่เกลี่ย

- ผู้ไกล่เกลี่ยควรเป็นพนักงานอัยการหรือศาล

- ตั้งพนักงานสอบสวนเป็นคณะทำงาน

- ผู้ไกล่เกลี่ยต้องมีจิตใจสำนึกที่ดี

- ผู้ไกล่เกลี่ยควรมีความพร้อม ๒๔ ชั่วโมง

- ผู้ไกล่เกลี่ยควรมีอายุ ๓๐ - ๔๕ ปี

- การไกล่เกลี่ยควรให้ผู้ที่ไม่ใช่พนักงานสอบสวนรับผิดชอบคดีเข้ามามีส่วนร่วมในการไกล่เกลี่ย

- ผู้ไกล่เกลี่ยควรมีจรรยาบรรณ ต้องมีคุณสมบัติและความประพฤติที่ดี

- ผู้ไกล่เกลี่ยต้องมีความรู้ความสามารถในเรื่องที่ไกล่เกลี่ยด้วย

- ควรมีผู้ไกล่เกลี่ยที่มาจากหน่วยงานอื่น ๆ เช่น จากอัยการหรือกระทรวงยุติธรรม

- ผู้ไกล่เกลี่ยควรมาจากบุคคลภายนอกที่มีความรู้ทางด้านกฎหมาย มีคุณวุฒิและไม่อยู่ในพื้นที่ หรือรู้จักกับคู่กรณี

- ควรกำหนดให้คู่กรณีสามารถเปลี่ยนตัวผู้ไกล่เกลี่ยได้ ๑ ครั้ง ในกรณีที่รู้สึกว่าจะไม่ได้รับความยุติธรรม

- คุณสมบัติของผู้ไกล่เกลี่ยไม่ควรเป็นผู้ทรงอิทธิพล ควรจบปริญญาตรีขึ้นไป มีความรู้ทางด้านกฎหมาย ธุรกิจ บริหาร วิศวกรรม เกษตรกรรม สิ่งแวดล้อม หรือในเรื่องต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับความยุติธรรม

- ควรกำหนดให้พนักงานสอบสวนเป็นผู้ไกล่เกลี่ย เนื่องจากพนักงานสอบสวนเป็นผู้ที่ทราบเรื่องเป็นอย่างดี

- ควรจัดหลักสูตรผู้ไกล่เกลี่ยแก่ผู้ที่เกี่ยวข้อง พร้อมออกบัตรอนุญาตเพื่อความถูกต้องและชัดเจน

- ผู้ไกล่เกลี่ยควรเป็นพนักงานสอบสวน พร้อมด้วยสาขาวิชาชีพ

- ไม่ควรกำหนดอายุผู้ไกล่เกลี่ย เนื่องจากพนักงานสอบสวนบางคนอายุไม่ถึง ๓๐ ปี ขอแค่เป็นพนักงานสอบสวนเจ้าของคดี

- ผู้ไกล่เกลี่ยควรมีอายุ ๕๐ ปีขึ้นไป
- ควรมีการกำหนดมาตรฐานและแนวทางการปฏิบัติของผู้ไกล่เกลี่ยให้ชัดเจน
- ควรมีค่าตอบแทนให้ผู้ไกล่เกลี่ย
- ควรกำหนดจำนวนผู้ไกล่เกลี่ยให้เพียงพอต่อปริมาณคดี
- ผ่านการอบรมการไกล่เกลี่ยจากสภานายความ
- ควรให้สภานายความที่ผ่านหลักสูตรการไกล่เกลี่ย เป็นผู้ไกล่เกลี่ย
- ควรให้สภานายความเป็นผู้อบรมผู้ไกล่เกลี่ย หรือให้สภานายความ

ประสานงานกับกระทรวงยุติธรรมในการอบรมหลักสูตรผู้ไกล่เกลี่ย

- คณะกรรมการไกล่เกลี่ย ควรประกอบด้วยทนายความ ๑ คน
- อายุ ๓๐ ปีขึ้นไป เป็นผู้มีความน่าเชื่อถือในชุมชน เชิญผู้นำชุมชนมาเป็น

ผู้ไกล่เกลี่ย

- อายุไม่ต่ำกว่า ๔๐ ปี
- ผู้ไกล่เกลี่ยควรมีรูปแบบเป็นคณะกรรมการไกล่เกลี่ยประกอบด้วยผู้ไกล่เกลี่ย

ไม่น้อยกว่า ๓ คน

- ควรมีคณะกรรมการไกล่เกลี่ย ประกอบด้วยหัวหน้าสถานีตำรวจ เป็นประธาน หัวหน้างานป้องกันและปราบปราม ผู้แทนประชาชนในคณะกรรมการตรวจสอบและติดตามการบริหารงานตำรวจระดับสถานีตำรวจ เป็นกรรมการ หัวหน้างานสอบสวนเป็นกรรมการ และเลขานุการ และให้พนักงานสอบสวนผู้รับผิดชอบเป็นกรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ

- ให้อำนาจพนักงานไกล่เกลี่ยในการไกล่เกลี่ยและมีการคุ้มครองผู้ไกล่เกลี่ย

จากการดูหมิ่น

- ผู้ไกล่เกลี่ยไม่ควรเป็นพนักงานสอบสวน เพราะอาจทำให้คู่กรณีรู้สึกว่าการ

พนักงานสอบสวนไม่เป็นกลาง

- ผู้ไกล่เกลี่ยควรมีอายุ ๕๐ ปี ขึ้นไป
- ผู้ไกล่เกลี่ยควรมีอายุ ๔๕ ปี ขึ้นไป
- ผู้ไกล่เกลี่ยควรมีอายุ ๓๕ ปี ขึ้นไป
- ผู้ไกล่เกลี่ยควรมีอายุ ๔๐ ปี ขึ้นไป
- ผู้ไกล่เกลี่ยต้องแสดงวิสัยทัศน์กับหน้าที่ผู้ไกล่เกลี่ยต่อคณะกรรมการ

คัดเลือก

- ผู้ไกล่เกลี่ยควรมีความรู้พื้นฐานด้านกฎหมาย

- ผู้ใกล้ชิดควรมีประสบการณ์ในการใกล้ชิด

- สภานายความมีการอบรมหลักสูตรการใกล้ชิด และมีนายทั่วประเทศถึง ๘๐,๐๐๐ คน มีความพร้อมด้านสถานที่ มีความรู้ด้านกฎหมาย ดังนั้นควรเปิดโอกาสให้นายความเข้ามาเป็นผู้ใกล้ชิด

- ผู้ใกล้ชิดควรเป็นพนักงานสอบสวนที่ขึ้นทะเบียนไว้

- ไม่ควรกำหนดให้ผู้ใกล้ชิดต้องผ่านการอบรมหลักสูตรจากกระทรวงยุติธรรมเท่านั้น แต่อาจผ่านการอบรมจากหน่วยงานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง ได้ เช่นกระทรวงมหาดไทย กระทรวงกลาโหม หรือสถาบันพระปกเกล้า เป็นต้น

- ควรกำหนดให้ผู้ใกล้ชิดต้องผ่านการอบรมหลักสูตรจากกระทรวงยุติธรรม โดยการปรึกษาหารือกับสภานายความ

๒) คุณสมบัติของผู้ต้องหา

- ผู้มีความผิดซ้ำซ้อนหรือเคยต้องโทษในเรื่องเดิมอยู่แล้ว หลังจากได้รับโทษหรืออภัยโทษออกมาไม่นาน แล้วก่อเหตุแบบเดิม ไม่สมควรให้เข้าสู่การใกล้ชิด

๓) ประเภทคดี

- ไม่ควรจำกัดคดีที่มีอัตราโทษ ในบางคดีแม้จะมีอัตราโทษสูงกว่า ๓ ปี แต่เมื่อผู้เสียหายได้รับการชดเชยจนเป็นที่พอใจภายใต้เจ้าหน้าที่ทำการใกล้ชิด ก็เห็นว่าคดีอาญาเล็กน้อย ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๓๗

- อัตราโทษที่สามารถใกล้ชิดได้ควรเป็นอัตราโทษไม่เกิน ๕ ปี

- ควรกำหนดคดีอาญาที่มีอัตราโทษเกินกว่า ๕ ปี เช่น อนาคต ช่มชู้ กระทำชำเราที่ยอมความไม่ได้ แต่ภายหลังตกลงกันได้ รวมทั้งความผิดตามพระราชบัญญัติอื่น เช่น พระราชบัญญัติจราจรทางบก พ.ศ. ๒๕๒๒ ซึ่งอาจเป็นกรณีรถชนคนตายโทษเกินกว่า ๕ ปี ต้องมีการเจรจากันทุกเรื่อง เนื่องจากคู่กรณีฝ่ายผิดไม่ ยอมเสียเงินหรือไม่มีเงิน ทำให้ตกลงกันได้ยาก , คดีอนาจารที่มีโทษเล็กน้อยถึงบาดเจ็บสาหัสแต่ไม่ถึงขั้นเสียชีวิต

- ควรกำหนดโทษในการใกล้ชิด ๕ ปี เช่น ลักทรัพย์ในเวลากลางคืน

- คดีแพ่งไม่ควรนำมาใกล้ชิด

- ควรเพิ่มคดีที่สามารถใกล้ชิดได้ เช่น คดีที่เกิดจากการกระทำโดยประมาท

- คดีลหุโทษและคดียอมความได้ไม่ควรมีการใกล้ชิด

- ความผิดอันยอมความได้ อาจระงับด้วยการถอนคำร้องทุกข์ หรือยอมความ

โดยชอบด้วยกฎหมาย ส่งผลให้สิทธิการนำคดีอาญามาฟ้องเป็นอันระงับไป ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๓๙ (๒) ซึ่งกฎหมายบัญญัติรองรับไว้แล้ว ไม่จำเป็นต้องใช้กฎหมายใกล้ชิดอันเป็นการตรากฎหมายซ้ำซ้อน

- ความผิดลหุโทษบางฐานความผิด มีเจตนาบรรเทาในการคุ้มครองความสงบเรียบร้อยของสังคมโดยรวม หากมีการฝ่าฝืนอาจส่งผลกระทบต่อประชาชนในวงกว้าง การไกล่เกลี่ยความผิดลหุโทษจะเหมาะสมหรือไม่

- ควรกำหนดให้คดีความรุนแรงในครอบครัว สามารถไกล่เกลี่ยได้ด้วย
- ควรกำหนดฐานความผิดที่ยอมความไม่ได้ให้ชัดเจน
- ควรกำหนดให้คู่กรณีเลือกว่าจะให้พนักงานสอบสวนหรือบุคคลภายนอก

เป็นผู้ไกล่เกลี่ย

- อัตราโทษไม่เกิน ๑๐ ปี
- ใช้บังคับกับคดีทุกประเภท ยกเว้น....
- ไม่ควรรวมเรื่องแพ่ง เนื่องจากตกลงได้ยาก
- ควรไกล่เกลี่ยได้ทุกคดี โดยเฉพาะคดีที่ผู้ต้องหาเป็นเยาวชน
- คดีความผิดอันยอมความไม่ได้ ไม่ควรให้ไกล่เกลี่ย ยกเว้นความผิดฐาน

ประมาทเป็นเหตุให้ผู้อื่นบาดเจ็บหรือถึงแก่ความตาย

- อัตราโทษไม่ควรเกิน ๓ ปี เพราะส่วนใหญ่โทษเกิน ๓ ปี จะเกี่ยวกับ

ความสงบเรียบร้อย

- บางคดีมีโทษสูงกว่า ๓ ปี เช่น คดีลักทรัพย์ที่มีเหตุฉกรรจ์ ลักทรัพย์ในเคหสถาน ลักทรัพย์ในเวลากลางคืน แต่คู่กรณีเป็นผู้ที่มีความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน ควรกำหนดให้มีการไกล่เกลี่ยกันได้ ควรปรับอัตราโทษสูงกว่า ๓ ปี

- ไม่ควรกำหนดอัตราโทษที่สามารถเข้าสู่กระบวนการไกล่เกลี่ยได้ แต่ควรพิจารณาจากผลกระทบต่อสังคมและความร้ายแรงของพฤติการณ์ในการกระทำความผิดเป็นสำคัญ

- ประเภทคดีที่สามารถไกล่เกลี่ยได้ ควรมีอัตราโทษอย่างสูงไม่เกิน ๕ ปี ตามที่กำหนดในพระราชกฤษฎีกา เพื่อความคล่องตัวในการเพิ่มหรือลดบัญชีท้าย

- ประเภทคดีที่สามารถไกล่เกลี่ยได้ ควรมีอัตราโทษอย่างสูงไม่เกิน ๕ ปี เพราะจะช่วยลดปริมาณคดีและลดภาระพนักงานสอบสวนในการทำสำนวนด้วย

- คดียอมความไม่ได้ไม่ควรให้มีการไกล่เกลี่ย เนื่องจากกระทบต่อการประกอบวิชาชีพทนายความ

๔) กระบวนการไกล่เกลี่ย

- ควรกำหนดขั้นตอนการปฏิบัติหน้าที่ เมื่อพนักงานสอบสวนรับคำร้องทุกข์แล้ว จะต้องปฏิบัติอย่างไร เช่น พนักงานสอบสวนส่งเรื่องไปยังเจ้าพนักงานไกล่เกลี่ยแล้ว เจ้าพนักงานไกล่เกลี่ยจะมีหมายหรือหนังสือเรียกคู่กรณีมาดำเนินการไกล่เกลี่ย

- ควรมีพยานทั้ง ๒ ฝ่าย เข้าร่วมในการไกล่เกลี่ย

จะเสร็จสิ้น

- ควรเริ่มกระบวนการจากพนักงานสอบสวนส่งสำนวนให้พนักงานอัยการ
- ระหว่างไกล่เกลี่ยไม่ควรนำเรื่องอายุความมาใช้บังคับ
- ควรมีบทบัญญัติที่เปิดช่องให้การควบคุม ระวังหรือหยุดอยู่ จนกว่าการไกล่เกลี่ย

มีอำนาจเรียกคู่กรณีมาไกล่เกลี่ยได้ ไม่ต้องรอให้สมัครใจ

- จะมีค่าใช้จ่ายในการไกล่เกลี่ยหรือไม่ หากมีใครจะเป็นผู้เสียค่าใช้จ่าย
- การไกล่เกลี่ยควรมีบุคคลที่เป็นกลางเข้าร่วมรับฟังในกระบวนการไกล่เกลี่ยด้วย
- กระบวนการไกล่เกลี่ยไม่ควรกระทำเป็นการลับ ควรที่จะโปร่งใส ตรวจสอบได้
- สถานที่ในการไกล่เกลี่ย คือ โรงพัก
- เมื่อพนักงานสอบสวนเห็นว่าเป็นกรณีที่สามารถไกล่เกลี่ยได้ ให้พนักงานสอบสวน

พนักงานสอบสวนไม่ควรมีการโยนกลับไปกลับมา

- กระบวนการไกล่เกลี่ยควรมีองค์คณะบูรณาการระหว่างหน่วยงาน
- เมื่อเรื่องเข้าสู่กระบวนการของผู้ไกล่เกลี่ยแล้ว ไม่ควรส่งเรื่องกลับมา

มาตรการป้องกันการบังคับ ชู้เชิญ การเข้าสู่กระบวนการไกล่เกลี่ย

- การไกล่เกลี่ยควรเกิดจากความสมัครใจของคู่กรณีทั้ง ๒ ฝ่าย จึงควรมี
- กระบวนการไกล่เกลี่ยจะให้เป็นความลับ รวดเร็ว เป็นกลาง และเป็นธรรม
- กระบวนการไกล่เกลี่ยจะให้เป็นความลับ ต้องชัดเจนว่าลับเพียงใด และ

ต้องสร้างความมั่นใจให้แก่คู่กรณี

- การไกล่เกลี่ยไม่จำเป็นต้องกระทำเป็นการลับ
- ระยะเวลาระหว่างการไกล่เกลี่ยไม่ควรนำเรื่องอายุความ และมาตรการ

ผิดฟ้อง ผากขังมาใช้บังคับอาจไม่สอดคล้องกับประมวลกฎหมายอาญา

- ไกล่เกลี่ยสำเร็จหรือไม่สำเร็จควรกำหนดขั้นตอนการดำเนินการให้ชัดเจน
- เมื่อมีการไกล่เกลี่ยคดีอาญาสำเร็จในชั้นการสอบสวน คดีในส่วนแพ่ง

ควรยุติด้วย

- การไกล่เกลี่ยต้องเกิดจากความสมัครใจของคู่กรณีเท่านั้น

๕) ระยะเวลาในการไกล่เกลี่ย

- ควรกำหนดเป็นกฎหมายเพื่อบังคับผู้ไกล่เกลี่ยดำเนินการไกล่เกลี่ยภายใต้

กรอบระยะเวลา

- ควรดำเนินการไกล่เกลี่ยให้แล้วเสร็จภายใน ๓๐ วัน

- ควรกำหนดระยะเวลาเริ่มต้น เพื่อดำเนินการนัดคู่ความเข้าสู่กระบวนการไกล่เกลี่ยภายในระยะเวลาตามสมควร เช่น ให้ดำเนินการจัดให้คู่กรณีเข้าสู่กระบวนการไกล่เกลี่ยภายใน ๖๐ วัน แต่ไม่ควรกำหนดระยะเวลาตายตัวว่าจะดำเนินการไกล่เกลี่ยให้แล้วเสร็จเป็นระยะเวลาเท่าใด

- การไกล่เกลี่ยควรกำหนดให้เสร็จสิ้นภายใน ๖๐ วัน ไม่ควรให้มีการขยายระยะเวลา

- ให้เริ่มกระบวนการไกล่เกลี่ยภายใน ๓๐ วัน นับแต่คู่ความร้องขอเข้าสู่กระบวนการไกล่เกลี่ยและให้ดำเนินการไกล่เกลี่ยได้ภายในระยะเวลา ๙๐ - ๑๒๐ วัน

- ต้องมีหลักเกณฑ์กำหนดระยะเวลาในการไกล่เกลี่ยให้ชัดเจน

- ระยะเวลาในการไกล่เกลี่ย ควรใช้เวลาอย่างน้อย ๙๐ วัน เพราะจะมีปัญหาในการต่อรองในการไกล่เกลี่ย

- ระยะเวลาในการไกล่เกลี่ย ๖๐ วัน จะดำเนินการอย่างไร เพราะพนักงานสอบสวน ถูกจำกัดโดย คำสั่ง ตร. ๔๑๙/๕๖

- คดีจราจรปกติจบภายใน ๑ - ๒ วัน แต่ถ้าเข้าสู่กระบวนการไกล่เกลี่ย อาจทำให้ยืดเยื้อ

- ไม่ควรกำหนดระยะเวลาในการไกล่เกลี่ย ๖๐ วัน แต่ควรกำหนดให้สามารถยืดหยุ่นระยะเวลาในการดำเนินการได้ เช่น กำหนดให้ดำเนินการให้แล้วเสร็จโดยเร็ว เป็นต้น

- ไม่ควรกำหนดระยะเวลาในการไกล่เกลี่ย ๖๐ วัน เพราะแต่ละคดี มีความซับซ้อนแตกต่างกัน และยังมีส่วนอื่น ๆ ที่เข้ามาเกี่ยวข้อง เช่น แพทย์ ผู้ชำนาญการด้านต่าง ๆ

- ควรกำหนดระยะเวลาในการไกล่เกลี่ย ๓๐ วัน

- ควรกำหนดระยะเวลาในการไกล่เกลี่ย ๓๐ วัน และให้ผู้ไกล่เกลี่ยสามารถขยายได้ไม่เกิน ๒ ครั้ง ครั้งละไม่เกิน ๓๐ วัน

๖) สถานที่ในการไกล่เกลี่ย

- ควรมีสถานที่ทำหน้าที่ระงับไกล่เกลี่ยข้อพิพาทในสถานีตำรวจแต่ละแห่ง

๗) ผลการไกล่เกลี่ย

- กรณีไกล่เกลี่ยไม่สำเร็จ เห็นควรเอาข้อสรุปหรือสำนวนส่งอัยการดำเนินการต่อศาลได้เลย

- กรณีไกล่เกลี่ยไม่สำเร็จ ให้พนักงานสอบสวนส่งฟ้องอัยการต่อไป

- กรณีการไกล่เกลี่ยสำเร็จ ควรกำหนดให้ชัดเจนว่า คดีอาญาเลิกกัน หรือ สิทธิในการดำเนินคดีอาญาเป็นอันระงับ เพื่อให้คดีถูกต้องไม่กระทบต่อสารบบคดีอาญา ควรกำหนดให้คดีอาญาเสร็จสิ้นลงโดยเร็ว

- ควรมีการภาคทัณฑ์สำหรับผู้ต้องหา

- เมื่อการไกล่เกลี่ยเสร็จแล้ว ควรลงบันทึกประจำวันไว้เป็นหลักฐานก็พอแล้ว หากต้องส่งผลการไกล่เกลี่ยไปยังพนักงานอัยการ ก็เหมือนกับการดำเนินคดีปกติ

- เมื่อการไกล่เกลี่ยสำเร็จ พนักงานสอบสวนประมวลเรื่องเสนออัยการยุติเรื่อง ไม่จำเป็นต้องทำ เป็นรูปแบบสำนวนการสอบสวนต่อไป

- เมื่อไกล่เกลี่ยสำเร็จ ควรจบที่พนักงานสอบสวน ไม่ควรส่งไปยังพนักงานอัยการ

- หากการไกล่เกลี่ยสำเร็จ ควรทำเป็นบันทึกข้อตกลงประนีประนอมยอมความ เสนอต่อพนักงาน อัยการเพื่อพิจารณา ไม่ควรทำเป็นรูปสำนวน

- หากการไกล่เกลี่ยสำเร็จสำเร็จ และพนักงานอัยการสั่งยุติคดีแล้ว คำสั่ง “ยุติคดี” จะเทียบเท่าคำสั่งเด็ดขาดไม่ฟ้องคดีตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาหรือไม่

- ควรมีการกำหนดข้อบังคับในกรณีที่ผู้กระทำความผิดไม่ปฏิบัติตามเงื่อนไข ในการไกล่เกลี่ย เช่น พนักงานสอบสวนมีอำนาจสอบสวนต่อไปหรือไม่ เพราะคำสั่งเด็ดขาดไม่ฟ้องคดี ต้องห้ามมิให้สอบสวนในความผิดกรรมนั้นอีก ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

- ในกรณีที่ผู้เสียหายเป็นผู้ได้รับการกระทบกระเทือนทางจิตใจ เช่น ผู้เสียหายคดีข่มขืนกระทำชำเรา จะมีมาตรการคุ้มครองผู้เสียหายหรือไม่ เช่น ผู้เสียหายที่เป็นเด็ก (เทียบเคียงกับการสอบสวน ผู้เสียหายที่เป็นเด็กอายุไม่เกิน ๑๘ ปี มาตรา ๑๓๓ ทวิ)

- การไกล่เกลี่ยควรยุติในชั้นการสอบสวน

- การไกล่เกลี่ยควรยุติด้วยความพอใจของคู่กรณี

- ควรมีมาตรการป้องกันในกรณีที่คู่กรณีฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งแย้งว่า ถูกบังคับ

ให้ยินยอม

- เมื่อการไกล่เกลี่ยสำเร็จ ไม่ควรส่งเรื่องไปยังพนักงานอัยการ ควรลงบันทึกประจำวันยุติการดำเนินคดีได้เลย

- เมื่อการไกล่เกลี่ยสำเร็จ ไม่ควรส่งผลการไกล่เกลี่ยไปยังพนักงานอัยการ ควรตั้งอนุญาตตุลาการ ๑ คณะ เพื่อให้ยุติที่ชั้นอนุญาตตุลาการ และแก้ไข ป. วิอาญา มาตรา ๓๙ คดีระงับโดยยอมความในชั้นการสอบสวนผ่านอนุญาตตุลาการ

- เมื่อไกล่เกลี่ยจบก็ดี แต่ถ้าไม่จบ พนักงานสอบสวนต้องดำเนินการต่ออยู่ที่

- หากมีการไกล่เกลี่ยสำเร็จแล้วคดีอาญาควรระงับโดยไม่ต้องส่งเรื่องไปยัง

พนักงานอัยการ

- หากไม่มีปฏิบัติตามบันทึกข้อตกลงการไกล่เกลี่ยจะบังคับคดีอย่างไร

๘) ประเด็นอื่น ๆ

- เห็นด้วยให้มีการไกล่เกลี่ย เพราะคดีบางประเภทเป็นความผิดไม่ร้ายแรง และไม่ส่งผลกระทบต่อสังคม ผู้ต้องอาจกลับตนเป็นคนดีได้ และผู้เสียหายได้รับการเยียวยาตามสมควร

- ควรเผยแพร่ประชาสัมพันธ์การไกล่เกลี่ยให้ประชาชนได้รับทราบ
- ควรปรับปรุงงานสอบสวนของพนักงานสอบสวนให้ดีกว่านี้
- ในการไกล่เกลี่ยทางแพ่งควรแจ้งให้ผู้มาไกล่เกลี่ยทั้ง ๒ ฝ่าย ทราบถึง

ข้อกฎหมายที่แท้จริงด้วย ไม่ใช่จ่ายเงินค่าเสียหายแล้วจบ

- งานของพนักงานสอบสวนเยอะ แต่เงินไม่เพิ่ม
- ควรนำร่างพระราชบัญญัติไกล่เกลี่ย เผยแพร่ให้ผู้ปฏิบัติและประชาชน

รับทราบ และควรมีหมายเหตุอธิบายว่ากฎหมายเรื่องนี้เกี่ยวข้องกับ โยงถึง หรือมีกฎหมายฉบับใด ที่มีลักษณะคล้ายคลึงกัน เพื่อเปรียบเทียบ

- แม้จะมีบุคคลหลายฝ่ายในการไกล่เกลี่ย แต่พนักงานสอบสวนก็ยังคงปฏิบัติหน้าที่อยู่

- ควรให้มีการไกล่เกลี่ยทั้งชั้นการสอบสวน ชั้นอัยการ ชั้นศาล
- ควรแก้กฎหมายเดิมให้สอดคล้องกับกฎหมายฉบับนี้
- เดิมเคยมีร่างไกล่เกลี่ยข้อพิพาทคดีอาญาในชั้นพนักงานสอบสวน พ.ศ.

ควรนำมาพิจารณาประกอบด้วย

- ควรนำกฎหมายในกลุ่มเดียวกัน เช่น กฎหมายเกี่ยวกับการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทในชั้นศาล อัยการ และตำรวจ การชะลอฟ้อง แล้วแบ่งหมวด ลักษณะในกฎหมาย เพื่อประโยชน์ในการใช้งานและศึกษากฎหมาย

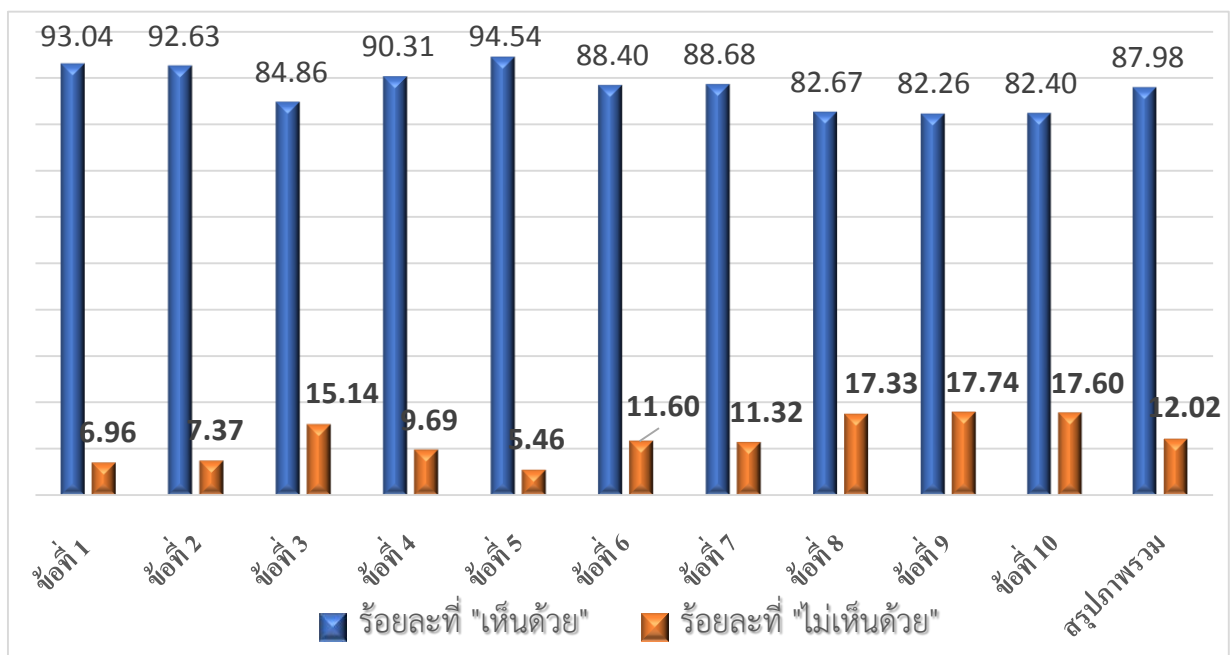
- ควรมีการประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนทราบว่าสามารถเข้าสู่กระบวนการไกล่เกลี่ยในชั้นการสอบสวนได้

- การมีกฎหมายว่าด้วยการไกล่เกลี่ยคดีอาญาในชั้นการสอบสวนจะเป็นการเพิ่มภาระให้พนักงานสอบสวนมากขึ้น

๒.๒.๖ สรุปภาพรวมผลการรับฟังความคิดเห็นของประชาชนในการจัดทำกฎหมายเกี่ยวกับการไกล่เกลี่ยคดีอาญาในชั้นการสอบสวน จากการสัมมนาในภูมิภาคและกรุงเทพมหานคร จำนวน ๕ ครั้ง (ผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน ๗๓๓ คน)

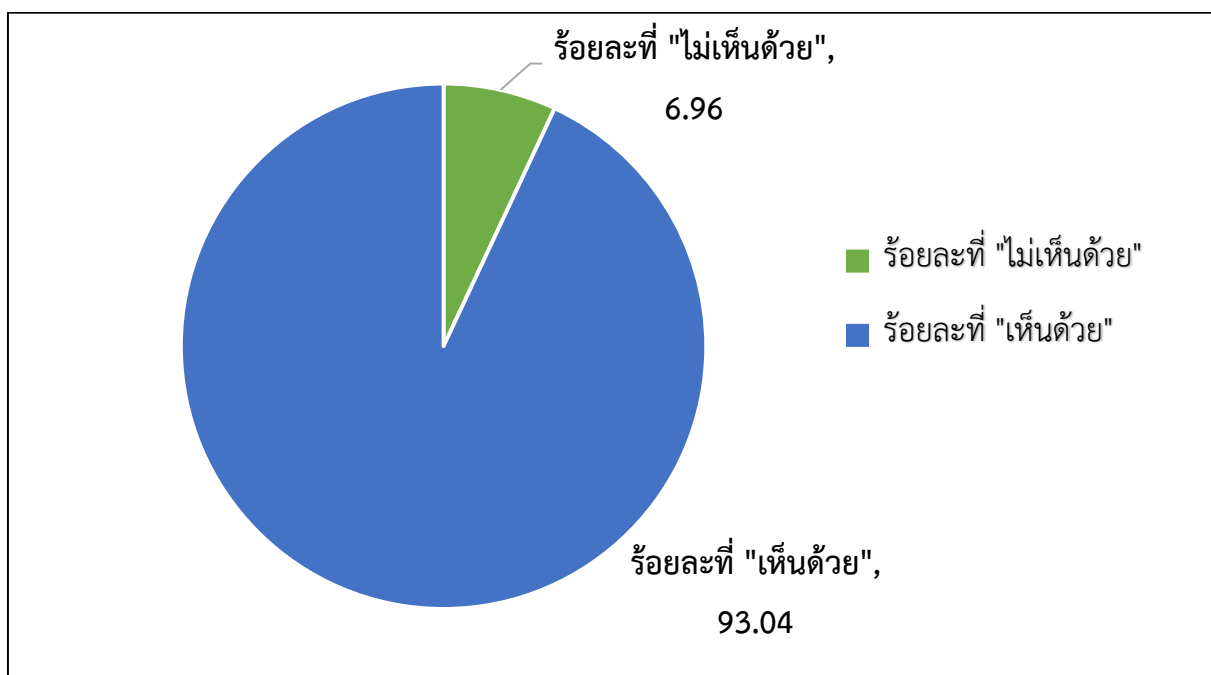
ความคิดเห็นของประชาชนเกี่ยวกับการไกล่เกลี่ยคดีอาญาในชั้นการสอบสวน	เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย
๑. ประเภทคดีที่สามารถไกล่เกลี่ยได้คือ คดีความผิดลหุโทษ คดีความผิดอันยอมความได้ และคดีความผิดที่ยอมความกันไม่ได้แต่ต้องเป็นความผิดไม่ร้ายแรง พฤติการณ์แห่งการกระทำไม่กระทบต่อสังคมอย่างรุนแรง ควรมีอัตราโทษอย่างสูงไม่เกิน ๓ ปี	๖๘๒ คน (๙๓.๐๔%)	๕๑ คน (๖.๙๖%)

๒. เมื่อคู่กรณีสมัครใจ พนักงานสอบสวนจะส่งเรื่องให้ผู้ไกล่เกลี่ยดำเนินการแทน	๖๗๙ คน (๙๒.๖๓%)	๕๔ คน (๗.๓๗%)
๓. ผู้ไกล่เกลี่ยต้องดำเนินการให้แล้วเสร็จ ภายในเวลาที่กำหนด (๖๐ วัน)	๖๒๒ คน (๘๔.๘๖%)	๑๑๑ คน (๑๕.๑๔%)
๔. ถ้าไกล่เกลี่ยสำเร็จให้ผู้ไกล่เกลี่ยทำบันทึกส่งพนักงานสอบสวนเพื่อนำเสนอพนักงานอัยการ ถ้าไกล่เกลี่ยไม่สำเร็จ พนักงานสอบสวนจะสอบสวนต่อไป	๖๖๒ คน (๙๐.๓๖%)	๗๑ คน (๙.๖๔%)
๕. การไกล่เกลี่ยจะมีการทำความตกลงกันทางแพ่งด้วย	๖๙๓ คน (๙๔.๕๔%)	๔๐ คน (๕.๔๖%)
๖. ผู้ไกล่เกลี่ยเป็นผู้ที่ต้องมีคุณสมบัติตามที่กฎหมายกำหนดไว้ เช่น อายุไม่ต่ำกว่า ๓๐ ปี ผ่านการอบรมหลักสูตรภายใต้การควบคุมของกระทรวงยุติธรรม และขึ้นทะเบียนไว้	๖๔๘ คน (๘๘.๔๐%)	๘๕ คน (๑๑.๖๐%)
๗. ระยะเวลาระหว่างการไกล่เกลี่ยไม่ควรนำเรื่องอายุความ และมาตรการผิดฟ้อง ผากขึ้นมาใช้บังคับ	๖๕๐ คน (๘๘.๖๘%)	๘๓ คน (๑๑.๓๒%)
๘. กระบวนการไกล่เกลี่ยจะให้เป็นความลับ	๖๐๖ คน (๘๒.๖๗%)	๑๒๗ คน (๑๗.๓๓%)
๙. คู่กรณีสามารถถอนตัวจากการไกล่เกลี่ยเมื่อใดก็ได้	๖๐๓ คน (๘๒.๒๖%)	๑๓๐ คน (๑๗.๗๔%)
๑๐. กรณีไกล่เกลี่ยสำเร็จ พนักงานสอบสวนจะส่งผลการไกล่เกลี่ยให้พนักงานอัยการพิจารณาพร้อมสำนวนการสอบสวน	๖๐๔ คน (๘๒.๔๐%)	๑๒๙ คน (๑๗.๖๐%)

ผลการรับฟังความคิดเห็นของประชาชนในการจัดทำกฎหมายเกี่ยวกับการไกล่เกลี่ยคดีอาญาในชั้นการสอบสวนจากการสัมมนาในภูมิภาคและกรุงเทพมหานครแยกตามรายประเด็น

๑) ประเภทคดีที่สามารถไกล่เกลี่ยได้ คือ คดีความผิดหูโตะ คดีความผิดอันยอมความได้ และคดีความผิดที่ยอมความกันไม่ได้แต่ต้องเป็นความผิดไม่ร้ายแรง พุทธการณแห่งการกระทำไม่กระทบต่อสังคมอย่างรุนแรง ควรม้อตราโทษอย่างสูงไม่เกิน ๓ ปี

ข้อเสนอแนะที่เกี่ยวข้อง

- อตราโทษไม่ควรเกิน ๓ ปี เพราะส่วนใหญ่โทษเกิน ๓ ปี จะเกี่ยวกับความสงบเรียบร้อย
- อตราโทษความผิดที่สามารถไกล่เกลี่ยได้ควรเพิ่มเป็นจำคุกไม่เกิน ๕ ปี เช่น คดีประมาท หรือคดีเกี่ยวกับเพศ คดีเกี่ยวกับทรัพย์สิน คดีที่เยาวชนอายุไม่เกิน ๑๘ ปีกระทำความผิดเกี่ยวกับร่างกายหรือทรัพย์สิน คดีความรุนแรงในครอบครัว คดียิงปืนในที่สาธารณะ คดีพกพาอาวุธปืน เป็นต้น เพราะจะช่วยลดปริมาณคดีและลดภาระพนักงานสอบสวนในการทำสำนวนด้วย
- การไกล่เกลี่ยควรกำหนดเฉพาะคดีความผิดเล็กน้อยและไม่ร้ายแรง ไม่มีผลกระทบต่อสังคม ไม่ควรรวมถึงคดีความผิดอันยอมความได้
- ควรให้คดีที่มีอตราโทษไม่เกิน ๑๐ ปี เช่น กรณีเกิดอุบัติเหตุทำให้ผู้เสียหายบาดเจ็บสาหัสหรือเสียชีวิต สามารถไกล่เกลี่ยได้เข้าสู่กระบวนการไกล่เกลี่ยได้ โดยแบ่งการไกล่เกลี่ยเป็น ๒ ระดับ คือการไกล่เกลี่ยคดีธรรมดา และการไกล่เกลี่ยในคดีอตราโทษสูง (ยื่นคำร้องต่อศาล เพื่อให้ศาลเป็นผู้อนุญาตให้มีการไกล่เกลี่ย)

- ควรกำหนดให้ความผิดอันยอมความได้ทุกประเภทสามารถไกล่เกลี่ยได้
- ควรกำหนดให้ความผิดฐานหมิ่นประมาทด้วยการโฆษณาสามารถไกล่เกลี่ยได้

(มาตรา ๓๒๘ โทษไม่เกิน ๒ ปี)

- ไม่ควรกำหนดให้คดีที่ยอมความไม่ได้เข้าสู่กระบวนการไกล่เกลี่ย เพราะจะเป็นการเปิดโอกาสให้เกิดการทุจริต

- คดีความผิดที่จะให้มีการไกล่เกลี่ยควรระบุในบัญชีแนบท้ายให้ชัดเจน
- ประเภทคดีที่สามารถไกล่เกลี่ยได้ ควรเป็นไปในแนวทางที่สอดคล้องกับ

การไกล่เกลี่ยระดับอำเภอ

- ควรกำหนดให้คดีข้อโกงประชาชน (มาตรา ๓๔๑ โทษไม่เกิน ๓ ปี) หรือ คดีขี้ยกยอกทรัพย์ (มาตรา ๓๕๒ โทษไม่เกิน ๓ ปี) สามารถไกล่เกลี่ยได้

- คดีแพ่งไม่ควรนำมาไกล่เกลี่ย
- คดีลหุโทษและคดียอมความได้ไม่ควรมีการไกล่เกลี่ย

- ความผิดอันยอมความได้ อาจระงับด้วยการถอนคำร้องทุกข์ หรือยอมความ โดยชอบด้วยกฎหมาย ส่งผลให้สิทธิการนำคดีอาญามาฟ้องเป็นอันระงับไป ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๓๙ (๒) ซึ่งกฎหมายบัญญัติรองรับไว้แล้ว ไม่จำเป็นต้องใช้กฎหมายไกล่เกลี่ยอันเป็นการตรากฎหมายซ้ำซ้อน

- ความผิดลหุโทษบางฐานความผิด มีเจตนารมณ์ในการคุ้มครองความสงบเรียบร้อยของสังคมโดยรวม หากมีการฝ่าฝืนอาจส่งผลกระทบต่อประชาชนในวงกว้าง การไกล่เกลี่ยความผิดลหุโทษจะ เหมาะสมหรือไม่

- ควรกำหนดให้คดีความรุนแรงในครอบครัว สามารถไกล่เกลี่ยได้ด้วย
- ควรไกล่เกลี่ยได้ทุกคดี โดยเฉพาะคดีที่ผู้ต้องหาเป็นเยาวชน
- คดีความผิดอันยอมความไม่ได้ ไม่ควรให้ไกล่เกลี่ย ยกเว้นความผิดฐาน

ประมาทเป็นเหตุให้ผู้อื่นบาดเจ็บหรือถึงแก่ความตาย

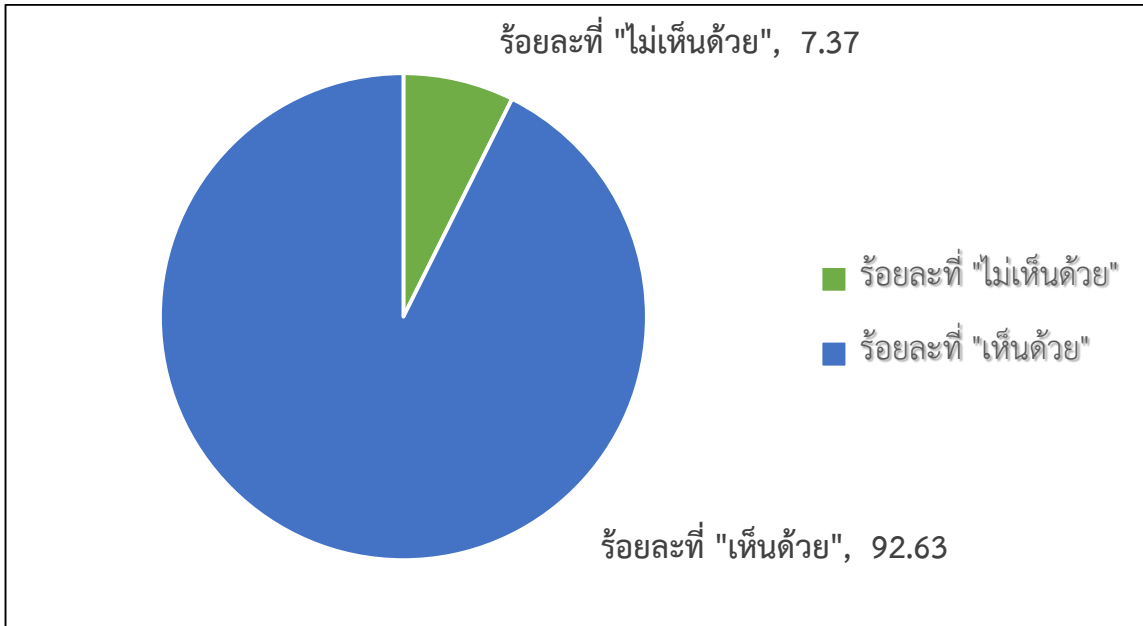
- ไม่ควรกำหนดอัตราโทษที่สามารถเข้าสู่กระบวนการไกล่เกลี่ยได้ แต่ควรพิจารณาจากผลกระทบต่อสังคมและความร้ายแรงของพฤติการณ์ในการกระทำความผิดเป็นสำคัญ

- คดียอมความไม่ได้ไม่ควรให้มีการไกล่เกลี่ย เนื่องจากกระทบต่อการประกอบ

วิชาชีพทนายความ

- ควรกำหนดให้คดีความรุนแรงในครอบครัว สามารถไกล่เกลี่ยได้ด้วย

๒) เมื่อคู่กรณีสมัครใจ พนักงานสอบสวนจะส่งเรื่องให้ผู้ไกล่เกลี่ยดำเนินการแทน

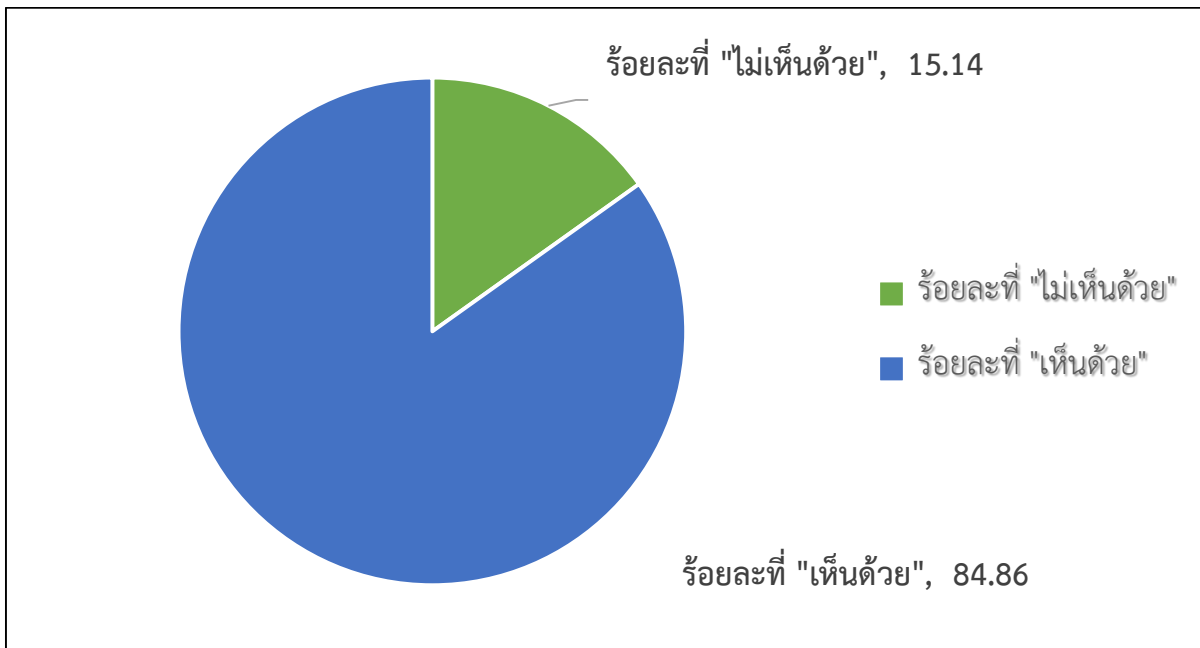

ข้อเสนอแนะที่เกี่ยวข้อง

- ควรกำหนดหลักเกณฑ์และเงื่อนไขในการไกล่เกลี่ยให้ชัดเจน
- ควรมีมาตรการป้องกันกรณีที่เจ้าหน้าที่บังคับให้คู่กรณีเข้าสู่กระบวนการไกล่เกลี่ยโดยไม่สมัครใจ
- กรณีคดีความผิดเล็กน้อยควรให้ดุลยพินิจพนักงานสอบสวนกำหนดให้คู่กรณีเข้าสู่กระบวนการไกล่เกลี่ยได้
- การไกล่เกลี่ยควรมีการลงรับเป็นเลขคดี เพื่อประโยชน์ในการขออนุญาตการเพิ่ม
- ควรให้อำนาจพนักงานสอบสวนพิจารณาว่าจะให้มีการไกล่เกลี่ยหรือไม่ โดยเฉพาะกรณีที่คู่กรณีฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งเป็นผู้มีอิทธิพลหรือเคยกระทำความผิดมาหลายครั้งแล้ว หากกำหนดให้มีการไกล่เกลี่ยอาจมีการข่มขู่คู่กรณีอีกฝ่ายหนึ่งได้
- หากพนักงานสอบสวนรับเรื่องการไกล่เกลี่ยไว้แล้วควรชะลอการรับคดี (ตัดเลขคดี) เพื่อรอผลการไกล่เกลี่ยให้ชัดเจน เนื่องจากหากรับเป็นเลขคดีแล้วจะมีผลต่อระยะเวลาในการสอบสวน
- พนักงานสอบสวนควรมีการตรวจสอบประวัติผู้ต้องหาก่อนการไกล่เกลี่ย
- การไกล่เกลี่ยต้องเกิดจากความยินยอมของคู่กรณี
- ควรกำหนดให้ผู้ไกล่เกลี่ยและคู่กรณีสาบานตนก่อนเริ่มกระบวนการไกล่เกลี่ย

- การไกล่เกลี่ยควรแยกประเภทให้ชัดเจน เช่น ไกล่เกลี่ยก่อนที่พนักงานสอบสวนรับคำร้องทุกข์ และการไกล่เกลี่ยเมื่อพนักงานสอบสวนรับคำร้องทุกข์แล้ว (ได้ตัวผู้ต้องหาหรือยังไม่ได้ตัวผู้ต้องหา) และควรมีแนวปฏิบัติของพนักงานสอบสวนให้ชัดเจน
 - ควรกำหนดขั้นตอนการปฏิบัติหน้าที่ เมื่อพนักงานสอบสวนรับคำร้องทุกข์แล้ว จะต้อง ปฏิบัติอย่างไร เช่น พนักงานสอบสวนส่งเรื่องไปยังเจ้าพนักงานไกล่เกลี่ยแล้ว เจ้าพนักงานไกล่เกลี่ยจะมีหมายหรือหนังสือเรียกคู่กรณีมาดำเนินการไกล่เกลี่ย
 - การไกล่เกลี่ยควรมีบุคคลที่เป็นกลางเข้าร่วมรับฟังในกระบวนการไกล่เกลี่ยด้วย
 - เมื่อพนักงานสอบสวนเห็นว่า เป็นกรณีที่สามารถไกล่เกลี่ยได้ ให้พนักงานสอบสวนมีอำนาจเรียกคู่กรณีมาไกล่เกลี่ยได้ ไม่ต้องรอให้สมัครใจ
 - การไกล่เกลี่ยควรเกิดจากความสมัครใจของคู่กรณีทั้ง ๒ ฝ่าย จึงควรมีมาตรการป้องกันการบังคับ ชูเชื้อ การเข้าสู่กระบวนการไกล่เกลี่ย

๓) ผู้ไกล่เกลี่ยต้องดำเนินการให้แล้วเสร็จ ภายในเวลาที่กำหนด (๖๐ วัน)

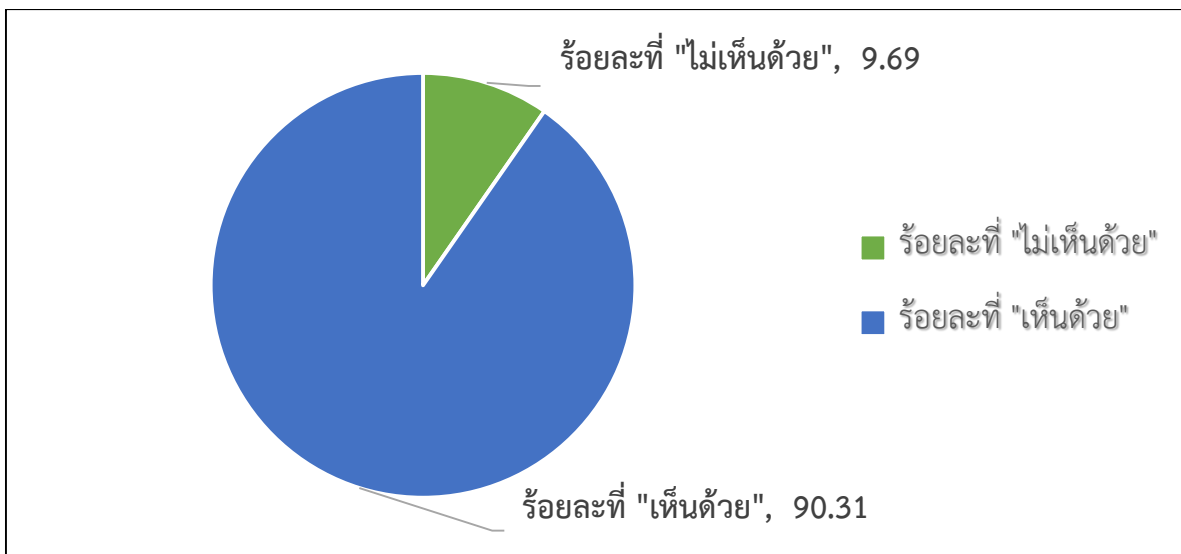

ข้อเสนอแนะที่เกี่ยวข้อง

- ควรกำหนดระยะเวลาในการไกล่เกลี่ย ๓๐ วัน
- ควรกำหนดระยะเวลาการไกล่เกลี่ยเพียง ๓๐ วัน และให้ขยายระยะเวลาได้ ๒ ครั้ง ครั้งละไม่เกิน ๑๕ วัน

- ระยะเวลาในการไกล่เกลี่ยไม่ควรเกิน ๓๐ วัน และขยายได้ออกไปไม่เกิน ๓๐ วัน (โดยต้องมีเหตุจำเป็นในการขยายระยะเวลา)
- ควรกำหนดระยะเวลาในการไกล่เกลี่ย ๓๐ วัน และให้ผู้ไกล่เกลี่ยสามารถขยายได้ไม่เกิน ๒ ครั้ง ครั้งละไม่เกิน ๓๐ วัน
- ให้เริ่มกระบวนการไกล่เกลี่ยภายใน ๓๐ วัน นับแต่คู่ความร้องขอเข้าสู่กระบวนการไกล่เกลี่ย และให้ดำเนินการไกล่เกลี่ยได้ภายในระยะเวลา ๙๐ - ๑๒๐ วัน
- ผู้ไกล่เกลี่ยควรดำเนินการให้แล้วเสร็จภายใน ๔๕ วัน ถ้า ๖๐ วัน จะนานเกินไป
- การไกล่เกลี่ยควรดำเนินการโดยเร็ว
- ระยะเวลาในการไกล่เกลี่ย ๖๐ วัน น้อยเกินไป
- ไม่ควรกำหนดระยะเวลาในการไกล่เกลี่ย ๖๐ วัน แต่ควรกำหนดให้สามารถยืดหยุ่นระยะเวลาในการดำเนินการได้ เช่น กำหนดให้ดำเนินการให้แล้วเสร็จโดยเร็ว เป็นต้น
- การไกล่เกลี่ยควรกำหนดให้เสร็จสิ้นภายใน ๖๐ วัน ไม่ควรให้มีการขยายระยะเวลา
- ระยะเวลาในการไกล่เกลี่ย ควรใช้เวลาอย่างน้อย ๙๐ วัน เพราะจะมีปัญหาในการต่อรองในการไกล่เกลี่ย
- ควรกำหนดระยะเวลาในการไกล่เกลี่ยเป็น ๙๐ วัน เนื่องจากหากกำหนดไว้เพียง ๖๐ วัน อาจทำให้การไกล่เกลี่ยไม่แล้วเสร็จ
- ไม่ควรกำหนดระยะเวลาในการไกล่เกลี่ยแบบตายตัว
- ควรกำหนดกรอบระยะเวลาในการไกล่เกลี่ย
- ต้องมีหลักเกณฑ์กำหนดระยะเวลาในการไกล่เกลี่ยให้ชัดเจน

๔) ถ้าไกล่เกลี่ยสำเร็จให้ผู้ไกล่เกลี่ยทำบันทึกส่งพนักงานสอบสวนเพื่อนำเสนอพนักงานอัยการ ถ้าไกล่เกลี่ยไม่สำเร็จ พนักงานสอบสวนจะสอบสวนต่อไป

ข้อเสนอแนะที่เกี่ยวข้อง

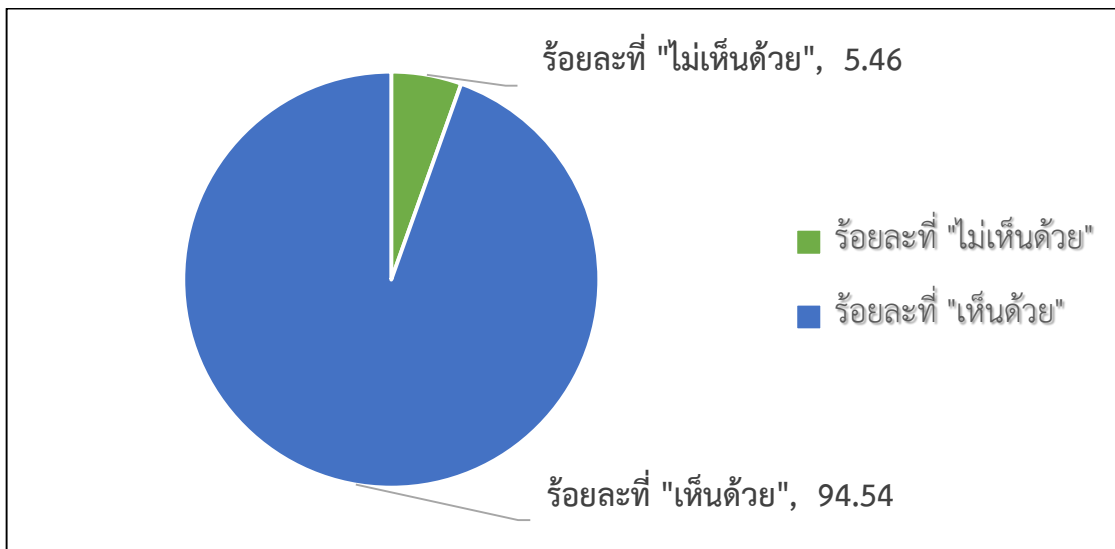
- หากการไกล่เกลี่ยไม่สำเร็จ ให้ผู้เสียหายร้องทุกข์ดำเนินคดีตามระเบียบ
- ควรกำหนดหลักเกณฑ์ให้ชัดเจน ในกรณีไกล่เกลี่ยไม่สำเร็จ
- ให้ผู้ไกล่เกลี่ยทำบันทึกเสนอพนักงานสอบสวน ไม่ว่าจะไกล่เกลี่ยสำเร็จหรือไม่สำเร็จ
- กรณีไกล่เกลี่ยไม่สำเร็จ เห็นควรเอาข้อสรุปหรือสำนวนส่งอัยการดำเนินการต่อ

ศาลได้เลย

- กรณีไกล่เกลี่ยไม่สำเร็จ ให้พนักงานสอบสวนส่งฟ้องอัยการต่อไป
- ควรมีการกำหนดข้อบังคับในกรณีที่ผู้กระทำความผิดไม่ปฏิบัติตามเงื่อนไข

ในการไกล่เกลี่ย เช่น พนักงานสอบสวนมีอำนาจสอบสวนต่อไปหรือไม่ เพราะคำสั่งเด็ดขาดไม่ฟ้องคดี ต้องห้ามมิให้สอบสวนในความผิดกรณีนั้นอีก ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

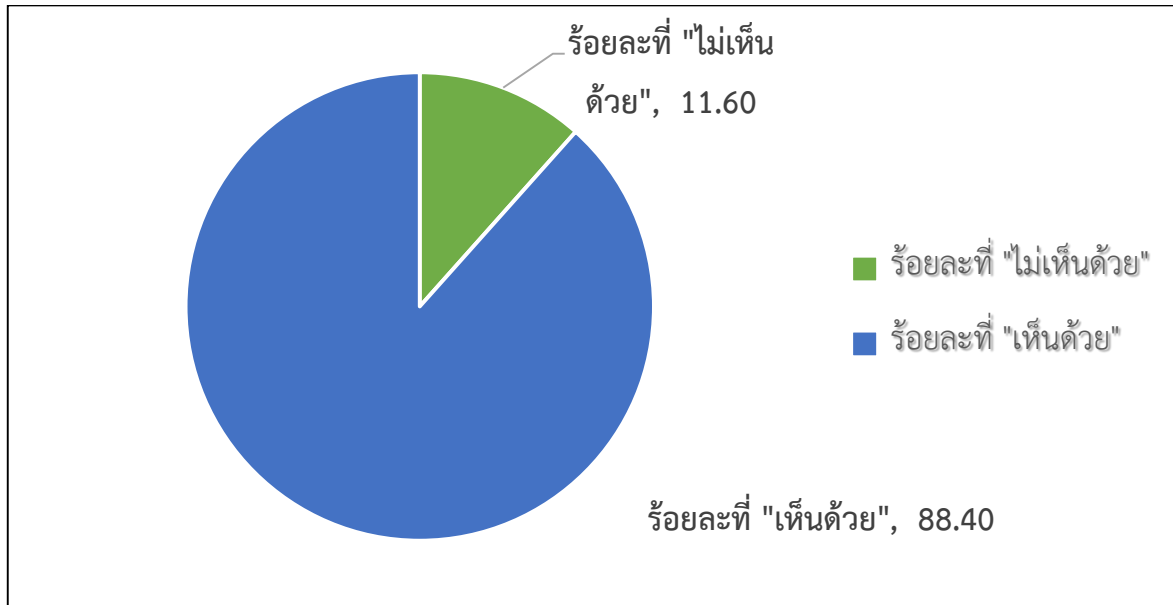
๕) การไกล่เกลี่ยจะมีการทำความตกลงกันทางแพ่งด้วย

ข้อเสนอแนะที่เกี่ยวข้อง

- กรณีทำความตกลงในทางแพ่งหรือสัญญาประนีประนอมเห็นควรนำวิธีของกระทรวงมหาดไทยมาใช้ คือ การไกล่เกลี่ยระดับอำเภอ ควรส่งเรื่องให้พนักงานอัยการดำเนินการในชั้นศาล โดยไม่จำเป็นต้องฟ้องร้องทางแพ่ง
- กรณีมีข้อตกลงทางแพ่ง หากคู่กรณีประสงค์ให้นำมาพิจารณาด้วย ก็ให้ดำเนินการให้ไม่ควรมีการบังคับ
- ไม่ควรรวมเรื่องแพ่ง เนื่องจากตกลงได้ยาก

๖) ผู้ไกล่เกลี่ยเป็นผู้ที่ต้องมีคุณสมบัติตามที่กฎหมายกำหนดไว้ เช่น อายุไม่ต่ำกว่า ๓๐ ปี ผ่านการอบรมหลักสูตรภายใต้การควบคุมของกระทรวงยุติธรรม และขึ้นทะเบียนไว้

ข้อเสนอแนะที่เกี่ยวข้อง

- มีความรู้ด้านกฎหมาย
- มีความรู้ด้านหลักการไกล่เกลี่ย และควรผ่านการอบรมหลักสูตรเกี่ยวกับการไกล่เกลี่ย
- เป็นเจ้าหน้าที่รัฐ
- มีคุณวุฒิทางกฎหมายระดับปริญญาตรี
- ควรมีคุณความรู้เฉพาะด้านตามแต่ละประเภทคดี
- ควรเชิญผู้นำชุมชน หรือผู้ที่คู่กรณีเคารพเข้าสู่กระบวนการไกล่เกลี่ย
- ควรเป็นผู้ที่มีความประพฤติดีงามเป็นที่ประจักษ์ ไม่เป็นผู้มีอิทธิพล ไม่เป็น

นักการเมือง

- มีความเป็นกลาง
- มีอิสระในการทำงาน
- ควรกำหนดค่าตอบแทนผู้ทำหน้าที่ไกล่เกลี่ยอย่างพอเพียงและเหมาะสม
- ให้พนักงานสอบสวนเป็นผู้ทำหน้าที่ไกล่เกลี่ยเนื่องจากเป็นผู้ที่ทราบข้อมูล

ข้อเท็จจริงในคดีเป็นอย่างไรตั้งแต่ต้น

- ไม่ควรให้พนักงานสอบสวนเป็นผู้ทำหน้าที่ไกล่เกลี่ยเนื่องจากอาจไม่ได้รับความไว้วางใจและการยอมรับจากคู่กรณีและสังคม และพนักงานสอบสวนมีภาระงานมากอยู่แล้ว
- ผู้ไกล่เกลี่ยควรเป็นผู้ที่คู่กรณีไว้วางใจ

- ผู้ไกล่เกลี่ยควรเป็นรูปแบบคณะกรรมการไกล่เกลี่ย โดยแต่งตั้งจากผู้นำชุมชน อัยการ ฝ่ายปกครอง ตำรวจ (พนักงานสอบสวน) หรือข้าราชการตำรวจที่ผ่านงานสอบสวนแม้อยู่เกษียณอายุแล้ว ร่วมเป็นคณะกรรมการไกล่เกลี่ยด้วย

- ควรมีฝ่ายต่าง ๆ ที่คู่กรณีไว้วางใจเข้าร่วมในการไกล่เกลี่ยด้วย เป็นบุคคล ที่คู่กรณีทั้ง ๒ ฝ่าย ให้การยอมรับ หรือนักกฎหมายเข้าร่วมรับฟังด้วย

- ควรให้พนักงานสอบสวนเป็นผู้ไกล่เกลี่ยเบื้องต้น หากไกล่เกลี่ยไม่สำเร็จ ควรเสนอเรื่องให้เข้าสู่คณะกรรมการไกล่เกลี่ย

- ควรกำหนดให้คู่กรณีมีสิทธิเลือกผู้ไกล่เกลี่ยว่าจะให้พนักงานสอบสวน เป็นผู้ไกล่เกลี่ย หรือให้ผู้ที่ผ่านการฝึกอบรมหลักสูตรเกี่ยวกับการไกล่เกลี่ยเป็นผู้ไกล่เกลี่ย

- ควรมีอายุไม่ต่ำกว่า ๓๕ ปี , ๔๐ ปี , ๔๕ ปี , ๕๐ ปี

- ผู้ที่จะมาทำหน้าที่ไกล่เกลี่ยต้องเป็นผู้ที่มีอำนาจดำเนินคดีทั้งทางแพ่ง และทางอาญา โดยไม่ต้องผ่านการอบรมจากกระทรวงยุติธรรม

- ผู้ไกล่เกลี่ยไม่จำเป็นต้องเป็นคณะกรรมการ

- ควรมีคุณธรรม

- ควรมีความน่าเชื่อถือในสังคม

- ควรมีครอบครัวเป็นหลักแหล่งแน่นอน

- ควรมีสุขอนามัยดี

- ควรมีจิตอาสาช่วยเหลือผู้อื่น

- ควรมีประสบการณ์

- ควรมีความยุติธรรม

- ควรมีความสามารถ

- ควรมีวุฒิภาวะสูง

- ผู้ไกล่เกลี่ยไม่จำเป็นต้องผ่านการอบรม แต่ควรเป็นคนที่คุณอมรับ

- ผู้ไกล่เกลี่ย ควรวิเคราะห์ปัญหาในคดีนั้น ๆ ให้ดี ก่อนมีการไกล่เกลี่ย

- ผู้ไกล่เกลี่ย ไม่ควรจำกัดเฉพาะผู้ที่ผ่านการอบรมจากกระทรวงยุติธรรม

- จริยธรรมของผู้ไกล่เกลี่ยเป็นเรื่องสำคัญ มิฉะนั้น ผู้ไกล่เกลี่ยอาจเรียกเก็บ

ผลประโยชน์ได้

- ผู้ไกล่เกลี่ยควรผ่านการอบรมและขึ้นทะเบียนจากหน่วยงานที่เป็นที่ยอมรับ และควรมีหน้าที่ติดตามและรับผิดชอบผลของการไกล่เกลี่ยคดีนั้น ๆ อีกด้วย

- ผู้ไกล่เกลี่ยควรเป็นพนักงานอัยการหรือศาล

- ตั้งพนักงานสอบสวนเป็นคณะทำงาน

- ผู้ไกล่เกลี่ยต้องมีจิตใจสำนึกที่ดี
- ผู้ไกล่เกลี่ยควรมีความพร้อม ๒๔ ชั่วโมง
- ควรกำหนดให้คู่กรณีสามารถเปลี่ยนตัวผู้ไกล่เกลี่ยได้ ๑ ครั้ง ในกรณีที่รู้สึกว่าจะ

จะไม่ได้รับความยุติธรรม

- คุณสมบัติของผู้ไกล่เกลี่ยไม่ควรเป็นผู้ทรงอิทธิพล ควรจบปริญญาตรีขึ้นไป มีความรู้ทางด้านกฎหมาย ธุรกิจ บริหาร วิศวกรรม เกษตรกรรม สิ่งแวดล้อม หรือในเรื่องต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับคดีความ

- ควรมีค่าตอบแทนให้ผู้ไกล่เกลี่ย
- ควรกำหนดจำนวนผู้ไกล่เกลี่ยให้เพียงพอต่อปริมาณคดี
- ผ่านการอบรมการไกล่เกลี่ยจากสภานายความ
- ควรให้ทนายความที่ผ่านหลักสูตรการไกล่เกลี่ย เป็นผู้ไกล่เกลี่ย
- ควรให้สภานายความเป็นผู้อบรมผู้ไกล่เกลี่ย หรือให้สภานายความ

ประสานงานกับกระทรวงยุติธรรมในการอบรมหลักสูตรผู้ไกล่เกลี่ย

- คณะกรรมการไกล่เกลี่ย ควรประกอบด้วยทนายความ ๑ คน
- ให้อำนาจพนักงานไกล่เกลี่ยในการไกล่เกลี่ยและมีการคุ้มครองผู้ไกล่เกลี่ย

จากการดูหมิ่น

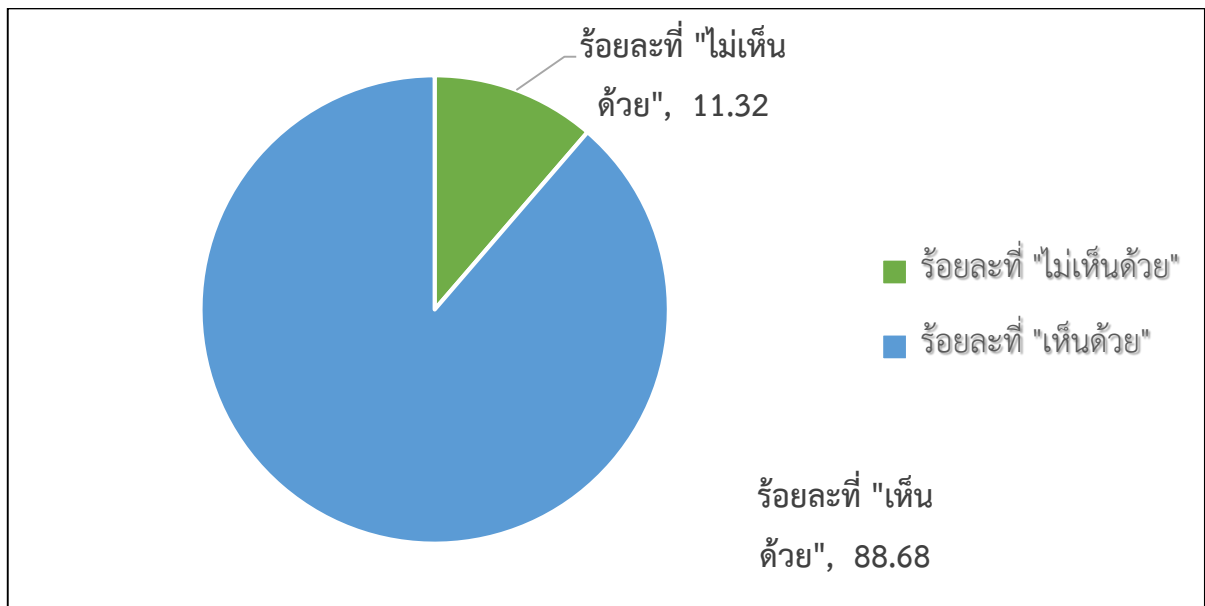
- ผู้ไกล่เกลี่ยต้องแสดงวิสัยทัศน์กับหน้าที่ผู้ไกล่เกลี่ยต่อคณะกรรมการคัดเลือก
- ไม่ควรกำหนดให้ผู้ไกล่เกลี่ยต้องผ่านการอบรมหลักสูตรจากกระทรวงยุติธรรม

เท่านั้น แต่อาจผ่านการอบรมจากหน่วยงานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง ได้ เช่นกระทรวงมหาดไทย กระทรวงกลาโหม หรือสถาบันพระปกเกล้า เป็นต้น

- ควรกำหนดให้ผู้ไกล่เกลี่ยต้องผ่านการอบรมหลักสูตรจากกระทรวงยุติธรรม

โดยการปรึกษาหารือกับสภานายความ

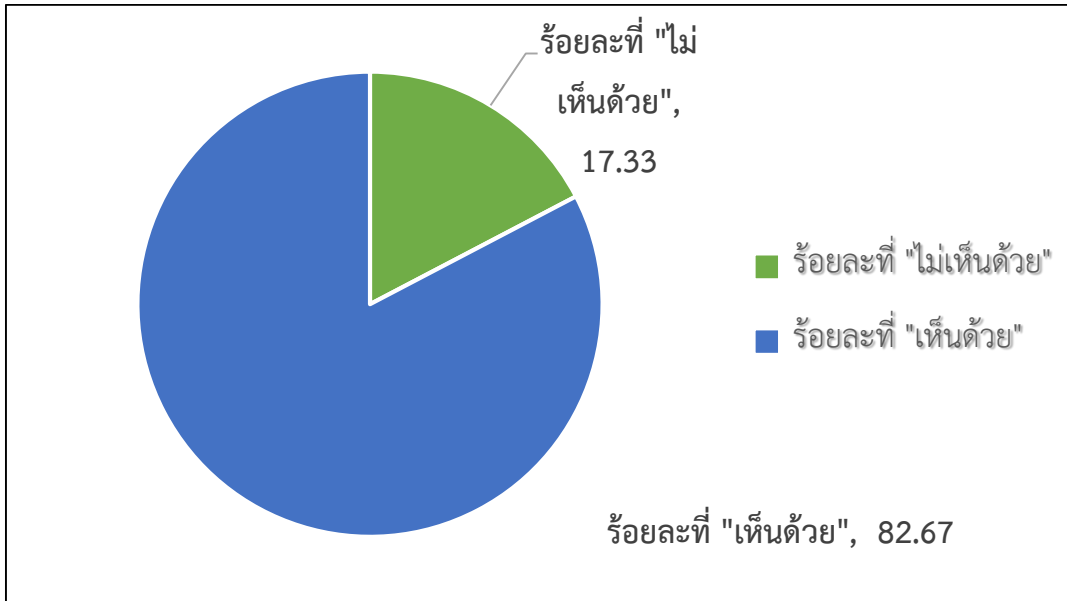
๗) ระยะเวลาระหว่างการไถ่เกลี่ยไม่ควรนำเรื่องอายุความ และมาตรการ ผัดฟ้องฝากขังมาใช้บังคับ

ข้อเสนอแนะที่เกี่ยวข้อง

- การกำหนดให้ไม่นำเรื่องการปล่อยตัวชั่วคราวมาบังคับใช้ในกระบวนการไถ่เกลี่ย อาจทำให้ผู้กระทำความผิดใช้เป็นช่องทางในการหลบหนี ควรให้อายุความสะดุดหยุดลง
- ควรให้นำมาตรการผัดฟ้องมาใช้ในกระบวนการไถ่เกลี่ยด้วย เพื่อให้สอดคล้องกับประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา
- ควรกำหนดให้อายุความในคดีต้องสะดุดหยุดลงระหว่างการไถ่เกลี่ย
- ระหว่างการไถ่เกลี่ยควรกำหนดให้มีการวางประกันเพื่อป้องกันผู้ต้องหาหลบหนี
- การผัดฟ้อง ฝากขัง ควรดำเนินการตามปกติ เพื่อประโยชน์ในการนำตัวผู้ต้องหามาฟ้อง หากการไถ่เกลี่ยไม่สำเร็จ
- หากอยู่ระหว่างการผัดฟ้อง ฝากขัง ภายหลังไม่สามารถไถ่เกลี่ยสำเร็จ เห็นควรให้เริ่มนับการผัดฟ้อง ฝากขังใหม่
- ระหว่างไถ่เกลี่ยไม่ควรนำเรื่องอายุความมาใช้บังคับ
- ควรมีบทบัญญัติที่เปิดช่องให้การควบคุม ระวังหรือหยุดอยู่ จนกว่าการไถ่เกลี่ยจะเสร็จสิ้น
- ระยะเวลาระหว่างการไถ่เกลี่ยไม่ควรนำเรื่องอายุความ และมาตรการผัดฟ้อง ฝากขังมาใช้บังคับอาจไม่สอดคล้องกับประมวลกฎหมายอาญา

๘) กระบวนการไกล่เกลี่ยจะดำเนินการลับ

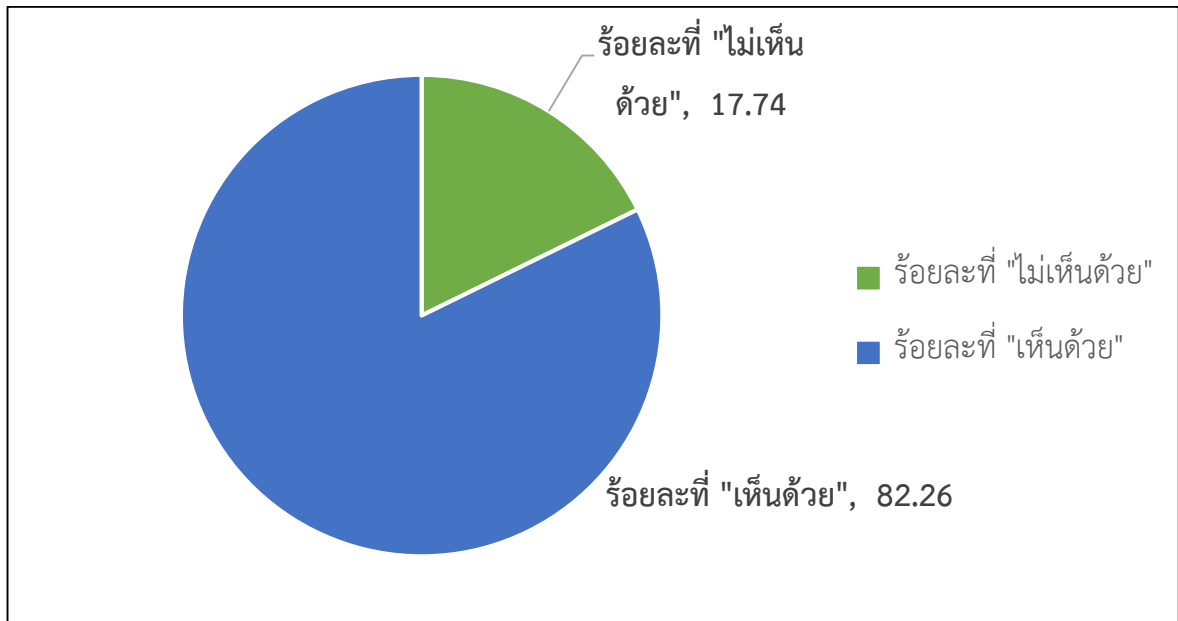
ข้อเสนอแนะที่เกี่ยวข้อง

- สำนักงานการไกล่เกลี่ยควรกระทำเป็นการลับ
- การไกล่เกลี่ยควรกระทำโดยเปิดเผย โปร่งใส ตรวจสอบได้
- การไกล่เกลี่ยควรทำได้ทั้งเปิดเผยและเป็นความลับ แล้วแต่กรณี
- กระบวนการไกล่เกลี่ยจะดำเนินการลับ รวดเร็ว เป็นกลาง และเป็นธรรม
- เด็กและเยาวชนจะเข้าสู่กระบวนการไกล่เกลี่ยได้ต้องได้รับความยินยอมจาก

บิดา มารดา หรือผู้ปกครอง

- ควรมีผู้ที่คู่กรณีไว้วางใจเข้าร่วมกระบวนการไกล่เกลี่ยด้วย
- ในการไกล่เกลี่ยควรดำเนินการร่วมกับทนายความในพื้นที่
- ควรกำหนดให้นักจิตวิทยา ผู้นำชุมชน เข้าร่วมในการไกล่เกลี่ยด้วย
- ควรมีพยานทั้ง ๒ ฝ่าย เข้าร่วมในการไกล่เกลี่ย

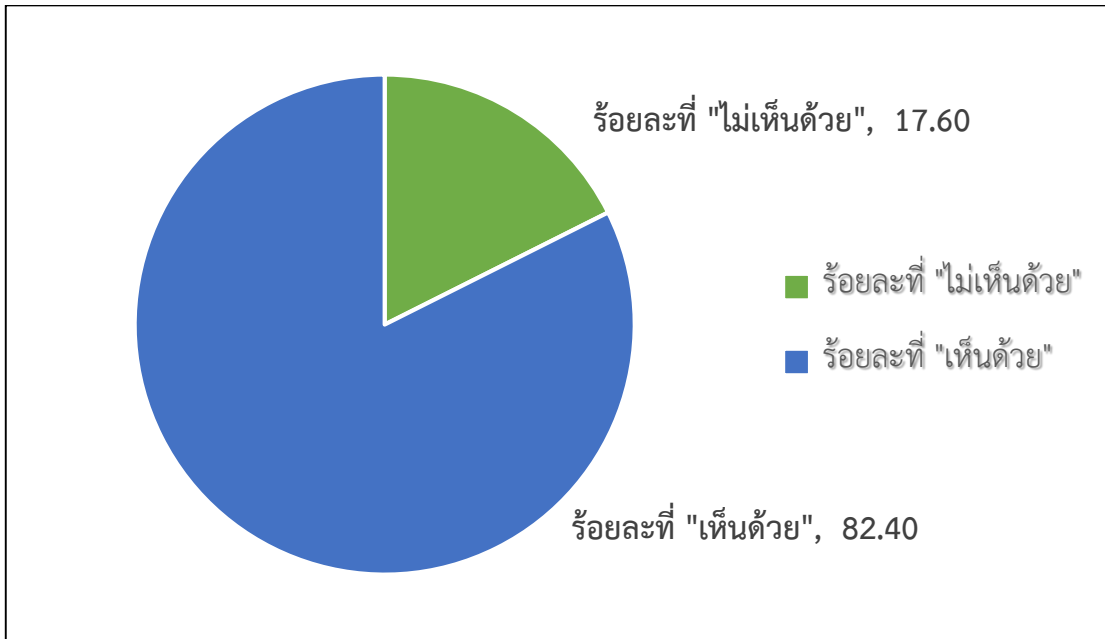
๙) คู่กรณีสามารถถอนตัวจากการไกล่เกลี่ยเมื่อใดก็ได้

ข้อเสนอแนะที่เกี่ยวข้อง

- ควรกำหนดเงื่อนไขในการถอนตัวจากกระบวนการไกล่เกลี่ยให้ชัดเจน
- ไม่ควรกำหนดให้คู่กรณีสามารถถอนตัวจากการไกล่เกลี่ยเมื่อใดก็ได้ เพราะเมื่อกระบวนการไกล่เกลี่ยดำเนินไปจนกระทั่งเจ้าหน้าที่ตำรวจส่งบันทึกการไกล่เกลี่ยไปยังพนักงานอัยการเพื่อสั่งยุติคดีแล้ว หากคู่กรณีถอนตัวจากการไกล่เกลี่ยจะทำให้เจ้าหน้าที่ตำรวจต้องเริ่มสอบสวนตามกระบวนการยุติธรรมปกติใหม่ ซึ่งทำให้คดีมีความล่าช้า ดังนั้น จึงควรมีหลักเกณฑ์และเงื่อนไขในการถอนตัวที่ชัดเจน
- เมื่อคู่กรณีถอนตัวจากการไกล่เกลี่ยแล้ว จะสามารถเข้าสู่กระบวนการไกล่เกลี่ยได้อีกครั้งหรือไม่ หากสามารถเข้าสู่กระบวนการไกล่เกลี่ยได้อีกครั้ง ควรมีการกำหนดระยะเวลาในการเข้าสู่กระบวนการไกล่เกลี่ยไว้อย่างชัดเจน

๑๐) กรณีไกล่เกลี่ยสำเร็จ พนักงานสอบสวนจะส่งผลการไกล่เกลี่ยให้พนักงานอัยการ
พิจารณาพร้อมสำนวนการสอบสวน

ข้อเสนอแนะที่เกี่ยวข้อง

- เมื่อการไกล่เกลี่ยสำเร็จ ควรทำหนังสือส่งพนักงานอัยการเป็นบันทึกการไกล่เกลี่ยของคู่กรณี โดยไม่ต้องทำสำนวน
- เมื่อไกล่เกลี่ยสำเร็จควรกำหนดให้มีการส่งบันทึกผลการไกล่เกลี่ยไปยังพนักงานอัยการเช่นเดียวกับการเปรียบเทียบปรับในคดีจราจร โดยไม่ต้องสรุปสำนวนการสอบสวนส่งไปยังพนักงานอัยการ
- เมื่อไกล่เกลี่ยสำเร็จก็ลงบันทึกประจำวันไว้เป็นหลักฐาน
- ถ้าการไกล่เกลี่ยสำเร็จ ควรส่งผลการไกล่เกลี่ยให้พนักงานอัยการพิจารณา
- การส่งสำนวนให้พนักงานอัยการต้องกำหนดหลักเกณฑ์ให้ชัดเจนและเป็นไปในแนวทางเดียวกัน
- ควรแยกสำนวนการไกล่เกลี่ยออกจากสำนวนการสอบสวน
- ผลการไกล่เกลี่ยควรมีสภาพบังคับคู่กรณีปฏิบัติตามข้อตกลง โดยไม่ต้องนำเรื่องนั้นขึ้นสู่ศาลอีก
- การไกล่เกลี่ยควรยุติด้วยความพอใจของคู่กรณี

- กรณีการไกล่เกลี่ยสำเร็จ ควรกำหนดให้ชัดเจนว่า คดีอาญาเล็กน้อย หรือสิทธิในการดำเนินคดีอาญาเป็นอันระงับ เพื่อให้คดีถูกต้องไม่กระทบต่อสารบบคดีอาญา ควรกำหนดให้คดีอาญาเสร็จสิ้นลงโดยเร็ว

- หากการไกล่เกลี่ยเป็นผลสำเร็จ ควรมีมาตรการบางอย่างเพื่อบังคับเอาแก่ผู้กระทำ ความผิด เพื่อให้ประชาชนเกรงกลัวต่อการกระทำความผิดกฎหมายบ้านเมือง เช่น กำหนดให้ถูกคุมประพฤติ ๑ ปี หรือบำเพ็ญสาธารณประโยชน์ เป็นต้น

- กรณีการไกล่เกลี่ยสำเร็จ ให้กำหนดไว้ในกฎหมายว่าคดีเป็นอันยุติ สิทธินำคดีอาญามาฟ้องเป็นระงับไปตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ไม่ต้องรับเป็นคดีหรือรับคำร้องทุกข์

- การไกล่เกลี่ยคดีที่มีอัตราโทษต่ำกว่า ๓ ปี เมื่อการไกล่เกลี่ยสำเร็จ ควรกำหนดให้มี การจำหน่ายคดีได้ หรือให้คดีเป็นอันยุติ เพื่อลดภาระสำนวนที่ค้างอยู่ในระบบ

- ถ้าการไกล่เกลี่ยสำเร็จ ก็ให้ทำบันทึกยุติในพนักงานสอบสวน โดยไม่ต้องเสนอพนักงานอัยการ

- เมื่อการไกล่เกลี่ยสำเร็จ อัยการก็ควรมีความเห็นสั่งไม่ฟ้องในคดีนั้นไป

- ผลการไกล่เกลี่ยให้ใช้บังคับทางกฎหมายได้

- ในกรณีที่พนักงานสอบสวนส่งบันทึกการไกล่เกลี่ยพร้อมสำนวนการสอบสวนไปยังพนักงานอัยการ พนักงานสอบสวนจะต้องมีความเห็นในทางคดีอย่างไร

- ควรแก้ไขประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๓๙ เกี่ยวกับสิทธินำคดีอาญามาฟ้องเป็นอันระงับไป หรือบัญญัติไว้ในกฎหมายไกล่เกลี่ยโดยเฉพาะว่าหากไกล่เกลี่ยสำเร็จ ให้ตำรวจสั่งยุติคดีได้

- เมื่อไกล่เกลี่ยสำเร็จแล้ว ควรมีหน่วยงานหรือเจ้าหน้าที่คอยติดตามดูแลบำบัดผู้ที่กระทำความผิดว่าสามารถกลับตัวได้และประพฤติตัวดีขึ้น จนเป็นที่พึงพอใจของผู้เสียหายหรือไม่

- เมื่อไกล่เกลี่ยสำเร็จ ควรจบที่พนักงานสอบสวน ไม่ควรส่งไปยังพนักงานอัยการ

- หากการไกล่เกลี่ยสำเร็จสำเร็จ และพนักงานอัยการสั่งยุติคดีแล้ว คำสั่ง “ยุติคดี”

จะเทียบเท่าคำสั่งเด็ดขาดไม่ฟ้องคดีตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาหรือไม่

- ควรมีมาตรการป้องกันในกรณีที่คู่กรณีฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งแย้งว่า ถูกบังคับให้ยินยอม

- ไกล่เกลี่ยสำเร็จหรือไม่สำเร็จควรกำหนดขั้นตอนการดำเนินการให้ชัดเจน

- เมื่อมีการไกล่เกลี่ยคดีอาญาสำเร็จในชั้นการสอบสวน คดีในส่วนแพ่งควรยุติด้วย

- เอกสารการไกล่เกลี่ยควรนำมารวมกับสำนวนการสอบสวนก่อนส่งไปยัง

พนักงานอัยการ

- การไกล่เกลี่ยสมควรให้ถึงศาล

๑๑) ประเด็นอื่น ๆ

- ควรมีกฎหมายคุ้มครองผู้ทำหน้าที่ไกล่เกลี่ย
 - ควรมีกฎหมายป้องกันการแทรกแซงการใช้ดุลพินิจของเจ้าพนักงาน
 - ควรมีการส่งเสริมการไกล่เกลี่ยตามพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๓๔ มากกว่าสร้างกระบวนการขึ้นมาใหม่
 - ควรมีมาตรการป้องกันการใช้อิทธิพล เพื่อบีบบังคับให้คู่กรณีอีกฝ่ายหนึ่งเข้าสู่การไกล่เกลี่ย
 - ผู้มีฐานะทางการเงินอาจใช้การไกล่เกลี่ยเป็นช่องทางในการเลี่ยงกระบวนการยุติธรรมหลัก
 - ไม่ควรให้ผู้ที่ทำความผิดซ้ำ เข้าสู่กระบวนการไกล่เกลี่ย
 - ผู้ต้องหาที่จะเข้าสู่กระบวนการไกล่เกลี่ย ต้องมีการคัดกรองประวัติว่าเคยต้องโทษมาก่อนด้วย หากมีการประพฤติผิดกฎหมายโดยสันดาน มีประวัติต้องโทษมาแล้ว ก็ไม่ควรเข้าสู่กระบวนการไกล่เกลี่ย ไม่ว่าจะเคยต้องโทษในคดีประเภทใดมากก็ตาม
 - เห็นด้วยให้มีการไกล่เกลี่ยคดีอาญาในชั้นการสอบสวน เพื่อลดปริมาณคดีที่ขึ้นสู่ศาล และภาระงานของหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรม และคู่กรณีไม่ต้องเสียเวลาและค่าใช้จ่าย
 - จะทำอย่างไร ให้กระบวนการไกล่เกลี่ยมีความน่าเชื่อถือ และให้ความยุติธรรมแก่ทุกฝ่าย
 - ผู้ไกล่เกลี่ยเป็นองค์ประกอบที่สำคัญ จะมีคุณสมบัติอย่างไร และมาจากไหน มีความน่าเชื่อถือ แค่ไหน
 - ควรกำหนดให้มีค่าธรรมเนียมในการไกล่เกลี่ยเหมือนคดีแพ่ง
 - ควรให้ความรู้เรื่องการไกล่เกลี่ยกับเจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครองด้วย
 - การไกล่เกลี่ยควรทำให้เป็นรูปธรรม มีศูนย์ระดับตำบล หมู่บ้าน
 - สถานที่ในการไกล่เกลี่ยควรเป็นศูนย์กลาง เดินทางสะดวก เช่น อำเภอ
- เพื่อความทั่วถึง
- ในการไกล่เกลี่ยจำเป็นต้องจัดให้มีสำนักงาน สถานที่ และเจ้าหน้าที่ในการดำเนินการ รวมถึงมีการรวบรวมข้อมูลสถิติของการไกล่เกลี่ย ดังนั้น จึงควรมีการจัดสรรงบประมาณให้แก่สถานีตำรวจภูธรแต่ละแห่ง
 - ควรใช้สถานีตำรวจเป็นสถานที่ในการไกล่เกลี่ย
 - ควรใช้ที่ว่าการอำเภอเป็นสถานที่ในการไกล่เกลี่ย โดยแต่งตั้งปลัดอำเภอผู้ใหญ่บ้าน ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน สัสดีอำเภอ เจ้าพนักงานของอำเภอ เป็นผู้ไกล่เกลี่ย เนื่องจากระยะทางไม่ไกลจากท้องที่เกิดเหตุ

- การใกล้ชิดเป็นกระบวนการยุติธรรมทางเลือก ดังนั้น จึงต้องพัฒนาวิธีพิจารณาความอาญาให้ครบวงจร คือ ๑. มีกฎหมายกำหนดมาตรการแทนการสอบสวนหรือการฟ้องคดี ๒. มีกฎหมายที่กำหนดให้พนักงานอัยการมีอำนาจชะลอการฟ้องหรือสั่งไม่ฟ้อง ๓. มีกระบวนการหรือหน่วยงานควบคุมเงื่อนไขในการใกล้ชิด
- ควรมีการตั้งองค์กรกลางรับผิดชอบการใกล้ชิดในทุกระดับ โดยให้ภาคประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการใกล้ชิดในลักษณะคณะลูกขุน
- การกระทำความผิดบางประเภทส่งผลกระทบต่อชุมชน ดังนั้น จึงควรมีการเยียวยาความเสียหายให้แก่ชุมชนด้วย
- ควรมีองค์กรอิสระในการใกล้ชิดทุกชั้น ไม่ว่าจะเป็นชั้นการสอบสวน ชั้นพนักงานอัยการ หรือชั้นศาล
- ควรกำหนดให้ผู้รักษาการตามพระราชบัญญัตินี้ออกกฎกระทรวง และระเบียบเกี่ยวกับการรับเรื่องเข้าสู่กระบวนการใกล้ชิดได้
- ภายหลังจากที่มีการบังคับใช้กฎหมายเกี่ยวกับการใกล้ชิดคดีอาญาในชั้นการสอบสวน อาจต้องแก้ไขระเบียบสำนักตำรวจแห่งชาติเกี่ยวกับระยะเวลาในการสอบสวน
- ควรมีหน่วยงานกลางในการอบรมผู้ใกล้ชิด ปลุกจิตสำนึกในการใกล้ชิด และการใช้กฎหมายไปในทางที่ถูกต้อง
- ควรให้ยุติธรรมจังหวัดเป็นเจ้าภาพในการใกล้ชิด โดยจัดตั้งหน่วยงานในตำบลทุกตำบล
- ควรผลักดันให้กฎหมายฉบับนี้เป็นรูปธรรม และควรประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนรับทราบ
- ควรมีการประชาสัมพันธ์กฎหมายเกี่ยวกับการใกล้ชิดให้ผู้ใหญ่บ้านทราบ
- ควรให้พนักงานสอบสวนอ่านบทความเพิ่มเติม เพื่อประโยชน์ในการทำงาน
- การใกล้ชิดไม่ควรกำหนดหลักเกณฑ์มากเกินไป
- ควรมีการเชื่อมโยงกับการใกล้ชิดตามพระราชบัญญัติการบริหารราชการแผ่นดิน และกระทรวงที่เกี่ยวข้อง เพื่อลดความซ้ำซ้อนของกฎหมาย
- เห็นควรให้มีกฎหมายนี้ เพื่อประโยชน์ของประชาชน
- คณะกรรมการใกล้ชิดควรบูรณาการกับผู้พิพากษา อัยการ ยุติธรรมจังหวัด เจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครอง ทนายความ เป็นต้น
- ผู้มีความผิดซ้ำซ้อนหรือเคยต้องโทษในเรื่องเดิมอยู่แล้ว หลังจากได้รับโทษหรืออภัยโทษออกมาไม่นาน แล้วก่อเหตุแบบเดิม ไม่สมควรให้เข้าสู่การใกล้ชิด

- เห็นด้วยให้มีการไกล่เกลี่ย เพราะคดีบางประเภทเป็นความผิดไม่ร้ายแรง และไม่ส่งผลกระทบต่อสังคม ผู้ต้องอาจกลับตนเป็นคนดีได้ และผู้เสียหายได้รับการเยียวยาตามสมควร
- ควรปรับปรุงงานสอบสวนของพนักงานสอบสวนให้ดีกว่านี้
- ควรให้มีการไกล่เกลี่ยทั้งชั้นการสอบสวน ชั้นอัยการ ชั้นศาล
- ควรแก้กฎหมายเดิมให้สอดคล้องกับกฎหมายฉบับนี้
- เดิมเคยมีร่างไกล่เกลี่ยข้อพิพาทคดีอาญาในชั้นพนักงานสอบสวน พ.ศ.

ควรนำมาพิจารณาประกอบด้วย

- ควรนำกฎหมายในกลุ่มเดียวกัน เช่น กฎหมายเกี่ยวกับการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทในชั้นศาล อัยการ และตำรวจ การชะลอฟ้อง แล้วแบ่งหมวด ลักษณะในกฎหมาย เพื่อประโยชน์ในการใช้งานและศึกษากฎหมาย

- การมีกฎหมายว่าด้วยการไกล่เกลี่ยคดีอาญาในชั้นการสอบสวนจะเป็นการเพิ่มภาระให้พนักงานสอบสวนมากขึ้น

- การไกล่เกลี่ยแม้จะเกิดผลดีต่อประชาชน แต่อาจเป็นการสร้างภาระให้แก่พนักงานสอบสวนหากไม่เตรียมความพร้อมในการปฏิบัติ

- ในการไกล่เกลี่ยจำเป็นต้องจัดให้มีสำนักงาน สถานที่ และเจ้าหน้าที่ในการดำเนินการ รวมถึงมีการรวบรวมข้อมูลสถิติของการไกล่เกลี่ย ดังนั้น จึงควรมีการจัดสรรงบประมาณให้แก่สถานีตำรวจภูธรแต่ละแห่ง

- การไกล่เกลี่ยควรมีการลงรับเป็นเลขคดี เพื่อประโยชน์ในการขบคุุคลการเพิ่ม

- กระบวนการไกล่เกลี่ยอาจเป็นการสร้างภาระเกินความจำเป็น ไม่เกิดประโยชน์ต่อการปฏิบัติหน้าที่ของพนักงานสอบสวน และเป็นไปได้ยากในทางปฏิบัติ

- ควรกำหนดให้ผู้ไกล่เกลี่ยและคู่กรณีสาบานตนก่อนเริ่มกระบวนการไกล่เกลี่ย

- ในกรณีที่ผู้เสียหายเป็นผู้ได้รับการกระทบกระเทือนทางจิตใจ เช่น ผู้เสียหายคดีข่มขืนกระทำชำเรา จะมีมาตรการคุ้มครองผู้เสียหายหรือไม่ เช่น ผู้เสียหายที่เป็นเด็ก (เทียบเคียงกับการสอบสวน ผู้เสียหายที่เป็นเด็กอายุไม่เกิน ๑๘ ปี มาตรา ๑๓๓ ทวิ)

- ควรกำหนดให้พยานหลักฐานในการไกล่เกลี่ยสามารถรับฟังในชั้นศาลได้

- ผลการไกล่เกลี่ยจะต้องไม่นำไปเป็นส่วนหนึ่งในการต่อสู้ในชั้นศาล

- ควรกำหนดให้กระบวนการไกล่เกลี่ยเริ่มขึ้นก่อนการร้องทุกข์และมีให้นำ

อายุความเกี่ยวกับการร้องทุกข์มาใช้ระหว่างที่คู่กรณีเข้าสู่กระบวนการไกล่เกลี่ย เนื่องจากหากกระบวนการไกล่เกลี่ยไม่สำเร็จ คู่กรณีจะสามารถร้องทุกข์และเข้าสู่กระบวนการยุติธรรมตามปกติได้

- ควรเริ่มกระบวนการไกล่เกลี่ยหลังการร้องทุกข์และพนักงานสอบสวนจะต้องทำสำนวนทางคดีควบคู่กันไป เนื่องจากการสอบสวนต้องดำเนินการโดยไม่ชักช้า และหากรองนกว่าการไกล่เกลี่ยแล้วเสร็จ พยานหลักฐานในคดีอาจสูญหายได้

๓. ผลการวิเคราะห์ผลกระทบในการออกกฎหมาย

ผลการวิเคราะห์ผลกระทบในการออกกฎหมาย	
ปัญหาที่มีความจำเป็นต้องแก้ไข	การใกล้เคียงข้อพิพาทในชั้นการสอบสวนไม่มีกฎหมายรองรับ ทำให้เกิดความลักลั่นในการปฏิบัติหน้าที่
หน่วยงานที่มีอำนาจหน้าที่แก้ไขปัญหา	กระทรวงกลาโหม กระทรวงมหาดไทย กระทรวงยุติธรรม สำนักงานอัยการสูงสุด และสำนักงานตำรวจแห่งชาติ
ส่วนที่ ๑ ผลกระทบจากปัญหา	
๑) ปัญหาคืออะไร <p>ปัจจุบันเมื่อมีการกระทำผิดอาญาเกิดขึ้น แล้วมีผู้เสียหายมาร้องทุกข์ ซึ่งการร้องทุกข์มีทั้งความผิดต่อส่วนตัวและความผิดต่อแผ่นดิน หรือมีบุคคลอื่นซึ่งไม่ใช่ผู้เสียหายมากล่าวโทษต่อเจ้าพนักงานหรือพนักงานสอบสวน พนักงานสอบสวนก็ต้องปฏิบัติตามกฎหมายอย่างเคร่งครัด</p> <p>สภาพปัญหาที่เกิดขึ้นในทางปฏิบัติในชั้นการสอบสวน มีคดีหลายประเภทที่คู่กรณี (ผู้เสียหายและผู้ต้องหา) ร้องขอให้พนักงานสอบสวนทำการใกล้เคียงข้อพิพาทที่เกิดขึ้น พนักงานสอบสวนไม่สามารถที่จะทำตามความประสงค์ของคู่กรณีได้ หรือพนักงานสอบสวนบางส่วนได้ดำเนินการใกล้เคียงโดยที่ยังไม่มีกฎหมายรองรับในทางปฏิบัติ ทำให้การดำเนินการเป็นไปโดยลักลั่น อาจไม่โปร่งใสและไม่สามารถตรวจสอบได้ และเจ้าหน้าที่สับสนเสี่ยงต่อการถูกดำเนินคดี ส่วนในกรณีที่พนักงานสอบสวนไม่ดำเนินการใกล้เคียงตามความประสงค์ของคู่กรณี พนักงานสอบสวนจะต้องทำสำนวนคดีอาญาดังกล่าวส่งพนักงานอัยการเพื่อยื่นฟ้องต่อศาลให้พิจารณาต่อไป ทำให้มีคดีขึ้นสู่ศาลเป็นจำนวนมาก กระบวนการในการดำเนินคดีมีหลายขั้นตอนและใช้ระยะเวลาเวลานาน ทำให้ความขัดแย้งของคู่กรณีไม่ได้รับการเยียวยาแก้ไขและยุติลงด้วยความพึงพอใจโดยเร็ว นอกจากนี้ รัฐและคู่กรณียังต้องเสียค่าใช้จ่ายต่าง ๆ มากขึ้นตามไปด้วย</p>	
๒) สาเหตุของปัญหาคืออะไร <p>กระบวนการยุติธรรมในปัจจุบันเมื่อมีข้อพิพาททางอาญาเกิดขึ้น ผู้ที่ได้รับความเสียหายจากการกระทำผิดก็จะนำคดีเข้าสู่กระบวนการยุติธรรมกระแสหลัก โดยการดำเนินการของเจ้าพนักงานสอบสวน พนักงานอัยการ การพิจารณาคดีของศาล และเมื่อศาลมีคำพิพากษาแล้ว ก็จะนำตัวผู้กระทำความผิดมาลงโทษโดยกรมราชทัณฑ์ ซึ่งเป็นการอำนวยความยุติธรรมตามแนวคิดเชิงแก้แค้นทดแทน (Retributive Justice) กระบวนการยุติธรรมดังกล่าวทำให้ประชาชนและเจ้าหน้าที่ของรัฐไม่มีทางเลือกอื่นในการยุติคดีอย่างอื่น กล่าวคือ ประชาชนไม่มีโอกาสในการกำหนดทางเลือกในการยุติคดีอาญาด้วยตนเอง</p>	

ทั้งที่เกิดจากความประสงค์และยินยอมของคู่กรณีทั้งสองฝ่าย โดยเฉพาะในคดีอาญาที่ลักษณะของการกระทำเป็นความผิดที่ไม่ร้ายแรงและไม่ส่งผลกระทบต่อสังคมซึ่งผู้ต้องหาอาจกลับตนเป็นคนดีได้ และผู้เสียหายอาจได้รับการชดเชยเยียวยาตามสมควร นอกจากนี้ประชาชนจะไม่มีทางเลือกแล้ว พนักงานสอบสวนหรือเจ้าหน้าที่รัฐก็ยังไม่มียุติคดี แม้จะได้พิจารณาเห็นว่า พฤติการณ์ของการทำความผิดของผู้ต้องหาไม่ร้ายแรงและไม่ส่งผลกระทบต่อสังคมโดยรวม เนื่องจากปัจจุบันยังไม่มีกฎหมายรองรับการไต่ถามไต่สวนในระดับข้อพิพาทในชั้นการสอบสวน ทำให้การไต่ถามไต่สวนในระดับข้อพิพาทในชั้นการสอบสวนไม่สามารถดำเนินการได้

๓) ขอบเขตและขนาดของปัญหามีเล็กน้อยเพียงใด และมีหลักฐานหรือข้อมูลเชิงประจักษ์ (empirical evidence) อย่างเพียงพอหรือไม่ว่าปัญหานี้เกิดขึ้นจริง

ในส่วนขอบเขตของปัญหา พบว่า เมื่อมีคดีอาญาเกิดขึ้นแล้ว คดีอาญาต่างๆ ต้องดำเนินการตามขั้นตอนตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญามีการสอบสวนและพิจารณาคดีในชั้นตำรวจ อัยการ และศาล ตามลำดับ โดยไม่มีทางเลือกในการยุติคดี จึงทำให้ปริมาณคดีอาญาทั้งหมดที่เกิดขึ้นก็จะเข้าสู่กระบวนการยุติธรรมทางอาญา ปรากฏผลในสถิติคดีอาญาของหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรม ดังนี้

ตาราง สถิติคดีอาญาหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรม

จำนวนคดี	ปี ๒๕๕๗	ปี ๒๕๕๘	ปี ๒๕๕๙
ตำรวจ	๘๔๗,๖๔๔	๗๔๐,๑๔๐	๗๐๗,๗๐๐
อัยการ	๖๘๒,๘๗๐	๖๖๗,๓๔๖	๗๐๕,๓๘๐
ศาล	๖๖๕,๙๒๔	๖๔๖,๔๒๒	๕๙๑,๕๖๗

แหล่งที่มา : รวบรวมข้อมูลและสถิติจากสำนักงานศาลยุติธรรม สำนักงานตำรวจแห่งชาติ สำนักงานอัยการสูงสุด

จะเห็นได้ว่าปริมาณคดีที่เข้าสู่กระบวนการยุติธรรมในชั้นตำรวจ อัยการ ศาล มีเป็นจำนวนมาก ซึ่งจะส่งผลกระทบต่องบประมาณ อัตราค่าจ้าง การบริหารจัดการและการอำนวยความสะดวกให้กับประชาชน และหากไม่มีทางเลือกในการยุติคดี ก็จะส่งผลกระทบต่อระบบงานราชทัณฑ์ ซึ่งในขณะนี้ผู้ต้องขังมากกว่าสองแสนคนทำให้เกิดความจุของเรือนจำ เป็นปัญหาผู้ต้องขังล้นเรือนจำ และมีผลกระทบต่อพัฒนาพฤตินิสัยตามมา

ขนาดของปัญหา

จากการรวบรวมสถิติคดีอาญา พบว่าหากใช้จำนวนคดีในปี ๒๕๕๘ เป็นฐานในการคำนวณ จะมีคดีที่สามารถไกล่เกลี่ยได้จำนวน ๙๑,๗๙๗ คดี แบ่งเป็น คดีความผิดอันยอมความได้จำนวน ๒๗,๔๔๓ คดี คดีลหุโทษ จำนวน ๘,๑๔๔ คดีและคดีโทษจำคุกอย่างสูงไม่เกินสามปีตามบัญชีท้ายพระราชบัญญัติ ๕๖,๒๐๗ คดี ดังนั้น จึงมีประมาณคดีร้อยละ ๑๐ ที่อยู่ในเงื่อนไขที่สามารถไกล่เกลี่ยคดีอาญาได้ ซึ่งหากมีการนำคดีเหล่านี้เข้าสู่กระบวนการยุติธรรมกระแสหลัก จะทำให้รัฐมีภาระด้านงบประมาณ และบุคลากร และประชาชนมีภาระด้านค่าใช้จ่ายจำนวนมาก

แหล่งที่มา : รวบรวมข้อมูลและสถิติจากสำนักงานตำรวจแห่งชาติ

๔) ปัญหาดังกล่าวเกิดผลกระทบด้านใดบ้าง อย่างไร

๔.๑) ผลกระทบด้านโครงสร้างอัตรากำลัง

การไม่มีกระบวนการยุติธรรมทางเลือก (Alternative Justice) หรือการไกล่เกลี่ยคดีอาญาในชั้นสอบสวนจะทำให้คดีต่าง ๆ เข้าสู่กระบวนการยุติธรรมกระแสหลัก ส่งผลให้เจ้าหน้าที่ในกระบวนการยุติธรรมทั้งในส่วนของการตำรวจ อัยการ ศาล และราชทัณฑ์ต้องรับภาระในการดำเนินคดีโดยไม่มีทางเลือกอื่นในการอำนวยความสะดวกยุติธรรม เมื่อพิจารณาปริมาณคดีในปี พ.ศ. ๒๕๕๗ – ๒๕๕๙ ตามข้อ ๓ กับโครงสร้างอัตรากำลังของหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรม จะพบว่า มีจำนวนมาก

๔.๒) ผลกระทบด้านงบประมาณ

ในส่วนของการใช้งบประมาณภาครัฐที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการยุติธรรมพบว่า กระบวนการยุติธรรมทางอาญาของประเทศไทยประกอบด้วยหลายหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งหน่วยงานด้านการสืบสวนปราบปราม การสอบสวน การฟ้องร้องและพิจารณาคดี และการพัฒนาพฤตินิสัยผู้กระทำผิด และมีภาระที่ต้องแบกรับภาระค่าใช้จ่ายจำนวนมาก ซึ่งงบประมาณหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมก็เพิ่มสูงขึ้น ทั้งในส่วนของการสำนักงานตำรวจแห่งชาติ สำนักงานอัยการสูงสุด สำนักงานศาลยุติธรรม กรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน กรมคุมประพฤติ และกรมราชทัณฑ์ ดังนี้

ตาราง งบประมาณหน่วยในกระบวนการยุติธรรมเปรียบเทียบปี ๒๕๕๐ และปี ๒๕๖๐

ปี	สำนักงานตำรวจแห่งชาติ	สำนักงานอัยการสูงสุด	สำนักงานศาลยุติธรรม	กรมพินิจฯ	กรมคุมประพฤติ	กรมราชทัณฑ์	รวม (ล้านบาท)
๒๕๕๐	๖๒,๕๑๐.๖๖	๔,๗๗๕.๖๓	๘,๖๓๑.๑๓	๑,๑๖๕.๔๕	๑,๒๐๘.๙๕	๗,๑๓๕.๗๙	๘๕,๔๒๗.๖๑
๒๕๖๐	๑๐๒,๗๖๗.๔๙	๘,๑๓๗.๑๑	๑๗,๔๘๗.๙๑	๒,๐๓๒.๙๑	๑,๕๕๗.๘๑	๑๑,๙๕๘.๐๘	๑๔๓,๙๔๑.๔๑

แหล่งที่มา : พระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปี

<p>จะเห็นได้ว่างบประมาณหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมในห้วงสิบปีที่ผ่านมาเพิ่มสูงขึ้นเกือบหนึ่งเท่า จึงมีผลกระทบกับภาระงบประมาณของประเทศอย่างมาก</p>
<p>๕) ใครได้รับผลกระทบจากปัญหา</p> <ul style="list-style-type: none">๕.๑) ประชาชน๕.๒) เจ้าหน้าที่ในกระบวนการยุติธรรม๕.๓) รัฐบาล๕.๔) สังคม๕.๕) ประเทศชาติ
<p>๖) กฎหมายที่ใช้บังคับอยู่ในปัจจุบันสามารถจัดการกับปัญหานี้ได้หรือไม่ ถ้าไม่ได้ เพราะเหตุใดกฎหมายฉบับนั้นจึงยังไม่เหมาะสม</p> <p>ปัจจุบันมีกฎกระทรวงว่าด้วยการไกล่เกลี่ยความผิดที่มีโทษทางอาญา พ.ศ. ๒๕๕๓ ซึ่งออกตามความในพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๓๔ และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๗) พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๖๑/๓ ซึ่งกำหนดให้คู่กรณีร้องขอให้นายอำเภอหรือปลัดอำเภอทำการไกล่เกลี่ยคดีความผิดที่มีโทษทางอาญาตามประมวลกฎหมายอาญาหรือกฎหมายอื่นที่เป็นความผิดอันยอมความได้ และมีใช้ความผิดเกี่ยวกับเพศ โดยกระบวนการดังกล่าวมีขั้นตอนจำนวนมาก กล่าวคือ</p> <ul style="list-style-type: none">(๑) ผู้เสียหายหรือผู้ถูกกล่าวหาที่ประสงค์จะให้มีการไกล่เกลี่ยข้อพิพาท จะต้องแจ้งความประสงค์เป็นหนังสือหรือด้วยวาจาต่อนายอำเภอหรือปลัดอำเภอ ณ ที่ว่าการอำเภอ(๒) นายอำเภอหรือปลัดอำเภอจะต้องแจ้งความประสงค์ให้ผู้เสียหาย หรือผู้ถูกกล่าวหาอีกฝ่ายหนึ่งทราบและสอบถามว่าจะยินยอมหรือแสดงความจำนงเข้าสู่กระบวนการไกล่เกลี่ยหรือไม่ หากเป็นกรณีที่มีผู้เสียหายหรือผู้ถูกกล่าวหาหลายฝ่ายให้แจ้งและสอบถามทุกฝ่าย(๓) ในกรณีที่ผู้เสียหายและผู้ถูกกล่าวหาทุกฝ่ายตกลงยินยอมหรือแสดงความจำนงจะเข้าสู่กระบวนการไกล่เกลี่ย ให้นายอำเภอหรือปลัดอำเภอแจ้งให้ทุกฝ่ายทราบ แต่ในกรณีที่ไม่ยินยอมก็ให้ความประสงค์สิ้นผลไป(๔) การดำเนินการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทให้กระทำ ณ ที่ว่าการอำเภอ หรือในกรณีจำเป็นจะกระทำ ณ สถานที่ราชการอื่นตามที่นายอำเภอกำหนดก็ได้(๕) เมื่อผู้เสียหายและผู้ถูกกล่าวหาทุกฝ่ายตกลงยินยอมตามที่ไกล่เกลี่ย ให้นายอำเภอหรือปลัดอำเภอจัดทำเป็นหนังสือตกลงยินยอม

(๖) เมื่อผู้เสียหายและผู้ถูกกล่าวหาทุกฝ่ายได้ปฏิบัติตามความตกลงยินยอม ให้คดีอาญาเป็นอันเลิกกันและสิทธิการนำคดีอาญามาฟ้องระงับ แต่หากคู่กรณีไม่ปฏิบัติตามข้อตกลง ให้จำหน่ายข้อพิพาทนั้นออกจากสารบบการไกล่เกลี่ย

จะเห็นว่าหากคู่กรณีไม่ได้ปฏิบัติตามกระบวนการนี้ รัฐจะไม่มีมาตรการรองรับเพื่อให้นำคดีเข้าสู่กระบวนการยุติธรรมกระแสหลัก ข้อตกลงการไกล่เกลี่ยจึงเป็นข้อตกลงที่ไม่อาจบังคับได้และไม่มีผลในทางกฎหมายแต่อย่างใด เว้นแต่คู่กรณีจะนำคดีสู่การฟ้องร้องกันเอง

ดังนั้น จึงเห็นได้ว่ากระบวนการดังกล่าวไม่ได้สอดคล้องกับการดำเนินกระบวนการยุติธรรมทางอาญาในปัจจุบัน เนื่องจากไม่มีขั้นตอนกระบวนการที่ยึดโยงกับการแจ้งความร้องทุกข์กล่าวโทษกับพนักงานสอบสวน จึงทำให้กระบวนการไกล่เกลี่ยตามความในพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๓๔ และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๗) พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๖๑/๓ ไม่เป็นที่รับรู้ของประชาชนผู้มีความคิดและความบางส่วนไม่ประสงค์ที่จะใช้กระบวนการดังกล่าวเพื่อยุติข้อพิพาท ประกอบกับเมื่อมีคดีเกิดขึ้นคู่กรณีมักจะร้องทุกข์กล่าวโทษต่อเจ้าหน้าที่ตำรวจ ซึ่งเป็นที่เชื่อได้ว่าจะสามารถอำนวยความสะดวกยุติธรรมได้โดยทันที่และแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนได้โดยตรงตามกฎหมาย ทำให้ตำรวจมีความใกล้ชิดกับประชาชนมากกว่านายอำเภอหรือปลัดอำเภอ จึงทำให้คู่กรณีร้องขอให้นายอำเภอหรือปลัดอำเภอ ทำการไกล่เกลี่ยคดีอาญาตามกฎหมายดังกล่าวมีจำนวนไม่มากนัก ดังนั้น พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๓๔ และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๗) พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๖๑/๓ จึงไม่บรรลุตามเจตนารมณ์ ดังนี้ จึงควรมีกระบวนการในการไกล่เกลี่ยคดีอาญาในชั้นสอบสวน ซึ่งยึดโยงกับกระบวนการยุติธรรมกระแสหลัก เพื่อเป็นทางเลือกให้กับคู่กรณีและเจ้าหน้าที่ตำรวจในการยุติธรรมจะมีความเหมาะสมยิ่งกว่า

๗) ในต่างประเทศมีปัญหาที่เกิดขึ้นหรือไม่ ถ้ามี ต่างประเทศดำเนินการแก้ไขอย่างไร (ทั้งที่ใช้มาตรการกฎหมายและไม่ใช้มาตรการทางกฎหมาย)

การไกล่เกลี่ยคดีอาญาตามร่างพระราชบัญญัตินี้มีเจตนารมณ์ที่จะกำหนดกลไกทางกฎหมาย เพื่อให้คู่กรณีมีโอกาสได้ยุติความขัดแย้งโดยการไกล่เกลี่ยในทางอาญาดด้วยความสมัครใจ ซึ่งแนวคิดเรื่องการไกล่เกลี่ยคดีอาญาได้มีการนำมาใช้ในหลายประเทศ เพื่อแก้ปัญหาการดำเนินคดีอาญาในประเทศเช่นเดียวกับประเทศไทย โดยมีหลักการสำคัญในการกำหนดกลไกส่งเสริมให้ผู้ต้องหาและผู้เสียหายได้มีโอกาสพบและเจรจาเพื่อตกลงหาข้อยุติในคดีหรือตกลงเยียวยาความเสียหายเพื่อระงับคดีอาญาร่วมกันโดยสมัครใจ มีบุคคลฝ่ายที่สามหรือผู้ไกล่เกลี่ยเข้าร่วมในการเจรจาและอำนวยความสะดวกให้กับคู่กรณี ในคดีที่ไม่มีความร้ายแรงและกระทบต่อศีลธรรมอันดีของประชาชน และเมื่อได้ปฏิบัติตามข้อตกลงการไกล่เกลี่ยจะมีผลให้คดีอาญาระงับ ซึ่งร่างพระราชบัญญัตินี้มีความสอดคล้องต่อ

แนวความคิดสากล ทฤษฎี กฎหมายต่างประเทศ รวมทั้งผลการดำเนินการที่ได้ผ่านการปรับใช้มาแล้ว ในต่างประเทศ ทั้งประเทศที่มีระบบกฎหมายที่ไม่เป็นลายลักษณ์อักษร มีระบบกฎหมายที่เป็นลายลักษณ์ อักษร หรือระบบประมวลกฎหมาย เช่น กฎหมาย Act on Mediation in Criminal and Certain Civil Cases ๒๐๐๕ ของประเทศฟินแลนด์ กฎหมาย The Rules of Mediation in Criminal Proceedings ของประเทศโปรตุเกส กฎหมาย Mediation Act ๑๙๙๗ ของประเทศออสเตรเลีย หรือ Austrian Juvenile Justice Act of ๑๙๘๘ ของประเทศออสเตรีย ประเทศสหรัฐอเมริกา ประเทศอังกฤษ สาธารณรัฐฝรั่งเศส สหพันธ์รัฐเยอรมนี ประเทศเบลเยียม นอกจากนี้ ยังมีหลักการที่สอดคล้องกับหลักพื้นฐานขององค์การ สหประชาชาติว่าด้วยการดำเนินโครงการกระบวนการยุติธรรมเชิงสมานฉันท์ในคดีอาญาปี ค.ศ. ๒๐๐๒ และคำแนะนำของคณะรัฐมนตรียุโรป (Council of Europe) โดยมีสาระสำคัญ เช่น

(๑) กฎหมาย Act on Mediation in Criminal and Certain Civil Cases ๒๐๐๕ ของประเทศฟินแลนด์ กำหนดขั้นตอนการไกล่เกลี่ยเมื่อคดีอยู่ในอำนาจตำรวจ หรืออยู่ในอำนาจ การฟ้องร้อง หรืออยู่ในการดำเนินคดีของศาลทุกสำนักงานเขตของรัฐ มีหน้าที่ในการจัดให้มีการไกล่เกลี่ย โดยในคดีอาญาที่จะไกล่เกลี่ยให้พิจารณาจากสภาพและลักษณะของความผิดความสัมพันธ์ระหว่างผู้ต้องหา กับผู้เสียหายและข้อพิพาทอื่นๆ ในคดี และการไกล่เกลี่ยอาจถูกร้องขอจากผู้ต้องหา ผู้เสียหาย ตำรวจ อัยการ หรือผู้มีอำนาจอื่นๆ และคู่กรณีต้องมีความสมัครใจเข้าสู่กระบวนการไกล่เกลี่ย และให้มีการไกล่เกลี่ย โดยผู้ไกล่เกลี่ยซึ่งเป็นบุคคลที่ได้รับการอบรมมาเพื่อทำหน้าที่ในการไกล่เกลี่ย และอยู่ภายใต้ การควบคุมดูแลของสำนักงานไกล่เกลี่ยซึ่งต้องมีความรู้ระดับปริญญา มีความรู้ดีในเรื่องการไกล่เกลี่ยและ วางแผน และการควบคุม บุคคลที่ได้รับการอบรมขั้นตอนการไกล่เกลี่ยหรืออื่นใด ที่มีความรู้ ความสามารถ และมีประสบการณ์ และยังกำหนดหน้าที่ในการเก็บเป็นความลับของเจ้าหน้าที่ของสำนักงานหรือบุคคลอื่น ที่เข้าร่วมในการไกล่เกลี่ยและห้ามไม่ให้ใช้ข้อมูลใดๆ จากกระบวนการไกล่เกลี่ยมาใช้ในกระบวนการ พิจารณาคดีด้วย

(๒) กฎหมาย The Rules of Mediation in Criminal Proceedings ของประเทศ โปรตุเกส กำหนดให้มีการไกล่เกลี่ยในกระบวนการฟ้องร้องหรือการกล่าวโทษ และกำหนดให้ไม่อาจ ไกล่เกลี่ยได้ในกรณีมีบทลงโทษจำคุกมากกว่า ๕ ปี ความผิดกระทำทางเพศ การยักยอก ฉ้อโกง การใช้ อิทธิพล ผู้เสียหายที่มีอายุต่ำกว่า ๑๖ ปี และต้องเกิดจากความสมัครใจของคู่กรณี โดยผู้ไกล่เกลี่ย ผู้ซึ่งมีความเป็นกลาง คงไว้ซึ่งความยุติธรรม ความอิสระ ด้วยความเคารพ การดำเนินด้วยความ پاکเพียร มีหน้าที่ต้องปกปิดความลับ และไม่สามารถใช้เป็นหลักฐานในกระบวนการทางกฎหมายได้ ทั้งยังกำหนดให้ กระบวนการยุติธรรมรับผิดชอบ การพัฒนากระบวนการ การจดทะเบียน สร้างระบบการมอบหมาย กำหนด คุณสมบัติ และกำหนดให้อายุความสะดุดหยุดอยู่หากใช้กระบวนการไกล่เกลี่ย

(๓) กฎหมาย Mediation Act ๑๙๙๗ ของประเทศออสเตรเลีย กำหนดให้มีการไกล่เกลี่ย ในชั้นตำรวจ อัยการ หรือศาล ในความผิดประเภทต่างๆ โดยเฉพาะคดีเยาวชน และต้องเกิดจาก

ความยินยอมของคู่กรณี ดำเนินการโดยผู้ไกล่เกลี่ยที่ต้องเป็นกลางในการไกล่เกลี่ยมีคุณสมบัติในวิชาชีพทางสังคม บุคคลที่จะจดทะเบียน ให้ยื่นเป็นหนังสือต่อหน่วยงานที่ให้การอนุมัติ การจดทะเบียนของผู้ไกล่เกลี่ยที่จดทะเบียนแล้วจะสิ้นสุดเมื่อครบ ๓ ปี กำหนดพยานหลักฐานที่รับฟังได้ บุคคลซึ่งเป็นหรือเคยเป็นผู้ไกล่เกลี่ยที่ได้จดทะเบียนต้องไม่เปิดเผยข้อมูลใดๆ ที่ได้จากกระบวนการไกล่เกลี่ย แต่การเปิดเผยต้องกระทำขึ้นหรือภายใต้บทบัญญัติกฎหมาย/ ความยินยอมจากคู่กรณี หรือความยินยอมจากผู้ให้ข้อมูล

(๔) ประเทศออสเตรีย การไกล่เกลี่ยตาม Austrian Juvenile Justice Act of ๑๙๘๘

มาตรา ๔ แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าวกำหนดให้เยาวชนไม่ต้องได้รับโทษหาก (๑) เยาวชนผู้กระทำความผิดไม่มีวุฒิภาวะเพียงพอที่จะเข้าใจถึงการกระทำความผิดดังกล่าวหรือพฤติกรรมในการทำดังกล่าว และ(๒) เป็นการกระทำความผิดลหุโทษก่อนอายุครบ ๑๗ ปีบริบูรณ์ และความผิดไม่ร้ายแรงและไม่มีเหตุผลในการปรับใช้กฎหมายอาญาสำหรับเยาวชนเพื่อป้องกันการกระทำความผิดในอนาคต นอกจากนี้ยังมีประมวลกฎหมายอาญา ฉบับแก้ไขเพิ่มเติม ปี ๑๙๙๙ เจื่อนใจ ใช้สำหรับความผิดที่ไม่ร้ายแรง ซึ่งได้แก่ความผิดที่มีโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี ยกเว้นความผิดที่เป็นเหตุให้ผู้อื่นถึงแก่ความตาย และไม่มีมาตรการอื่นใดในการป้องกันการกระทำความผิดในอนาคตและไม่ว่าในขั้นตอนใดในกระบวนการยุติธรรมพนักงานอัยการหรือศาลสามารถโอนคดีไปใช้มาตรการเบี่ยงเบนคดีมาตรการใดมาตรการหนึ่งที่กำหนดไว้ในกฎหมายได้ โดยต้องคำนึงถึงความต้องการของเหยื่อเป็นหลักและต้องได้รับความยินยอมจากเหยื่อก่อนที่จะเริ่มการไกล่เกลี่ย

(๕) Council of Europe คณะมนตรียุโรปแห่งสภายุโรปได้ออกคำแนะนำที่ R(๙๙) ๑๙

เกี่ยวกับการไกล่เกลี่ยในคดีอาญาลงวันที่ ๑๕ กันยายน ๑๙๙๙ โดยคณะมนตรียุโรปแห่งสภายุโรปกล่าวถึงการพัฒนาของการใช้การไกล่เกลี่ยในคดีอาญาเป็นเสมือนมาตรการที่เพิ่มเติมหรือทางเลือกที่ยืดหยุ่น แก้ไขปัญหาโดยมีส่วนร่วมแทนมาตรการทางกระบวนการยุติธรรมทางอาญาเดิม คณะมนตรียุโรปแห่งสภายุโรปเห็นว่าการไกล่เกลี่ยในคดีอาญาจะเป็นการเปิดโอกาสให้คู่กรณีมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหา โดยมีชุมชนเข้าร่วมด้วย และทำให้ความต้องการของผู้ถูกระทำได้รับการเอาใจใส่และได้รับการเยียวยา ในขณะที่เดียวกันการไกล่เกลี่ยเป็นการเปิดโอกาสให้ผู้กระทำความผิดได้แสดงความรับผิดชอบในสิ่งที่ตนได้กระทำและแก้ไขเยียวยาให้กับผู้ถูกระทำ

(๖) สหราชอาณาจักรและบริเตนใหญ่ การพัฒนาในเรื่องของการไกล่เกลี่ยระหว่างเหยื่อ

และผู้กระทำความผิด (victim-offender mediation) ในสหราชอาณาจักรและบริเตนใหญ่เริ่มต้นขึ้นในทศวรรษที่ ๘๐ โดยเริ่มจากการจัดตั้งโครงการเกี่ยวกับการไกล่เกลี่ยในระดับท้องถิ่นจำนวนเล็กน้อย โดยการไกล่เกลี่ยดำเนินไปโดยไม่มีกฎหมายหรือแนวทางปฏิบัติใดๆ รองรับ เช่นเดียวกับประเทศต่าง ๆ การไกล่เกลี่ยระหว่างเหยื่อและผู้กระทำความผิดในสหราชอาณาจักรและบริเตนใหญ่เริ่มต้นใช้กับผู้กระทำความผิดที่เป็นเยาวชน แต่ในปัจจุบันมีการให้บริการไกล่เกลี่ยในผู้กระทำความผิดที่เป็นผู้ใหญ่ด้วย

โดยการไกล่เกลี่ยสามารถแบ่งได้เป็นสามระดับ ได้แก่ในชั้นก่อนฟ้อง (pre-court) ในชั้นการพิจารณาของศาล (at court) และในชั้นหลังการพิจารณาของศาล(post-court) โดยในชั้นการพิจารณาและหลังการพิจารณาของศาล ผลของการไกล่เกลี่ยจะไม่ถูกนำมาพิจารณาในการพิพากษาของศาล และการไกล่เกลี่ยสามารถทำได้ในทุกความผิดไม่จำกัดเฉพาะความผิดอาญาไม่ร้ายแรงเท่านั้น แต่หลักเกณฑ์ในการไกล่เกลี่ยนั้น จะพิจารณาว่ากระบวนการไกล่เกลี่ยจะมีประโยชน์ต่อเหยื่อและผู้กระทำความผิดหรือไม่

(๗) สหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี การไกล่เกลี่ยข้อพิพาทในคดีอาญาภายใต้พระราชบัญญัติ Juvenile Justice Act ๑๙๕๓ การไกล่เกลี่ยข้อพิพาทในคดีอาญาสามารถกระทำได้ตามมาตรา ๑๕๑No.๑ ของพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าว โดยถือว่าเป็นการแสดงความรับผิดชอบ restitution และตามมาตรา ๑๕๑ No.๒ โดยถือว่าเป็นการขอโทษ ซึ่งสิ่งเหล่านี้เป็นมาตรการทางวินัยในการลงโทษผู้กระทำผิดและทำให้ชัดเจนว่าได้มีการกระทำที่ไม่ยุติธรรมเกิดขึ้น

(๘) สาธารณรัฐฝรั่งเศส กำหนดไว้ตามหนังสือเวียนที่ ๒/๑๐/๙๒ : นิยามและกระบวนการในการดำเนินการ“การไกล่เกลี่ย” หมายถึง การไกล่เกลี่ยซึ่งประกอบด้วยการแสวงหาข้อยุติ โดยการเจรจาอย่างอิสระระหว่างคู่กรณี ซึ่งข้อขัดแย้งที่เกิดขึ้นจากความผิดอาญา โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้ชุมชนตอบสนองกับการมีส่วนร่วมของสมาชิกของชุมชนท้องถิ่น...” และนอกจากนี้ยังมีกฎหมายลงวันที่ ๔ มกราคม ๑๙๙๓ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๔๑ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๖ กำหนดหลักเกณฑ์ในการใช้การไกล่เกลี่ยระหว่างผู้เสียหายกับผู้กระทำความผิดโดยการควบคุมของศาล (Court-based VOM) โดยกฎหมาย ลงวันที่ ๔ มกราคม ๑๙๙๓ มาตรา ๖ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๔๑ (๖) แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา กำหนดว่า “...ท้ายที่สุด พนักงานอัยการสามารถตัดสินใจเลือกใช้การไกล่เกลี่ยได้ก่อนที่จะพิจารณาว่าจะฟ้องคดีผู้กระทำความผิดหรือไม่ หากปรากฏต่อพนักงานอัยการว่าการไกล่เกลี่ยเป็นมาตรการที่ทำให้มั่นใจว่าจะมีการชดใช้ค่าเสียหายที่เกิดขึ้นจากการกระทำความผิด ทำให้สังคมกลับมามีระเบียบเหมือนเดิม และเป็นการฟื้นฟูผู้กระทำความผิด

(๙) ประเทศเบลเยียม กฎหมาย ลงวันที่ ๑๐ กุมภาพันธ์ ค.ศ. ๑๙๙๔ ได้บัญญัติมาตรา ๒๑๖ ter แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา โดยมาตรา ๒๑๖ ter กำหนดให้ พนักงานอัยการอาจสั่งไม่ฟ้องคดีอาญาตามหลักการใช้ดุลยพินิจ (Opportunity principle) ภายใต้เงื่อนไขบางประการ โดยความผิดที่สามารถได้รับการไกล่เกลี่ย ได้แก่ ความผิดอาญาทุกฐานความผิดที่กระทำโดยผู้ใหญ่ หากปรากฏข้อเท็จจริงและพนักงานอัยการเห็นว่า มีความเป็นไปได้ว่าผู้กระทำความผิดจะถูกลงโทษจำคุก

ไม่เกินสองปี หรือโทษหนักกว่านั้น ในกรณีนี้ พนักงานอัยการอาจเรียกผู้กระทำความผิดและเสนอเงื่อนไขหรือมาตรการอย่างใดอย่างหนึ่งเพื่อยุติการฟ้องคดี

(๑๐) หลักการพื้นฐานขององค์การสหประชาชาติว่าด้วยการดำเนินโครงการกระบวนการยุติธรรมเชิงสมานฉันท์ในคดีอาญาปี ค.ศ.๒๐๐๒ กำหนดให้มีได้ในขั้นตอนใดๆ ของกระบวนการยุติธรรมทางอาญา ภายใต้กฎหมายของประเทศนั้น และต้องไม่กระทบต่อสิทธิของรัฐในการฟ้องร้องดำเนินคดีอาญาต่อผู้ถูกกล่าวหา โดยเรื่องที่เป็นไปไม่ได้หรือไม่เหมาะสมคดีนั้นควรให้หน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมทางอาญาดำเนินการ และคู่กรณีต้องมีความยินยอมเข้าสู่กระบวนการ โดยผู้ไกล่เกลี่ยเน้นชุมชนเข้าร่วม มีคุณสมบัติ การฝึกอบรม และการประเมินผล ปฏิบัติหน้าที่ด้วยความเที่ยงธรรม โดยเคารพศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ของคู่กรณี เข้าใจวัฒนธรรมท้องถิ่นของชุมชนเป็นอย่างดี เข้าใจหน้าที่การเข้าร่วมของผู้กระทำความผิดไม่ถูกใช้เป็นพยานหลักฐานสำหรับการดำเนินคดีในภายหลังว่าได้มีการยอมรับผิด และเสนอให้ควรมีการควบคุมทางศาลหรือรวมเข้าในคำพิพากษา จึงมีผลเช่นเดียวกับคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาล และกำหนดให้สิทธิในการฟ้องคดีอาญาในเรื่องเดียวกันนั้นเป็นอันระงับไปหากได้ปฏิบัติตามข้อตกลง

(๑๑) หลักกฎหมายหรือแนวทางปฏิบัติเกี่ยวกับการไกล่เกลี่ยของประเทศสหรัฐอเมริกา กำหนดให้มีการไกล่เกลี่ยในชั้นตำรวจ อัยการ และศาล ทั้งในคดีอาญาที่ผู้เยาว์เป็นผู้กระทำผิดและผู้ที่เป็นบรรลุนิติภาวะแล้วเป็นผู้กระทำผิด หลักการไกล่เกลี่ยในคดีอาญาได้ถูกนำมาแก้ปัญหาในคดีอาญาที่มีความผิดร้ายแรงในหลาย ๆ ประเภทด้วย แต่ต้องดำเนินการด้วยความสมัครใจ บทบาทของผู้ไกล่เกลี่ยจะเป็นการอำนวยความสะดวกให้แก่ผู้เสียหายและผู้กระทำความผิดและเพื่อความยุติธรรมกับสองฝ่าย ดำเนินการโดยตำรวจ อัยการ องค์กรทางศาสนาหรือองค์กรชุมชนที่มีได้แสวงหากำไร กระบวนการไกล่เกลี่ยให้บุคคลปฏิเสธที่จะเปิดเผยข้อมูลในการไกล่เกลี่ย และสามารถป้องกันผู้อื่นไม่ให้เปิดเผยข้อมูลดังกล่าวได้ด้วย

ส่วนที่ ๒ วัตถุประสงค์

๑) วัตถุประสงค์ในการแก้ไขปัญหาคือเป็นรูปธรรมคืออะไร

เพื่อตรากฎหมายใหม่รองรับการไกล่เกลี่ยคดีอาญาในชั้นการสอบสวน ซึ่งจะเป็นการกำหนดลักษณะและฐานความผิด หลักเกณฑ์ ขั้นตอน และวิธีการ ตลอดจนเงื่อนไขต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องในการดำเนินการไกล่เกลี่ย ทำให้ให้ผู้ไกล่เกลี่ยมีอำนาจดำเนินการไกล่เกลี่ยได้อย่างถูกต้องบนหลักของความยุติธรรมและโปร่งใส

๒) ความเหมาะสมของวัตถุประสงค์

๒.๑) วัตถุประสงค์สอดคล้องกับการแก้ไขหรือจัดการกับปัญหาหรือไม่

สอดคล้อง เนื่องจากปัญหาเกิดจากการไม่มีกฎหมายรองรับการดำเนินการไกล่เกลี่ยคดีอาญาในชั้นการสอบสวน ดังนั้น การตรากฎหมายให้สามารถดำเนินการในเรื่องดังกล่าวได้อย่างเป็นรูปธรรมและมีการวางหลักเกณฑ์ ขั้นตอน และวิธีการ ตลอดจนเงื่อนไขต่าง ๆ ไว้อย่างชัดเจน จึงเป็นการสอดคล้องกับการแก้ไขและจัดการปัญหาที่เกิดขึ้น

๒.๒) มีข้อจำกัดใดบ้างที่อาจทำให้รัฐไม่สามารถดำเนินการจนบรรลุวัตถุประสงค์

ด้านงบประมาณ การมีส่วนร่วม การสื่อสารและการสร้างการรับรู้เกี่ยวกับกระบวนการไกล่เกลี่ยระดับข้อพิพาท

๒.๓) ถ้าหากได้ดำเนินการจนบรรลุวัตถุประสงค์แล้ว ท่านคิดว่ารัฐจะสามารถจัดการกับปัญหาที่เกิดขึ้นได้เป็นส่วนมากหรือไม่ อย่างไร

สามารถจัดการได้ เนื่องจากการตรากฎหมายว่าด้วยการไกล่เกลี่ยคดีอาญาในชั้นการสอบสวนจะทำให้การไกล่เกลี่ยคดีอาญาในชั้นการสอบสวนมีหลักเกณฑ์ ขั้นตอน และวิธีการ ตลอดจนเงื่อนไขต่าง ๆ ในการดำเนินการที่ชัดเจน สามารถตรวจสอบได้ อันจะนำไปสู่การยุติคดีด้วยความเป็นธรรมและความพึงพอใจของคู่กรณีทั้งสองฝ่าย โดยจะสามารถเป็นหลักประกันกับคู่กรณีได้ว่าหากได้ดำเนินการตามขั้นตอนของกฎหมายแล้ว ข้อตกลงต่างๆ จากผลการไกล่เกลี่ยจะได้รับการปฏิบัติตามข้อตกลง

ส่วนที่ ๓ ทางเลือกในการแก้ปัญหาทั้งทางเลือกที่เป็นไปได้ทั้งที่เป็นการออกกฎหมายและไม่เป็นการออกกฎหมายโดยสอดคล้องกับวัตถุประสงค์และสามารถแก้ไขในทางปฏิบัติได้

๑) ทางเลือกที่เป็นการออกกฎหมายนั้นมีกลไกการดำเนินการอย่างไร

กำหนดในคดีความผิดอันยอมความได้ คดีความผิดลหุโทษ และคดีความผิดที่มีอัตราโทษจำคุกอย่างสูงไม่เกินสามปีตามพระราชบัญญัตินี้ (เช่น ความผิดฐานทำร้ายร่างกาย ความผิดฐานลักทรัพย์ ความผิดฐานประมาทเป็นเหตุให้ผู้อื่นได้รับอันตรายสาหัส เป็นต้น) หากคู่กรณีสมัครใจและให้ความยินยอมในกระบวนการไกล่เกลี่ย พนักงานสอบสวนอาจมีคำสั่งให้ไกล่เกลี่ยคดีอาญา โดยผู้ไกล่เกลี่ย และเมื่อคู่กรณีได้มีข้อตกลงแล้ว และเมื่อการไกล่เกลี่ยคดีอาญาแล้วเสร็จ ให้ผู้ไกล่เกลี่ยส่งบันทึกข้อตกลงให้พนักงานสอบสวน โดยเมื่อได้มีการปฏิบัติตามข้อตกลงไกล่เกลี่ยคดีอาญาจะมีผลให้สิทธิในการนำคดีอาญามาฟ้องเป็นอันระงับ

๒) รัฐและหน่วยงานของรัฐมีบทบาทอย่างไรบ้าง

รัฐเป็นผู้กำหนดงบประมาณที่จะใช้เป็นค่าใช้จ่ายสำหรับการจัดการกระบวนการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทในชั้นการสอบสวน กระทรวงยุติธรรมจะดำเนินการอบรมและพัฒนาศักยภาพผู้ทำหน้าที่ไกล่เกลี่ย

<p>ข้อพิพาท ทั้งนี้ สำนักงานตำรวจแห่งชาติจะต้องเป็นกลไกอันสำคัญในการสนับสนุนส่งเสริมให้เกิดกระบวนการไกล่เกลี่ยคดีอาญา โดยเฉพาะอย่างยิ่งกลไกในระดับสถานีตำรวจ</p>
<p>๓) ทางเลือกดังกล่าวจะสนับสนุนให้กลุ่มองค์กรหรือวิชาชีพปฏิบัติตามโดยสมัครใจหรือไม่</p> <p>เป็นความสมัครใจของภาคประชาชนที่จะเข้ามาเป็นผู้นำที่ไกล่เกลี่ยข้อพิพาท</p>
<p>๔) ประโยชน์ของประชาชนและผู้เกี่ยวข้องมีอย่างไร</p> <p>การมีกฎหมายว่าด้วยการไกล่เกลี่ยคดีอาญาในชั้นการสอบสวน จะทำให้ประชาชนหรือคู่กรณีมีโอกาสเลือกแนวทางในการยุติคดีได้ด้วยตนเอง รวมทั้งทำให้คู่กรณีได้มีโอกาสพูดคุยประนีประนอมยอมความและชดใช้เยียวยาความเสียหายให้แก่กันแทนการเข้าสู่กระบวนการยุติธรรมกระแสหลัก อันจะทำให้ผู้เสียหายได้รับการเยียวยาจนเป็นที่พอใจได้อย่างรวดเร็วทันทั่วทั้งที่ เกิดความพึงพอใจของคู่กรณีอย่างแท้จริง รวมทั้งผู้กระทำผิดจะมีโอกาสในการกลับตนเป็นคนดีได้โดยไม่มีมลทินติดตัว ลดระยะเวลาขั้นตอนในการปฏิบัติ และลดภาระค่าใช้จ่ายงบประมาณทั้งภาครัฐและประชาชน</p>
<p>๕) ทางเลือกนั้นมีผลกระทบเชิงลบต่อใครบ้าง อย่างไร</p> <p>ไม่มีผลกระทบเชิงลบ</p>
<p>๖) กรณีเป็นทางเลือกอื่นนอกจากการออกกฎหมายทางเลือกนั้นสามารถกระทำได้โดยชอบด้วยกฎหมายหรือไม่</p> <p>- กรณีความผิดท้ายพระราชบัญญัติที่มีโทษจำคุกอย่างสูงไม่เกินสามปี หรือความผิดโทษบางฐานความผิด ซึ่งเป็นความผิดไม่อาจยอมความได้ หากไม่มีกฎหมายฉบับนี้จะไม่สามารถดำเนินการได้โดยชอบด้วยกฎหมาย ขัดต่อกฎหมายอาญาและประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา</p> <p>- กรณีคดีความผิดอันยอมความได้ เมื่อผู้เสียหายถอนคำร้องทุกข์ ถอนฟ้อง หรือตกลงประนีประนอมยอมความ สามารถยุติคดีได้โดยชอบด้วยกฎหมาย อย่างไรก็ดี การไม่มีกฎหมายฉบับนี้ จะเกิดผลเสียอย่างน้อยสองประการ</p> <p>ประการแรก ประชาชนไม่มีกระบวนการหรือกลไกของรัฐที่จะส่งเสริมหรืออำนวยความสะดวกให้เกิดกระบวนการไกล่เกลี่ย เพื่อสร้างความสมานฉันท์ที่เกิดขึ้นในสังคม</p> <p>ประการที่สอง การไกล่เกลี่ยหรือยุติคดีกันเองของประชาชน จะไม่เป็นหลักประกันว่าคู่กรณีจะปฏิบัติตามข้อตกลงที่มีการไกล่เกลี่ย</p>

<p>๗) ทางเลือกนั้นจำเป็นต้องมีการตรวจสอบเพื่อความโปร่งใสเพื่อทราบผลจากการปฏิบัติหรือไม่ และการตรวจสอบจะเกิดขึ้นอย่างไร</p> <p>จำเป็นต้องมีการตรวจสอบความโปร่งใสของกระบวนการใกล้เคียง ซึ่งตามกฎหมายอาจเป็นการตรวจสอบได้โดยคู่กรณี ผู้ใกล้เคียง พนักงานสอบสวน และพนักงานอัยการ กล่าวคือ หากมีกระบวนการที่ไม่โปร่งใสในคู่กรณีอาจถอนตัวยุติการใกล้เคียงในเวลาใดก็ได้ ส่วนผู้ใกล้เคียง พนักงานสอบสวน และพนักงานอัยการ ก็จะมีกลไกตามกฎหมายในการตรวจสอบความโปร่งใสของกระบวนการในขั้นตอนต่างๆ เพื่อความเหมาะสม และได้รับความไว้วางใจจากคู่กรณีทั้ง ๒ ฝ่าย</p>
<p>๘) ทางเลือกนั้นจะสามารถปฏิบัติได้จริงหรือไม่ อย่างไร และจะมีเหตุให้ไม่ปฏิบัติตามทางเลือกหรือไม่</p> <p>ทางเลือกนี้สามารถปฏิบัติได้จริง เพราะมีกลไกตามกฎหมาย และกฎกระทรวง ระเบียบที่จะออกมารองรับให้หน่วยงานและเจ้าหน้าที่ในกระบวนการยุติธรรมปฏิบัติ ตลอดจนกำหนดขั้นตอนให้ประชาชนรับรู้ตามกระบวนการ จึงทำให้มีสภาพบังคับตามกฎหมาย และได้ปฏิบัติจริง</p>
<p>๙) กรณีทางเลือกเป็นการออกกฎหมาย ถ้าร่างกฎหมายนี้ใช้บังคับ หน่วยงานจะสามารถบังคับการให้เป็นไปตามกฎหมายโดยมีปัญหาและอุปสรรคทางการบังคับใช้กฎหมายใช้หรือไม่ ถ้าไม่ใช่ ปัญหาและอุปสรรคดังกล่าวคืออะไร</p> <p>ไม่มีปัญหาและอุปสรรคทางการบังคับใช้กฎหมาย</p>
<p>ส่วนที่ ๔ แหล่งอ้างอิงของข้อมูล</p>
<p>พระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ ข้อมูลและสถิติ สำนักงานศาลยุติธรรม สำนักงานตำรวจแห่งชาติ สำนักงานอัยการสูงสุด สำนักงานกิจการยุติธรรม กรมราชทัณฑ์และกระทรวงมหาดไทย</p>
